

DZIENNIK ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI

WYCHODZI 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

WYDAWCA: ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ŁÓDŹ, PLAC WOLNOŚCI NR. 14, POKÓJ NR. 14, TELEFON 218-03

PRENUMERATA:

kwartalnie	Zł. 3.—
półrocznie	" 6.—
rocznie	" 12.—
pojedynczy zeszyt	" 1.—

CENY OGŁOSZEŃ:

1 strona przed tekstem .	Zł. 150.—
$\frac{1}{2}$ " " " .	" 80.—
1 " za tekstem . .	" 100.—
$\frac{1}{2}$ " " " . .	" 60.—
drobne po 10 groszy za wyraz.	

Treść zeszytu 4-go z dnia 15-go kwietnia 1936 r.

1. Aktualne zagadnienia budowlane w Łodzi (I. Inspekcja budowlana, jej zadania i zamierzenia) — inż.-arch. Karol Kopeć	201
2. Czynności Komisji Rewizyjnej	205
3. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie m. Łodzi z dokonanego badania sprawozdania rachunkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi za rok administracyjny 1934/35	207
4. Odpowiedzi Zarządu Miejskiego na uwagi Komisji Rewizyjnej Rady Przybocznej, dotyczące wykonania budżetu na rok 1934/35	216
5. Działalność Miejskiej Pracowni Psychologicznej za okres od dnia 1. I. do dnia 31. XII. 1935 roku — Marja Więkowska	225
6. Protokół 8 posiedzenia Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie m. Łodzi z dnia 12 marca 1936 r.	238
7. Statut nagrody m. Łodzi dla polskiej nauki, literatury pięknej i sztuk plastycznych	248
8. Przepisy miejscowe, dotyczące budowy poszczególnych elementów elewacyj budynków i urządzeń, związanych z budynkami, wpływających na ich zewnętrzny wygląd w m. Łodzi	251
9. Statut przedsiębiorstwa miejskiego pod nazwą „Gazownia Miejska w Łodzi”	264
10. Wykonanie budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi za rok 1935/36 (Tymczasowe zamknięcie na dzień 31 marca 1936 r. bez rozrachunków)	272—275
11. Sprawozdanie finansowe Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od 1 kwietnia 1935 r. do 31 marca 1936 r.	274
12. Kronika: I. Ogólna. II. Z życia Samorządu Miejskiego w Łodzi	275
13. Nekrologi	281
14. Ruch służbowy pracowników etatowych Zarządu Miejskiego w Łodzi za miesiąc marzec 1936 roku	285
15. Okólniki	284
16. Instrukcja o zakresie czynności i odpowiedzialności członków oraz urzędników Zarządu Miejskiego w Łodzi	285
17. Ogłoszenia	296

AKTUALNE ZAGADNIENIA BUDOWLANE W ŁODZI

(I. INSPEKCJA BUDOWLANA JEJ ZADANIA I ZAMIERZENIA)

Zewnętrzny wygląd miasta Łodzi sprawił, że wśród szeregu zadań Zarządu Miasta sprawa uporządkowania miasta i racjonalnej zabudowy wypłynęła na jedno z naczelných miejsc. Uporządkowanie pod względem estetycznym wyglądu zewnętrznego miasta oraz zapewnienie bezpieczeństwa osobistego i publicznego obywateli stało się nakazem dnia. Zarząd Miejski w Łodzi przystąpił do tych spraw z olbrzymim nakładem sił i kosztów. Dla spełnienia tych zadań Zarząd miasta całkowicie zreorganizował Inspekcję Budowlaną, posługując się przytem wzorami, stosowanymi przez inne większe miasta Polski jak: Kraków, Lwów, Poznań. Ale najlepiej zorganizowany organ Zarządu Miejskiego nie spełni całkowicie swych zadań o ile całe społeczeństwo, a w szczególności właściciele istniejących i nowobudujących się domów nie zastosują się do zarządzeń władz w kierunku uporządkowania wyglądu miasta i nie poprą czynnie zamierzeń i dążeń Inspekcji Budowlanej. Także i prasa w akcji tej odegrać może dużą rolę i znacznie się przyczyni do realizacji zamierzeń i dążeń Zarządu Miasta przez uświadomienie we właściwej formie szerokich rzesz społeczeństwa.

Miasto przemysłowe, jakim jest Łódź, niema wprawdzie skarbów architektury i zabytków jak inne miasta, szczęśliwsze pod tym względem, niemniej jednak może i powinno być czyste i uporządkowane.

Zamierzenia Inspekcji Budowlanej idą w kierunku: 1) szybkiego załatwienia spraw petentów, 2) zwiększenia nadzoru budowlanego oraz wzmożenia tempa wykonania wydanych zarządzeń. Jeśli chodzi o usprawnienie działań w kierunku przyspieszenia wydania zezwoleń budowlanych, to wszyscy, którzy zamierzają budować, i wносить plany do zatwierdzenia, winni we własnym interesie udawać się do prywatnych fachowców, t. j. uprawnionych inżynierów, a unikać pokątnych doradców, pośredników budowlanych, żerujących na naiwności budujących. Lista uprawnionych inżynierów jest dla stron w biurze Inspekcji Budowlanej zawsze do wglądu. Wszelkich zaś informacyj w sprawach sposobu zabudowania parceli, jak i wykonania budynków udzielają w godzinach urzędowych codziennie z wyjątkiem czwartków okręgowi inspektorzy budowlani.

Plany zatwierdzone wraz z zezwoleniem na budowę wydaje się obecnie budującym niezależnie od złożenia deklaracji budowlanej przez kierownika budowy. Natomiast rozpoczęcie budowy uzależnione jest od złożenia zawiadomienia o przystąpieniu do budowy, przyczem zawiadomienie to powinno być złożone na 14 dni przed dniem rozpoczęcia budowy. Jednocześnie ze złożeniem zawiadomienia o rozpoczęciu budowy kierownik budowy zobowiązany jest osobiście podpisać w obecności inspektora budowlanego deklarację o objęciu dozoru technicznego i kierownictwa robót nad wznoszoną budowlą. Wszelkie budynki, które w przyszłości powstaną bez zezwolenia, będą niestety rozbierane przymusowo bez względu na koszt, poniesione przez budującego. Budynki zaś, na które plany zostały zatwierdzone, lecz wykonano je niezgodnie z planami, nie uzyskają zezwoleń na użytkowanie, co w konsekwencji pozbawi ich możliwości uzyskania ulg podatkowych, przysługujących właścicielom nowowznoszonych budowli do czasu usunięcia wad.

Wszystkie plany na przebudowę sklepów względnie wystaw mają mieć rozwiązanie jednolite dla całego parteru nieruchomości i każdy następnie przebudowany sklep musi być dostosowany do poprzednio wykonanego tak, by w jednym budynku wszystkie sklepy były z sobą zharmonizowane tak co do układu, jak i wykonania.

W związku z akcją uporządkowania wyglądu zewnętrznego miasta zajdzie konieczność wezwania właścicieli nieruchomości, których domy są zniszczone i brudne do odremontowania i odnowienia ich w terminie najbliższego okresu budowlanego. Oczywiście, że opornych dotknie rygor zastępczego wykonania na ich koszt. Sądzić jednak należy, że będą to wypadki b. nieliczne. Te same zarządzenia odnosić się będą również i w stosunku do właścicieli parkanów, wygląd których szpeci zewnętrzny wygląd miasta i w żadnym stosunku nie stoi do podjętych zamierzeń. Inspekcja Budowlana dążyć będzie do tego, by nowopowstałe parkany harmonizowały z całością. A więc winny one być nieco niższe niż obecne, z desek heblowanych, pomalowanych na olejno, w kolorze jednolitym np. „khaki”, t. j. szaro-zielonym. W wypadkach, gdy parkan odgradza ogród od ulicy, winien on być z siatki, względnie sztachetowy, aby nie zasłaniał milego dla oka i przyjemnego obrazu zieleni.

Rozpoczęta akcja Zarządu Miejskiego znalazła już oddźwięk u władz starościńskich i wojewódzkich, które popierają ją w całej rozciągłości i współdziałają nad całkowitem jej zrealizowaniem. Równocześnie z akcją odnowienia domów i parkanów przystąpi Za-

rząd Miejski w porozumieniu ze Starostwem Grodzkiem do kasowania budek ulicznych tak licznie rozsianych na terenie miasta i bynajmniej nieupiększających jego zewnętrznego wyglądu. Ponieważ budki uliczne tamują ruch, a w licznych wypadkach zasłaniają pole widzenia prowadzącym pojazdy czy to konne, czy to mechaniczne, dlatego też więcej zezwoleń na ich ustawianie wydawać się nie będzie. Tak samo wydawać się nie będzie zezwoleń na drewniane kioski i budki handlowe przy froncie parcel od ulicy. Wszystkie szpetne szyldy, znaki reklamowe, wywieszki, szafki reklamowe i t. p. znaki reklamy zewnętrznej zawieszone są często na sznurkach lub drutach w różnych miejscach posesyj, a często i na balkonach w sposób, grożący bezpieczeństwu publicznemu i dlatego też będą musiały być usunięte i skasowane. Na ich miejsce będą mogły być zawieszone tylko takie znaki reklamowe, które uprzednio uzyskały za twierdzenie Inspekcji Budowlanej. Oczywiście, że Inspekcja Budowlana zatwierdzać będzie w przyszłości wszystkie znaki reklamowe, umieszczone na jednej posesji, by w ten sposób zharmonizować całość i dostosować ją do ogólnego wyglądu miasta. Reklamy neonowe, wadliwie urządzone, których światło drga, rażąc oczy przechodniów, będą musiały być zniesione względnie skutecznie naprawione.

Dla wyczerpania całokształtu poruszonych spraw pragnę nadmienić, że w związku z wydaniem nowego statutu i przeprowadzeniem reorganizacji w Inspekcji Budowlanej Zarząd Miejski postanowił rozpocząć energiczną walkę z wszelkiego rodzaju niepowołanymi osobami, podejmującymi się prowadzenia robót budowlanych. Celem ukrócenia samowoli budowlanej władze miejskie stosować będą najostrzejsze sankcje karne i rygory prawne, a przede wszystkim, jak już wspomniałem, zarządzać będą rozbiórki domów na koszt budujących. Pozatem wszelkie budowy, wykonywane wadliwie i wbrew zasadom sztuki budowlanej, będą wstrzymywane do czasu usunięcia wszelkich braków, zaś kierownicy techniczni pociągani będą do surowej odpowiedzialności karnej.

Zarząd Miejski zwraca się do wszystkich zainteresowanych, aby dopomogli mu w dziele oczyszczenia dziedziny budownictwa oraz aby wszelkie projekty, plany i t. p. oddawali jedynie i wyłącznie wykwalifikowanym fachowcom. Zarząd Miejski zwraca przytem uwagę na to, że cały szereg osób niepowołanych żeruje na naiwności budujących, powołując się na rzekome wpływy we władzach miejskich, pragnąc w ten sposób zdobyć na niewłaściwej drodze takie czy inne prace budowlane. Należałoby jeszcze dodać, że dążenia

Zarządu Miasta idą we wszelkich kierunkach, które prowadzą do uporządkowania zewnętrznego wyglądu miasta i nadania mu wyglądu, odpowiadającego jego wielkości i potędze, jaką zajmuje w ogólnem życiu Rzeczypospolitej Polskiej.

Na zakończenie pragnę wyjaśnić jeszcze jedną sprawę. Otóż b. często zdarza się, że nowonabywca posesji zgłasza się do Inspekcji Budowlanej z żalem, że dopiero co kupił nieruchomość, a już prowadzi się przeciw niemu takie czy inne kroki postępowania administracyjnego. Otóż sprawy te to zwykle nieporozumienie, które polega na tem, że dawny posiadacz, w stosunku do którego wydane były zarządzenia, ukrył ten fakt w momencie wyzbywania się nieruchomości, a nowonabywca nie sprawdzał w Inspekcji Budowlanej, czy przypadkiem na nieruchomości, którą pragnie nabyć, nie ciążyą zobowiązania wykonania takich czy innych zarządzeń, wydanie których było koniecznością z punktu widzenia obowiązujących przepisów. Ponieważ nowonabywca jest następcą w prawach i zobowiązaniach poprzedniego właściciela, przeto z chwilą nabycia nieruchomości musi wykonać zobowiązania, któremi był obciążony poprzedni właściciel. Dla uniknięcia tych bądźco bądź przykrych spraw dla nowonabywcy należy przed dokonaniem aktu kupna sprawdzić w Inspekcji Budowlanej, jakie ciążyą zobowiązania na posesji, którą pragnie się nabyć. Informacyj w tym względzie udzielają referenci w poszczególnych okręgach budowlanych codziennie w godzinach urzędowych.

Staralem się w krótkich zarysach przedstawić zamierzenia Inspekcji Budowlanej na najbliższą przyszłość. Nie wyczerpałbym całości, gdybym nie poruszył zagadnienia, które przy opracowywaniu zamierzeń, o których mowa powyżej, przyświecało mi, było że tak powiem, myślą przewodnią moich prac. Zagadnieniu temu na imię — bezrobocie. Opracowując zamierzenia Inspekcji Budowlanej, dokładnie zdawałem sobie sprawę, że wykonanie ich pociągnie za sobą pewne wydatki, które ponieść będą musieli dla dobra miasta właściciele nieruchomości. Ale jednocześnie z tem w parze, że tak powiem, idzie sprawa zatrudnienia bezrobotnych, bo przecież pracę przy odświeżaniu i odnawianiu nieruchomości i parkanów, będą mogli wykonać właśnie bezrobotni. A więc ofiary, poniesione przez właścicieli nieruchomości dla dobra miasta, dla jego zewnętrznego i estetycznego wyglądu, ulżą niedoli tych, którzy czekają z niecierpliwością i bijącym sercem — na pracę. Przez to staną się one pożyteczne zarówno dla miasta, jak i szerokich rzesz jego bezrobotnych.

(D. c. n.),

CZYNNOŚCI KOMISJI REWIZYJNEJ

W dniu 24. X. 1935 roku Rada Przyboczna przy Tymczasowym Prezydencie m. Łodzi inż. W. Głazku powołała do życia Komisję Rewizyjną w składzie następującym: przewodniczący — inż. Klocman Jerzy, zastępca — Waszkiewicz Franciszek, członkowie: Geyer Robert, Lewandowski Andrzej, Hertz Mieczysław, Kubasiewicz Stanisław i Pfeiffer Seweryn.

Jest to pierwsza Komisja Rewizyjna, działająca na mocy nowej ustawy samorządowej i wydanego na jej podstawie regulaminu. Do czasu wejścia w życie nowej ustawy samorządowej z roku 1935-go Komisja Rewizyjna w dekrete o samorządzie miejskim nie była przewidziana, natomiast funkcjonowała Komisja, której celem było rozpatrzenie rocznego sprawozdania rachunkowego. Dodać należy, iż Komisja ta działała na podstawie rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o kasowości i rachunkowości związków komunalnych. Za czasów urzędowania Komisarza Rządowego m. Łodzi funkcjonowała powołana przez niego ad hoc Komisja dla rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu za rok 1935/34.

Rada Miejska z wyborów Komisji Rewizyjnej do życia nie zdążyła powołać. Obecnie Komisja Rewizyjna w czasie od 6. XI. 1935 roku do 24. I. 1936 roku gruntownie zapoznała się z całokształtem gospodarki miejskiej w wyniku czego złożyła Prezydentowi Miasta inż. W. Głazkowi w dniu 24. I. 1936 roku sprawozdanie ze swych czynności (patrz str. 207). Zarząd Miejski po rozpatrzeniu sprawozdania Komisji Rewizyjnej udzielił w sprawach przez nią poruszonych wyjaśnień (patrz str. 216). Zarówno sprawozdania Komisji Rewizyjnej, jak i odpowiedź Zarządu Miejskiego zostały umieszczone na porządku dziennym posiedzenia Rady Przybocznej, odbytem w dniu 20. II. 1936 roku. Sprawę tę jednak zdjęto z porządku dziennego, celem dania możliwości członkom Rady Przybocznej zapoznania się z dostarczonym materiałem. Sprawa ta znalazła się ponownie na posiedzeniu Rady Przybocznej w dniu 12 marca 1936 roku. Po dodatkowych wyjaśnieniach zastępcy przewodniczącego Komisji Rewizyjnej p. Franciszka Waszkiewicza — Rada Przyboczna powzięła uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 58.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Rewizyjnej z dnia 24 stycznia 1956 roku, postanawia:

- I. wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta w zastępstwie Rady Miejskiej:
 - 1) sprawozdania z wykonania budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1954/55, wykazującego:
 - a) iż budżet administracyjny został zamknięty po stronie wydatków zwyczajnych sumą zł. 21.741.724,29, po stronie wydatków nadzwyczajnych sumą zł. 7.549.961,95, po stronie dochodów zwyczajnych sumą zł. 24.666.891,05, po stronie dochodów nadzwyczajnych sumą zł. 4.624.795,21, czyli ogółem we wpływach i wydatkach sumą zł. 29.291.686,24;
 - b) iż na pokrycie niedoboru budżetowego z ubiegłego okresu budżetowego przeznaczono sumę zł. 392.662,40;
 - c) iż budżet szpitali został zamknięty po stronie wpływów i wydatków sumą zł. 1.509.613,45;
 - d) iż budżet zakładów opiekuńczych został zamknięty po stronie wpływów i wydatków sumą zł. 760.935,67;
 - e) iż budżet przedsiębiorstw komunalnych został zamknięty po stronie wydatków i dochodów zwyczajnych sumą zł. 6.568.623,52, po stronie wydatków i dochodów nadzwyczajnych sumą zł. 4.517.348,89;
 - 2) inwentarza stanu majątkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi na dzień 1 kwietnia 1955 roku, zamykającego się po stronie aktywów i pasywów sumą zł. 180.539.440,04 i wykazującego czysty majątek Zarządu Miejskiego w Łodzi w sumie zł. 110.087.431,64;
- II. uznać sprawozdanie z wykonania budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1954/55 za rzetelne i udzielić Zarządowi Miejskiemu pokwitowania;
- III. wezwać Zarząd Miejski do wzięcia pod uwagę uwag i założeń, wyłuszczonych w sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej z dnia 24 stycznia 1956 roku, z wyjątkiem zalecenia, dotyczącego zaniechania projektu otwierania w Łodzi miejskiego gimnazjum żeńskiego (punkt II 2 g).

SPRAWOZDANIE

KOMISJI REWIZYJNEJ RADY PRZYBOCZNEJ PRZY TYMCZASOWYM PREZYDENCIE
M. ŁODZI Z DOKONANEGO BADANIA SPRAWOZDANIA RACHUNKOWEGO
ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI ZA ROK ADMINISTRACYJNY 1934/35

Stosownie do dwóch kierunków prac Komisji Rewizyjnej wnioski, jakie Komisja podjęła w formie uchwał, składają się z 2-ch grup:

I — odnoszące się do badań rachunkowych i dokumentalnych i

II — odnoszące się do wyników rzeczowych wykonania budżetu roku sprawozdawczego dla gospodarki miejskiej w Łodzi.

I. W pierwszej grupie wniosków Komisja Rewizyjna stwierdza, co następuje:

Po sprawdzeniu ksiąg i wrywkowem porównaniu z dowodami kasowemi za rok sprawozdawczy Komisja ustala, że:

wpływy za rok administracyjny 1934/35 wynosiły zł. 29.291.686.24

wydatki za rok administracyjny 1934/35 wynosiły „ 28.899.023.84

pozostałość zł. 392.662.40

przekazano na częściowe pokrycie niedoboru budżetowego z lat ubiegłych.

W stosunku do preliminarza wydatków w kwocie zł. 28.188.617.—, zwiększonego w drodze przelewu z nadwyżki dochodów nad wydatkami o zł. 755.100.—, wykonanie dało zł. 1.718.759.— kredytów niewykorzystanych i zł. 2.068.728.— kredytów przekroczonych. Ostatecznie budżet wydatków został przekroczony o sumę zł. 349.969.—, co w stosunku do preliminarza stanowi 1,2 %.

W dochodach wykonano w stosunku do preliminarza o złotych 2.746.869.— mniej i o zł. 5.096.838.— więcej, które w rezultacie dają tę samą sumę przekroczeń o zł. 349.969.—.

Wydatki zwyczajne zamknięto sumą zł. 21.741.725.—; w stosunku do preliminarza w kwocie zł. 21.691.217.—, zwiększonego w drodze przelewu o zł. 235.345.—. Wykonano mniej o zł. 1.545.901.— i więcej o zł. 1.361.066.—, co w rezultacie daje niewyczerpanie w kwocie zł. 182.855.—, stanowiącej w stosunku do preliminarza 0,8 %.

Dochody zwyczajne zamknięto sumą zł. 24.666.891.—. W stosunku do preliminarza zł. 25.052.806.—, zwiększonego w drodze przelewu o zł. 217.900.—, wykonano dochodów o zł. 954.050.— mniej i o zł. 2.570.215.— więcej, co daje nadwyżkę wpływów zł. 1.416.185.—, stanowiących w stosunku do preliminarza 6,1 %.

Wydatki nadzwyczajne wykonano w sumie zł. 7.549.962.—; w stosunku do preliminarza zł. 6.497.400.—, zwiększonego w drodze przelewu o zł. 519.757.—, wykonano o zł. 174.858.— mniej i o zł. 707.665.— więcej, co definitywnie daje przekroczenie zł. 552.805.—, stanowiące w stosunku do preliminarza 7,6 %.

Dochody nadzwyczajne wykonano w sumie zł. 4.624.795.—. W stosunku do preliminarza w kwocie zł. 5.155.811.—, zwiększonej w drodze przelewu o zł. 555.200.—, wykonano o zł. 1.792.839.— mniej i o zł. 726.624.— więcej, co w rezultacie daje zmniejszenie o sumę zł. 1.066.216.—, stanowiącą w stosunku do preliminarza 18,7 %.

Sprawdzenie ksiąg buchalteryjnych z księgami kasowymi wykazało przy zamknięciu zgodność.

Jednocześnie Komisja zbadala pod względem formalnym bilans Zarządu Miejskiego w Łodzi na dzień 1 kwietnia 1955 roku i stwierdziła, że zamyka się on po stronie aktywów i pasywów sumą zł. 180.539.440.07, przyczem czysty majątek Zarządu Miejskiego w Łodzi wykazany został w wysokości zł. 110.087.431.64.

W wyniku powyższego Komisja Rewizyjna stosownie do §§ 48 i 49 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1952 roku o kasowości i rachunkowości związków komunalnych oraz § 65 ust. 4 i § 69 rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 grudnia 1953 roku w sprawie wykonania ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego postanawia wystąpić do Rady Przybocznej z wnioskiem o przyjęcie sprawozdania rachunkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi za rok administracyjny 1954/55 do wiadomości i uznania go za rzetelne.

II. W grupie drugiej, odnoszącej się do wyników wykonania budżetu w roku sprawozdawczym dla gospodarki miejskiej w Łodzi, Komisja Rewizyjna przy podejmowaniu wniosków kierowała się rozważaniami następującymi:

Materiał sprawozdawczy dotyczy wykonania budżetu za rok 1954/55, a zatem wyczerpuje się i zamyka okresem tego jednego roku. Tem niemniej budżet, jako plan gospodarczy związku komunalnego m. Łodzi na którykolwiek rok budżetowy, nie może być i nie bywa nigdy układany w zupełnej abstrakcji i niezależności od całej poprzedzającej działalności gospodarczej związku komunalnego.

Na jego układ wywiera olbrzymi wpływ układ i wykonanie planów gospodarczych z lat poprzednich, wobec czego powiedzieć można, że plan gospodarczy na każdy nowy okres następny jest w olbrzymiej przeważającej części uwarunkowany działalnością poprzedza-

jącą i jest dalszym jej ciągiem. Tak np. wydatki na utrzymanie pewnych instytucyj miejskich są uwarunkowane uprzedniem założeniem tych instytucyj: wydatki na obsługę długów są uwarunkowane uprzedniem zaciągnięciem pożyczek: pokrywanie deficytów jakiegoś przedsiębiorstwa miejskiego jest uwarunkowane niedostatecznie skrupulatnem lub wręcz błędnem ułożeniem podstaw finansowych tego przedsiębiorstwa. A ponieważ wszystkie instytucje miejskie mają na celu obsługę potrzeb publicznych, a te potrzeby publiczne w gminie m. Łodzi dostatecznie zaspakajane nie są, przeto późniejsze zmniejszanie wydatków na utrzymanie już istniejących instytucyj, chociażby bardzo deficytowych, niezawsze jest możliwe. Wynika z tego, że organ, układający plan gospodarczy związku komunalnego na pewien okres administracyjny, posiada niewielką swobodę ruchów, która tembardziej będzie zahamowana, im mniej przemyślana była gospodarka w poprzednich okresach. Dlatego też zarówno dla organu układającego plan gospodarczy w jego pieniężnem oszacowaniu, czyli budżet, jak też organu, badającego wykonanie tego planu, nie jest i nie może być rzeczą obojętną, jakie konieczności z poprzednich okresów gospodarczych ciążyą na gospodarce bieżącej. Nie można tedy wyobrazić sobie abstrakcyjnego zajęcia się danym okresem budżetowym bez retrospektywnego cofnięcia się w okresy poprzedzające.

Z tego punktu widzenia zainteresowanie się przeszłością gospodarki miejskiej w Łodzi ze strony Komisji Rewizyjnej, która, jak dotychczas, zajmowała się badaniem wykonania budżetu za okres 1934/35 roku, nie może być pochwytwane, jako wycieczka z pola badań sprawozdania rachunkowego na teren krytyki gospodarki miejskiej w poprzednich okresach. Stosownie bowiem do § 63 przytoczonego już rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15-go grudnia 1935 roku w sprawie wykonania ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego, do Komisji Rewizyjnej należy ocena całokształtu oraz poszczególnych kierunków działalności finansowej i gospodarczej organu zarządzającego gminy m. Łodzi z punktu widzenia oszczędności i racjonalności. Jeżeli przeto w administrowaniu pewnemi działami gospodarki miejskiej Komisja dostrzega odchylenia od tych zasad, nie może stwierdzonego stanu rzeczy pominać milczeniem tylko z tego powodu, że przyczyny tkwią w poprzedniej działalności gospodarczej. Z tych rozważań wychodząc, Komisja Rewizyjna uważa za wskazane zwrócić uwagę Rady Przybocznej na następujące okoliczności:

W ostatniem pięcioleciu stan finansowy miasta uległ znacznemu pogorszeniu. Oprócz powodów, wywołanych warunkami konjunktury

ralnemi, przyczyniła się do tego niedostatecznie przemyślana przez poprzednie zarządy miejskie polityka kredytowa i inwestycyjna.

Gdy w pewnym okresie czasu zapanował w Zarządzie Miejskim słuszny zresztą pogląd, że słabo rentujących się inwestycji miejskich nie można budować przy pomocy drogich kredytów, a taniego kredytu na rynku nie było, poczęto w zbyt szerokiej mierze stosować daleko idące restrykcyjne wydatki budżetu zwyczajnego, aby otrzymać nadwyżki dla przelewu na budżet nadzwyczajny. Nie ulega wątpliwości, że z uzyskanych w ten sposób środków zostały wzniezione w Łodzi bardzo pożyteczne inwestycje i że drogą tych operacji finansowych zaspokojono szereg bardzo pilnych i palących potrzeb gminy m. Łodzi. Ale wejście na tę drogę stworzyło pewien przerost tych przelewów, skutkiem czego zaspokajanie zwyczajnych bieżących potrzeb gminy musiało doznać pewnego, a dość znacznego uszczuplenia. Ciężar tworzenia inwestycji gwoi zaspokojenia potrzeb w przyszłości spadał całkowicie na bieżące budżety z krzywdą dla potrzeb bieżących. Skutkiem tego Łódź posiada zadłużenie w porównaniu ze wszystkimi niemal największymi miastami Polski niewielkie. A że przytem przelewy, o których mowa, wynosić mogą w gruncie rzeczy sumy też niewysokie, jasnem się staje, że przy tym stanie rzeczy inwestycje w Łodzi powstają w minimalnej liczbie, przedsiębiorstwa miejskie nie tworzą się, a zważyć należy, że po upływie okresu amortyzacyjnego stają się one źródłem poważnych dochodów budżetowych gmin miejskich, jak świadczą budżety chociażby tylko innych miast Polski. Wobec tego, uznając, że przelewanie sum z budżetu zwyczajnego na budżet nadzwyczajny, inwestycyjny — jest naogół niewskazane i że dokonywanie tego rodzaju operacji może być dyktowane jedynie koniecznością ostateczną, Komisja Rewizyjna zaleca, aby przy wspomnianych przelewach Zarząd Miejski kierował się najdalej posuniętą ostrożnością.

Gdy w latach następnych Zarząd Miejski wszedł na drogę zaciągania pożyczek, nastąpiło zwichnięcie równowagi w przeciwnym wprost kierunku. Faktem jest, że na inwestycje, które w najlepszym razie mogłyby przynosić minimalne zyski, zostały zaciągnięte pożyczki o wysokości oprocentowania, sięgającej nawet 11³/₄ w stosunku rocznym. I chociaż później w drodze ustawowej odsetki od zaciągniętych przez miasto pożyczek zostały obniżone i konwersja krótkoterminowych kredytów została dokonana na dogodniejszych warunkach, miasto posiada długi, na których obsługę do zwyczajnego budżetu miejskiego nie wpływa nic, bowiem powstałe przy pomocy

zaciągniętych kredytów przedsiębiorstwa przynosiły i przynoszą stale deficyty.

Komisja Rewizyjna nie kwestjonuje celowości wydatków, poniesionych na skanalizowanie miasta i zaciągnięcie pożyczek na pokrycie tych wydatków: warunki zdrowotne i konieczność zatrudnienia bezrobotnych były dostatecznymi motywami dla prowadzenia tych robót. Komisja uważa również, że koniecznością było zaciągnięcie pożyczek na pokrycie kosztów robocizny przy wprowadzeniu przez Zarząd Miejski robót publicznych w celu zmniejszenia bezrobocia.

Inaczej jednak przedstawia się sprawa budowy osiedla mieszkaniowego im. Montwilla Mireckiego, które pochłonęło powyżej 20 milionów złotych, w czym powyżej 15 milionów z zaciągniętych pożyczek wraz z oprocentowaniem w okresie budowy i około 7 milionów złotych z wpływów własnych miasta, które mogłyby być zużyte bardziej celowo. W rezultacie miasto posiada osiedle, w którym część mieszkań jest niezajęta i które przynosi corocznie poważne deficyty.

Podobnie, chociaż w mniejszym stopniu pod względem deficytu, wygląda sprawa nabycia majątku ziemskiego Rszew, w którym zamierzano wybudować cegielnię miejską. W stosunku do tego projektowanego przedsiębiorstwa Komisja ma poważne zastrzeżenia co do jego celowości.

Specjalnie uciążliwa dla miasta jest pożyczka, zaciągnięta w Bazyłęjskim Banku Handlowym na zakup akcji Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego. Pożyczka ta, jako posiadająca charakter wybitnie spekulacyjny, grożąca miastu dalszemi stratami, powinna być zlikwidowana w najkrótszym czasie.

Uznając, że miasto Łódź nadmiernie zadłużone nie jest, że istnieją dalsze możliwości zaciągania racjonalnych pożyczek, Komisja Rewizyjna uważa, że jako granica dla zadłużenia miasta nie może służyć zestawienie długów w stosunku do majątku miejskiego, ponieważ oszacowanie majątku miejskiego dokonane zostało kilka lat temu i obecnie część pozycji aktywów powinno ulec redukcji.

Specjalną uwagę należy zwrócić jeszcze na tę okoliczność, że ustawy państwowe coraz bardziej ograniczają ingerencję samorządu do spraw podatkowych oraz zmniejszają wpływy samorządu z danin publicznych. Podatki samoistne gminne dają wpływy bardzo umiarkowane, a dodatki do podatków państwowych i udziały w tych podatkach w stosunku do miast wykazują tendencję stałego kurczenia się, wobec czego liczyć się należy z możliwością poważnego zmniejszenia się wpływów podatkowych.

Natomiast należy się spodziewać poważnego wzrostu wydatków, który nastąpi z chwilą przyłączenia do miasta nowych terenów, jako skutku inicjatywy jednego z poprzednich zarządów miasta. Ten wzrost wydatków nie zostanie zrównoważony wzrostem dochodów podatkowych od obywateli przyłączonych terenów i z tego względu, jakoteż spowodu niedostatecznego zaspakajania potrzeb mieszkańców w granicach obecnego obszaru, niedostatecznego urzędnictwa obecnego terenu, Komisja Rewizyjna jest zdania, że w przyszłości należy unikać powiększania obszaru miasta, nie wywołanego nieodzowną koniecznością.

Mając na względzie wyżej przytoczone okoliczności, Komisja Rewizyjna wypowiada zdanie, że w przyszłych budżetach należy w wyższym stopniu przestrzegać zasad oszczędności i w pierwszej linii dążyć do stopniowego zlikwidowania tych zbędnych deficytowych przedsiębiorstw, których likwidacja okaże się możliwą.

Przechodząc do wniosków szczegółowych, Komisja na podstawie zbadanego materiału, jako też otrzymanych wyjaśnień uznała co następuje:

1. W sprawie układu budżetu miejskiego, zestawień wykonania budżetu oraz konstruowania bilansów przedsiębiorstw:

- a) Bilanse przedsiębiorstw miejskich powinny być układane według jednego schematu. Obecnie układane są one w sposób rozmaity i nieprzejrzysty (brak majątku przedsiębiorstw, a wobec tego i odpisów na amortyzację; w różny sposób przedstawiony jest rachunek strat i zysków). W bilansach powinien być podany majątek przedsiębiorstw według ceny wytworzenia względnie zakupu; powinno być podane szczegółowe zadłużenie majątku oraz obsługa zaciągniętych długów.
- b) Pożądaniem jest, aby Zarząd Miejski wystąpił do Ministerstwa Skarbu z wnioskiem o polecenie Izbie Skarbowej Łódzkiej przeprowadzenia rozrachunków władz skarbowych z Zarządem Miejskim z tytułu pobranych dla niego dodatków do podatków państwowych i udziału w tych podatkach — przynajmniej w okresach rocznych.
- c) Uznając ogólne przekroczenie budżetu na rok administracyjny 1934/35 za całkowicie usprawiedliwione, Komisja podkreśla, że niektóre pozycje są nieprawidłowo preliminowane; brak jest dokładności w preliminowaniu, gdyż przewiduje się większe sumy, natomiast wykonanie bywa mniejsze.
- d) W odniesieniu do będących w posiadaniu Zarządu Miejskiego papierów wartościowych, zarówno własnych, jak i obcych, wy-

mienionych w „Inwentarzu stanu majątkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi” pod pozycjami aktywów: „Lokaty” i „Depozyty walorowe obce” — Komisja Rewizyjna wnosi, aby przed każdym losowaniem — czy to premjowem, czy też amortyzacyjnem — jakiegokolwiek rodzaju tych papierów, sporządzany był przez skarbnika wykaz tych papierów z wymienieniem numerów i wręczany Urzędowi Kontroli względnie innemu organowi miejskiemu. Obowiązkiem tego organu winno być baczenie, czy pośród wylosowanych papierów niema numerów, będących w posiadaniu miasta: jeżeli są, o wylosowanych papierach winien być powiadomiony naczelnik Wydziału Finansowego dla wydania dalszych zarządzeń.

e) Dla łatwiejszej orientacji, co do wymienionych w budżecie instytucyj miejskich Komisja wnosi o dodawanie adresów obok ich nazw.

2. W sprawie wykonania poszczególnych pozycyj budżetowych i gospodarki poszczególnych agend miejskich:

a) Z obserwacji dokonanych przez Zarząd Miejski robót drogowych i plantacyjnych wynika brak skoordynowania pomiędzy różnymi instytucjami, wykonywującemi roboty ziemne na jezdniach i chodnikach; brak jest również dostatecznego dozoru nad robotami w parkach, gdyż obecnie praca ta odbywa się w tempie zbyt powolnem. Komisja zwraca uwagę na małą celowość samej tylko ziemnej regulacji ulic bez ich zabruku; podnosi konieczność ścisłej kontroli nad wykonywaniem prac ziemnych. Wskutek nadmiernego niszczenia bruków zbyt wąskimi obręczami wozów ciężarowych, Komisja uważa, iż Zarząd Miejski powinien wystąpić z inicjatywą do Starostwa Grodzkiego o unormowanie szerokości tych obręczy.

b) Pobieranie przez Zarząd Miejski podatku od zbytku mieszkaniowego, zdaniem Komisji, budzi wątpliwości. W obecnej chwili ustały już warunki, które usprawiedliwiały jego rację bytu, a wskutek tego jest on już przeżytkiem. Ponieważ płatnicy tego podatku, unikając wielkich obciążeń fiskalnych, zewężają swoje mieszkania, częściowo lub nawet całkowicie zamykają je, powstają wskutek tego straty gospodarcze, podważające celowość tego podatku.

c) W administracji Warsztatów Miejskich Komisja stwierdza wzrost w porównaniu ze stanem zatrudnienia rzemieślników i robotników.

d) W odniesieniu do Taboru Miejskiego Komisja stwierdza, że stawki, jakie liczy Tabor Miejski za korzystanie z pojazdów

mechanicznych i za przewozy konne, są zbyt wygórowane. Figurująca w bilansie Taboru Miejskiego stopa amortyzacyjna majątku ruchomego (wozów) jest zbyt niska. Pomimo to Tabor daje coroczne i to znaczne deficyty.

- e) Komisja zwraca uwagę na braki gospodarcze w domach drewnianych na Mani i Chojnach, które w krótkim czasie po wybudowaniu są już zagrzybione. W związku z tem Komisja uważa, że obecna stopa amortyzacyjna — 2,5 % — jest zbyt niska; należy ją podnieść do 4—6 %. Suma zł. 40.959.— uwidoczniła w bilansie domków drewnianych, jako zaległość od lokatorów, powinna być sprowadzona do realnej wysokości, a w pozostałej części skreślona.
- f) W odniesieniu do bibliotek miejskich Komisja uważa, że kredyty na zakup książek dla bibliotek i czyteln w stosunku do wydatków administracyjnych są nieproporcjonalnie małe. Komisja uważa, że kredyty te powinny być powiększone. Nadto, ponieważ przyrost wartości księgozbiorów pochodzi nie tylko z zakupów, ale i z darów, przeto Komisja proponuje, aby w następnych wykonaniach budżetowych, poczynając od roku 1935/36, były dodawane sprawozdania rzeczowe z darów z podaniem przybliżonej ich wartości i uwzględnieniem klasyfikacji na działy (to samo dotyczy darów dla muzeów miejskich).

Wobec zaprzestania nadsyłania Miejskiej Bibliotece Publicznej obowiązkowych egzemplarzy wydawnictw, które są składane w Ministwierstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Komisja wnosi o wszczęcie odpowiednich kroków w kierunku przywrócenia M. B. P. przydziału tych egzemplarzy.

- g) W związku z likwidacją miejskich seminarjów nauczycielskich Komisja Rewizyjna wypowiada swoje wątpliwości w stosunku do powstałego stąd projektu otwarcia żeńskiego gimnazjum miejskiego. Komisja Rewizyjna jest zdania, że Zarząd Miejski w Łodzi, który boryka się stale z trudnościami finansowymi i nie posiada dostatecznych środków na kontynuowanie w należytych rozmiarach budownictwa gmachów dla szkół powszechnych, nie powinien w tym samym czasie łożyć środków na szkolnictwo średnie, nie należące do jego zakresu działania. Warunkiem utrzymania powszechnego nauczania jest rozbudowa sieci gmachów szkół powszechnych. Wobec tego Komisja Rewizyjna wnosi, aby Zarząd Miejski czynił bardziej energiczne starania o otwarcie w Łodzi w dostatecznej liczbie, odpowiadającej potrzebom naszego miasta, państwowych średnich zakła-

dów naukowych oraz o przejęcie przez Rząd obecnych miejskich średnich zakładów naukowych.

- h) Spowodu niewykorzystania przez Zarząd Miejski sumy przeszło zł. 104.000.— na cele opieki społecznej Komisja wypowiada wątpliwość co do słuszności pozostawienia tego kredytu bez wykorzystania.
- i) Cena jednostki prądu elektrycznego za siłę, płacona według budżetu przez Zarząd Miejski, jest wyższa od cen, płaconych przez właścicieli nieruchomości m. Łodzi. Komisja jest zdania, że Zarząd Miejski, jako jeden z najpoważniejszych konsumentów prądu, powinien korzystać z maksymalnych opustów i dlatego wnosi, aby Zarząd Miejski wystąpił do Towarzystwa Elektrycznego w Łodzi o obniżenie taryfy na siłę.
- j) Komisja jest zdania, że suma zł. 30.495,23, zamieszczona w budżecie na rok administracyjny 1934/35 na zakup placów jest niewystarczająca, a w stosunku do budżetu miejskiego znikoma. Komisja wnosi o wstawianie poważniejszych sum do budżetów na zakup gruntów.
- k) W sprawie emerytur miejskich Komisja Rewizyjna jest zdania, że przepisy Miejskiego Statutu Emerytalnego zezwalają na zbyt pochopne, bo już po 5 latach służby w Zarządzie Miejskim przyznawanie uposażeń emerytalnych. Skutkiem tego jest nadmierne obciążenie budżetu miejskiego pensjami emerytalnymi.
- l) Uznając, że Archiwum Miejskie, przeznaczone do przechowywania akt na bardzo odległą przyszłość, musi mieć odpowiednio dobrany lokal, Komisja wnosi o przeniesienie Archiwum do nowego lokalu, gdyż obecny jest nieodpowiedni.

Uchwały, zawarte w niniejszym sprawozdaniu, Komisja Rewizyjna powzięła jednogłośnie.

Wyczerpując niniejszem cały materiał uwag i wniosków do sprawozdania rachunkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi za rok administracyjny 1934/35, Komisja jest zdania, że jeden egzemplarz wykonania budżetu, jako też jeden egzemplarz inwentarza stanu majątkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi, powinien być uznany za oryginał i podpisany własnoręcznie przez Prezydenta Miasta.

Członkowie:

R. Geyer
A. Lewandowski
M. Hertz
S. Kubasiewicz
S. Pfeiffer

Zastępcy:

F. Janowski
A. Pierwocha
J. Tomczyk

Przewodniczący:

(—) J. Klocman

Wiceprzewodniczący:

(—) F. Waszkiewicz

ODPOWIEDZI ZARZĄDU MIEJSKIEGO NA UWAGI KOMISJI REWIZYJNEJ RADY PRZYBOCZNEJ, DOTYCZĄCE WYKONANIA BUDŻETU NA ROK 1934/35

I. Zarząd Miejski podziela całkowicie pogląd Komisji Rewizyjnej, że przelewanie sum z budżetu zwyczajnego na budżet nadzwyczajny może być dyktowane jedynie koniecznością ostateczną.

Jeżeli jednak zanalizować przyczyny dotacyj z budżetu zwyczajnego na budżet nadzwyczajny, nie można negować, że ta ostateczność krańcowa istniała od samego początku samorządu w Polsce Niepodległej do ostatnich czasów.

Istotną przyczyną przelewów jest i na długo będzie — nie licząc względów konjunkturalnych, przejściowych — absolutny brak jakichkolwiek urządzeń i stan wielkiego zaniedbania miasta, jaki samorząd polski otrzymał w spadku po okupantach. Nie przeto dziwnego, że w tych warunkach ciężar uzupełnienia luk musiał spaść na pierwsze lata samodzielnego istnienia gminy. A dodać należy, że kredyt w pojęciu obecnym, t. j. dającym możliwość rozłożenia ciężaru inwestycji na szereg lat, wówczas, w pierwszych latach powojennych, nie istniał zupełnie. Konieczność zaspokojenia potrzeb inwestycyjnych kosztem normalnych potrzeb bieżących stawiała się tem silniejsza, że samorząd brał na się coraz to nowe obowiązki, których gminy przedwojenne nie znały. A przecież niektóre spośród nowych obowiązków wiązały się ściśle z koniecznością ponoszenia wydatków inwestycyjnych.

Typowym przykładem takiego nowego obowiązku, wobec wprowadzenia powszechnego nauczania, było zapewnienie pomieszczeń dla szkół powszechnych. Jeżeli zauważyć, że sieć szkolną należało tworzyć w dobie wielkiego kryzysu mieszkaniowego, kiedy to wyłącznie każdego lokalu z podaży dodatkowo pogłębiało ten kryzys, jeżeli dodać ponadto, że kredyt wówczas nie został jeszcze po zawierusze wojennej odbudowany — należy przyznać, że budowanie gmachów szkolnych z wpływów bieżących gminy było owem ultima ratio, o którym wspomina sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.

Omawiana konieczność ostateczna nie wyczerpuje sprawy, lecz jest tylko jej szerzej omawianym przykładem i ciągnie się niezmiennie

nie nicia poprzez wszystkie budżety samorządu polskiego. Zmiennym był jedynie charakter inwestycji, a to w zależności od hierarchii potrzeb. Gdy bowiem potrzeby na jednym odcinku zostały choć w minimalnym stopniu zaspokojone, należało przejść do ofensywy na innym odcinku, aby zaspokoić potrzeby inne, którym chwilowo tylko nie nadano pierwszeństwa. W ten sposób dotacje do budżetu inwestycyjnego zmieniały cel. Możliwość zaciągania pożyczek długoterminowych w latach późniejszych nie rozwiązała sprawy zasadniczo, lecz jedynie cokolwiek ją złagodziła. Potrzeby miasta są bowiem tak duże, że aby uzupełnić wszystkie luki, jak: wybudowanie brakujących gmachów szkolnych, wykończenie kanalizacji i zaprowadzenie wodociągów, urządzenie ulic, budowa szpitala centralnego, rozwiązanie sprawy tanich mieszkań — należałoby mieć możliwość zaciągnięcia kredytu, kilkakrotnie przekraczającego globalną sumę budżetu. A że podobna ewentualność jest nierealna, pozostaje znów ostateczna konieczność — uzupełnienia otrzymanych kredytów i przeznaczanie sum z wpływów bieżących na budownictwo.

Jasne jest, że przy tym stanie rzeczy przedsiębiorstwa miejskie nie tworzą się, jakkolwiek wiadomem jest, że po upływie okresu amortyzacyjnego mogą one stać się źródłem poważnych dochodów budżetowych gminy. Przedsiębiorstwa nie tworzą się obecnie z tej samej przyczyny, dla której nie mogły być tworzone w latach 1920—1924, t. j. dlatego, że w hierarchii potrzeb muszą one ustąpić miejsca potrzebom pilniejszym, potrzebom, które w roku 1934 mają natężenie niewiele mniejsze, niż w latach 1920—1924.

Być może jednak, że niektóre inwestycje ostatnich lat mają charakter jednokierunkowy (budowa Parku Ludowego, dróg). Lecz nie należy zapominać, że niejednokrotnie inwestycje te, dyktowane są może mniej bezpośrednią potrzebą, niż — koniecznością zatrudnienia bezrobotnych. W tych wypadkach trudno znaleźć linię demarkacyjną między polityką budowlaną gminy, a jej obowiązkiem w zakresie opieki społecznej. Samo zaś przelewanie środków do budżetu inwestycyjnego jest raczej formalne, gdyż jednocześnie istotną przyczyną tego jest walka z bezrobociem, a sama inwestycja jest jakgdyby celem wtórnym.

Rekapitulując powyższe wywody, Zarząd Miejski potwierdza raz jeszcze słuszność poglądu Komisji Rewizyjnej na sprawę przelewów na budżet nadzwyczajny, lecz zaznacza, że przyczyny, dla których przelewy te były praktykowane w latach pierwszych istnienia samorządu polskiego, nie przestały istnieć dotąd i w stosunku do Gminy m. Łodzi długo jeszcze — niestety — istnieć będą.

II. Zagadnienie drogiego kredytu (oprocentowanie sięgające nawet 11% w stosunku rocznym) ma źródło swoje w przyczynach wyżej już omówionych, a mianowicie:

- a) inwestycje były konieczne,
- b) wykorzystywano kredyt, jaki był aktualnie najtańszy,
- c) jeżeli koszt kapitału zaangażowanego nie pozwalał na rentowność, godzono się jednak na wysokie oprocentowanie, gdyż pilniejszą była sprawa posiadania obiektu, niż wzgląd na ewentualną rentowność.

Zaznaczyć należy, że „rentowność” trzeba mierzyć temi warunkami, jakie istniały w czasie zaciągania kredytu i że nie można zagadnienia „rentowności” obiektów, powstałych w czasach drogiego kredytu, transponować na lata bieżące, o przejściowych wprawdzie, lecz zupełnie odmiennej warunkach gospodarczych.

III. Komisja Rewizyjna wskazuje, że przedsiębiorstwa, wybudowane z kredytów, przynoszą deficyt, oraz, że z przedsiębiorstw tych nie wpływa do zwyczajnego budżetu z tytułu obsługi długów, zaciągniętych na ich wybudowanie. Powyższa uwaga Komisji winna być zlokalizowana w stosunku do następujących przedsiębiorstw:

Osiedla im. Montwilli Mireckiego,

Majątku Rszew,

„Kanalizacji i Wodociągów”.

Każde jednakże z wymienionych przedsiębiorstw wymaga odrębnego omówienia:

Kanalizacja — z założenia swego nie jest rentowną i budowa jej nie była dyktowana względami fiskalnymi, t. j. jako źródło przyszłych zysków. Traktowanie kanalizacji, jako przedsiębiorstwa wogóle, jest czysto formalne. W szczególności zaś nadawanie jej charakteru „przedsiębiorstwa” obecnie, t. j. w fazie budowy, gdy poszczególne tylko fragmenty sieci oddane zostały do eksploatacji — jest daleko posuniętą konwencjonalnością. Przedsiębiorstwo „Kanalizacja i Wodociągi” jest jedynie tylko urządzeniem dobra publicznego, podobnie, jak: drogi, parki i nie można od przedsiębiorstwa tego oczekiwać rentowności tak samo, jak nie można jej oczekiwać od parków publicznych i ulic. Dochodowym być może pewien odcinek tego „przedsiębiorstwa”, a mianowicie — wodociąg. Brak zatem zwrotów oprocentowania do budżetu zwyczajnego od kanalizacji nie powinien być nieoczekiwanym.

Rszew — przejściowo tylko eksploatowany jest jako majątek rolny. Celem kupna jednak było eksploatowanie domniemanych

pokładów gliny. Ciężącemi zatem kosztami kapitału nie może być obciążane rolnictwo, uprawiane na tych terenach, lecz dopiero przyszła eksploatacja cegielni.

Obiektywnie zaś biorąc — rolnictwo na terenie Rszewa nie jest deficytowe i w ostatnich latach, szczególnie kryzysowych dla rolnictwa, poziom kultury rolnej podnosi się. Byłoby to już samo przez się zyskiem dla gminy, jeżeli zważyć, że ogólnie w rolnictwie — pod presją kryzysu — panuje nawrót do metod ekstensywnego gospodarowania i dewastacji warsztatów pracy. Niezależnie od tego jednak, eksploatacja Rszewa pokrywa amortyzację techniczną urządzeń (c-a 16.000 rocznie), co w latach obecnych jest zjawiskiem bardzo rzadko spotykanem w odniesieniu do rolnictwa, a ponadto wszystko daje wyraźne zyski: w roku 1933/34 — zł. 14.000.—, a w roku 1934/35 — zł. 1.250.—.

Jak już wspomniano — gospodarka rolna nie jest głównym celem, a zatem — słusznie — oprocentowanie kapitału zaangażowanego nie może ciążyć na rolnictwie. Do czasu ewentualnego uruchomienia cegielni ciężar procentów ponosić winna gmina, co też jest czynione w dziale IV budżetu.

Osiedle im. Montwiłła Mireckiego — jakkolwiek było wybudowane według innych obliczeń, niż te, które później rzeczywistość skorygowała (o czym dalej), jednakże zwraca do budżetu administracyjnego część kosztów kapitału. Według zamknięcia roku 1934/35 — osiedle im. Montwiłła Mireckiego zwróciło do budżetu administracyjnego zł. 689.773,18 (Dz. IV — Dochodów) tytułem oprocentowania pożyczek, zaś dopłata do osiedla wyniosła zł. 416.353,61 (Dz. III — Wydatków), a zatem osiedle zwróciło netto tytułem oprocentowania zł. 293.000.— i to po uprzednim pokryciu wszystkich kosztów eksploatacyjnych, wliczając do tych kosztów również amortyzację techniczną, która wynosi rocznie 185.000.— złotych.

IV. Odrębną sprawę stanowi budowa osiedla im. Montwiłła Mireckiego. Sprawy tej nie można traktować wyłącznie na płaszczyźnie rentowności. Kwestja budownictwa mieszkaniowego gmin nie jest sprawą nową i tylko na terenie Łodzi powstała, gdyż ingerencja gmin w sprawę podaży mieszkań i popytu na nie jest już od dziesiątków lat stosowana.

Zagadnienie to możnaby dyskutować inaczej: czy można lepiej i taniej budować? I w tym kierunku doszukiwać się braków. Dotąd nie zostało również zanalizowane, w jakim stopniu oddanie do dyspozycji ogółu zgórą 1.500 mieszkań przyczyniło się do złagodzenia

kryzysu mieszkaniowego; bo to, że wpłynęło na złagodzenie kryzysu mieszkaniowego, nie ulega — zdaje się — wątpliwości. Poważnym czynnikiem, który skłonił gminę do wszczęcia budownictwa mieszkaniowego, był nacisk Banku Gospodarstwa Krajowego, który uwarunkował wydanie pożyczki dolarowej od tego, że gmina z pożyczki tej przeznaczy część na budownictwo mieszkaniowe (7 milionów złotych).

Wprawdzie obowiązek wydania 7 milionów złotych na budownictwo mieszkaniowe mało jeszcze usprawiedliwiał angażowanie się z tą sumą do budowania obiektu, którego koszt przekroczył 20.000.000.— złotych, przypomnieć jednak należy, że pożyczka 2 milionów dolarów miała być dopiero wstępem do udzielenia gminie m. Łodzi pożyczki 6 milionów dolarów.

Omawiana nierentowność osiedla ma źródło w wysokiem oprocentowaniu kapitałów. Zaznaczyć jednak wypada, że stypulacje wstępne przewidywały dogodniejsze warunki kredytu. Kredyt przewidywany był dłuższy i tańszy i dopiero w trakcie budowy okazało się, że przewidziane dogodniejsze warunki kredytu nie będą mogły być gminie udzielone, wobec tego, że w międzyczasie nastąpiło wielkie pogorszenie sytuacji na rynku pieniężnym. Omawiając zatem nierentowność osiedla, należałoby również uwzględnić te warunki kredytowe oraz te ceny mieszkań, jakie wiadome były przed rozpoczęciem budowy. Jeżeli to fto uległo jednak zmianie, stało się to pomimo woli i decyzji Zarządu Miejskiego.

V. Pożyczka, zaciągnięta w Bazylei, określona została — ze względu na wysokość oprocentowania 8% — jako spekulacyjna. Oprocentowanie nie jest zbyt wygórowane w porównaniu z pożyczkami, zaciągniętymi w kraju. Należy dodać, że w czasie, gdy pożyczka ta była zaciągana, Bank Gospodarstwa Krajowego liczył sobie 11% od niektórych pożyczek. Pożyczka ta wynosi obecnie 694.000 fr. szw. i będzie spłacana w roku 1936, 1937 i 1938.

VI. Sprawa przeszacowania majątku gminy w celu ustalenia granicy zdolności kredytowej gminy zdaje się być mało celowa. Bazą bowiem zdolności kredytowej gminy nie jest wartość jej aktywów trwałych, lecz potencjalna zdolność wywiązywania się z przyjętych zobowiązań. Potencjalna zaś zdolność gminy do wywiązywania się z zobowiązań jest wypadkową zdolności podatkowej ludności miasta i potrzeb samej gminy. W tych okolicznościach ustalanie cyfrowe majątku „netto” gminy ma znaczenie dość iluzoryczne i raczej można je traktować, jako dane statystyczne, niż uważać za wskaźnik zdolności kredytowej. Pozatem — wobec dużej fluktuacji cen — prze-

szacowywanie majątku powodować będzie wciąż poważne zmiany w cyfrowem ujęciu „majątku netto”.

VII. W sprawie inkorporacji nowych terenów Zarząd Miejski opiera się na opinii organu fachowego, t. j. Oddziału Regulacji. Luką w poczynaniach Zarządu Miejskiego przy inkorporacji jest to, że inkorporacja nie jest poprzedzana wykupem terenów. W wyniku tego — zyski z podniesienia się renty gruntowej w terenach inkorporowanych przypadają prywatnym właścicielom gruntów, zaś na gminę spadają tylko straty, spowodowane obowiązkiem urzędzenia nowych terenów. Wiadomem bowiem jest, że tereny nowoprzydzielone są zazwyczaj zaniedbane pod względem urządzeń.

Zarząd Miejski zdaje sobie sprawę z luki, jaka powstaje wskutek niestosowania zasad polityki terenowej, jednakże musi się godzić z tym stanem, gdyż posiadane środki nie zawsze starczą na potrzeby aktualne. Trudno w tych warunkach zaspakajać potrzeby, wprowadzić słuszne, lecz odnoszące się do lat, nieraz bardzo odległych.

VIII. W sprawie zlikwidowania zbędnych przedsiębiorstw deficytowych Zarząd Miejski zaznacza, że pod pojęcie „przedsiębiorstw” podciągnięta być może tylko Gazownia, a w przyszłości — po ich wybudowaniu — wodociągi. Pozostałe instytucje, jakkolwiek nazywane „przedsiębiorstwami”, są przeznaczone na potrzeby własne i formalnie tylko wyodrębniane są z budżetu administracyjnego. Zlikwidowanie ich nie zawsze jest możliwe bez większych strat. Przeniesienie zaś do budżetu administracyjnego sprawy nie rozwiązuje.

IX. W sprawie standaryzacji bilansów i „rachunków strat i zysków” przedsiębiorstw zostaną wydane odpowiednie dyrektywy. Bilanse nie będą jednak mogły obejmować w aktywach wartości obiektów nieruchomych, w których się przedsiębiorstwo znajduje, a w konsekwencji nie będą również mogły obejmować w pasywach ewentualnych pożyczek, ciężących na tych nieruchomościach. Przyczyną jest to, że przedsiębiorstwa przenoszone są często z jednej nieruchomości do innej, bywają również wypadki, że przedsiębiorstwa zmieniają swój charakter. Wobec tej płynności — wykazywanie w bilansach przedsiębiorstw nieruchomości, a zatem i zobowiązań obciążających te nieruchomości, stwarzałoby dużą niestalość zarówno w bilansach przedsiębiorstw, jak i w bilansie ogólnym Gminy. Z powyższych względów wynika słuszne — zdaje się — założenie, aby część statyczna przedsiębiorstwa (nieruchomości i pożyczki) pozostawała w bilansie gminy, zaś w bilansach przedsiębiorstw wykazywana była dynamiczna część przedsiębiorstwa (majątek produkujący).

X. Zarząd Miejski całkowicie uznaje uwagę Komisji o uprawnieniu gminy do sprawdzenia prawidłowości rozrachunków z Izłą Skarbową za podatki i wystąpi do Ministerstwa Skarbu o udzielenie tego uprawnienia.

XI. W sprawie kontroli papierów premjowych i kontroli ewentualnych losowań wydane będą odpowiednie zarządzenia.

XII. Poczynając od budżetu na rok 1937/38, podawane będą adresy instytucji. W budżecie najbliższym (rok 1936/37) zmian tych nie można już wprowadzić, gdyż budżet został wydrukowany.

XIII. Zarząd Miejski wyda zarządzenia, aby koordynacja prac ziemnych, wykonywana przez różne instytucje na ulicach miasta, była ustalona jeszcze przed sezonem budowlanym, a uwzględniony w ten sposób plan — ściśle przestrzegany. Powtarzanie robót ziemnych na tych samych odcinkach, a tem samem stanowiących dodatkowe przeszkody dla ruchu kołowego — tolerowane będzie przez Zarząd Miejski jedynie w udowodnionych wypadkach siły wyższej.

Zarząd Miejski wystąpi również z inicjatywą do Starostwa Grodzkiego o unormowanie obręczy wozów ciężarowych, aby uchronić tą drogą nawierzchnię ulic od zbyt szybkiego zniszczenia.

XIV. W sprawie podatku od zbytku mieszkaniowego Zarząd Miejski wyjaśnia:

Wobec tego, że źródła podatkowe w związku z ostatnimi zarządzeniami władz skarbowych uległy szczególnym restrykcjom, co pogłębiło w wydatniejszym jeszcze stopniu trudności finansowe gminy, Zarząd Miejski jest zdania, że zrezygnowanie w tych warunkach z dochodu rocznego w sumie zł. 228.000.— (dochody w roku 1934/35) stwarzałoby niebezpieczeństwo dla realności budżetów gminy.

Zarząd Miejski jest zdania, że dyskusji na ten temat nie należy jednak zamykać, lecz byłoby słuszniej odroczyć ją do czasu lepszej konjunktury.

XV. Struktura personelu Warsztatów jest następująca:

- kierownik — inżynier,
- księgowy,
- magazynier,
- pomocnik magazyniera,
- goniec,
- 2 dozorców (dzienny i nocny),
- 4 majstrów,
- 55 rzemieślników i robotników.

W sezonie letnim zatrudnienie rzemieślników i robotników jest wyższe. Tak np. w lecie 1935 roku zatrudnionych było 78 osób tej kategorii.

XVI. Uwaga o zbyt niskiej stopie amortyzacji, stosowanej w bilansach taboru, znajduje potwierdzenie w zamknięciu roku 1934/35. Według tego zamknięcia, 6 wycofanych wozów nie zostało całkowicie jeszcze zamortyzowanych, co spowodowało dodatkową stratę w zamknięciu tego roku w wysokości zł. 7.000.—.

W związku z tem stopa amortyzacji w zamknięciu roku 1935/36 będzie doprowadzona do wysokości rzeczywistego zużycia taboru.

XVII. Sprawa zagrzybienia domków drewnianych nie jest jeszcze zakończona. Zarząd Miejski wstrzymał wypłatę rachunków za drzewo na zł. 44.000.— i wystąpił przeciw Dyrekcji Lasów Państwowych o odszkodowanie.

Zaznaczyć należy, że Skarb Państwa, udzielając pożyczki na budowę domków, zobowiązał gminę, że $\frac{1}{4}$ pożyczki zaciągnięta będzie w budulec drzewnym.

Zważywszy, że do kolonji domków drewnianych kierowani są bezdomni, a zatem mieszkańcy najbiedniejsi, nie zawsze mogący opłacać czynsz komorniany, w administrowaniu domków bardziej przejawia się czynnik opieki społecznej. To zdecydowało, że budżet kolonji przeniesiony został do budżetu administracyjnego i zamieszczony jest w dziale „Opieki Społecznej”.

XVIII. W zamknięciach podawane będą dary na rzecz bibliotek publicznych z podaniem przybliżonej ich ceny.

XIX. Zarząd Miejski wystąpi do władz państwowych o przejęcie przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego średnich zakładów naukowych miejskich, jak również poczyni starania o rozbudowanie przez władze państwowe sieci średniego szkolnictwa państwowego w Łodzi.

XX. Niewykorzystanie w roku 1934/35 kredytu zł. 104.000.— w dziale opieki społecznej nie spowodowało jednak zmniejszenia zamierzonego na ten rok zakresu działalności Wydziału Opieki. Niewykorzystanie kredytu powstało stąd, że wpłynęła dotacja na prowadzenie kolonij letnich, oraz — że nie było dopłat do eksploatawania domków drewnianych. Na niewykorzystanie kredytu wpłynęły również zniżki cen.

XXI. Zarząd Miejski poczyni kroki, aby ceny prądu na potrzeby własne zostały obniżone conajmniej do poziomu odbiorców prądu elektrycznego najbardziej uprzywilejowanych.

XXII. W sprawie emerytur Zarząd Miejski zaznacza, że statut emerytalny wzorowany jest na ramowym statucie emerytalnym, wydanym dla pracowników państwowych.

XXIII. Szczupłość lokalu Archiwum Miejskiego dyskutowana była niejednokrotnie w Zarządzie Miejskim, Zasadnicze rozwiązanie tej sprawy należy traktować junctim ze sprawą rozwiązania kwestji pomieszczenia dla wszystkich biur Zarządu Miejskiego, rozrzuconych obecnie po całym mieście, w lokalach niezawsze odpowiednich.

Aby jednak w granicach obecnych możliwości rozwiązać choć częściowo sprawę lokalu Archiwum, Zarząd Miejski rozpatrzy możliwość chociaż prowizorycznego przydzielenia tej agendzie dodatkowych pomieszczeń.

XXIV. W przyszłości jeden egzemplarz rocznego sprawozdania rachunkowego zostanie traktowany jako oryginał i będzie podpisywany przez Prezydenta Miasta.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) W. Głazek

(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKIEJ PRACOWNI PSYCHOLOGICZNEJ

ZA OKRES OD DNIA 1/I. DO DNIA 31/XII. 1935 ROKU.

Miejska Pracownia Psychologiczna, jako instytucja higieny psychicznej, rozciąga opiekę **nad dziećmi defektywnymi** (umysłowo, moralnie bądź też z brakami zmysłów) i **normalnymi** (z miejskich szkół zawodowych, Wydziału Opieki Społecznej i szkół powszechnych).

Działalność Miejskiej Pracowni Psychologicznej ześrodkowana jest w następujących działach pracy:

1. Badania inteligencji i kwalifikowanie dzieci do szkół specjalnych.
2. Poradnia Wychowawcza.
3. Badania psychotechniczne.
4. Badania lekarskie.
5. Różne.

Dział I (Badania inteligencji i kwalifikowanie dzieci do szkół specjalnych).

W celu rozpoznania dzieci, uczęszczających do publicznych szkół powszechnych oraz dzieci z miejskich przedszkoli, rozesłano, jak i w latach ubiegłych, do kierownictwa wyżej wymienionych szkół kwestionariusz statystyczny z prośbą o sporządzenie imiennego spisu dzieci z defektami umysłowymi, moralnymi i z brakami w dziedzinie zmysłów.

Z zestawienia danych z powyższych kwestionariuszy wynika, w 1935 r. znajdowało się w publicznych szkołach powszechnych i przedszkolach miejskich:

	chłopc.	dziewcz.	Razem
umysłowo niedorozwiniętych	499	344	845
epileptyków	1	6	7
jąkałów	59	29	88
głuchawych	6	9	15
dzieci nerwowych i psychopatycznych, źle od- działujących na inne dzieci	88	30	118
dzieci trudnych do prowadzenia pod względem wychowawczym:			
a) kłamiących	85	22	107
b) kradnących	49	15	64
c) zdradzających podniecenie płciowe	31	1	32
d) zdradzających skłonności do włóczęgostwa	71	11	82
e) o innych trudnościach wychowawczych	68	26	94
Razem	957	493	1450

Wszystkie dzieci, wymienione w rubryce umysłowo niedorozwiniętych, są wzywane do Pracowni Psychologicznej w kolejnym porządku zgłoszeń i poddawane badaniu metodą Binet-Termana. Tą samą metodą badane są dzieci, skierowywane przez Oddział Obowiązku Szkolnego, Wydział Opieki Społecznej, szkoły i instytucje prywatno-społeczne, osoby prywatne i szkoły specjalne. Ogółem w roku sprawozdawczym zbadano 955 dzieci.

Ogólne zestawienie dzieci, badanych metodą Binet-Termana.

1. dzieci, skierowane przez publiczne szkoły powszechne, jako podejrzane o niedorozwój umysłowy	585
2. dzieci szkolne, siedzące po kilka lat w tej samej klasie, skierowane przez Oddział Obowiązku Szkolnego 70	135
3. dzieci, nieuczęszczające do szkoły, skierowane przez Oddział Obowiązku Szkolnego 65	
4. dzieci, skierowane przez szkołę dla moralnie zaniedbanych	72
5. dzieci, skierowane przez szkoły prywatno-społeczne	51
Do przeniesienia	839

	Z przeniesienia	839
6. dzieci, skierowane przez Poradnię Wychowawczą		23
7. dzieci, skierowane przez Opiekę Społeczną		19
8. dzieci, skierowane przez Poradnię Zawodową		18
9. dzieci, skierowane przez osoby prywatne		17
10. dzieci, skierowane przez przedszkola miejskie		16
11. wtórne badania dzieci ze szkół specjalnych		21
	Razem	953

Z ogólnej liczby dzieci podanych przez szkoły jako umysłowo niedorozwinięte (843) zbadano tylko 583, ponieważ: 1) nauczycielstwo w ciągu roku niejednokrotnie zmienia porządkową opinię o dziecku, 2) część dzieci podana w kwestionariuszu była już badana w terminie nie pozwalającym na powtórne badanie.

Przy badaniu posługujemy się językiem używanym przez dziecko w domu.

Decyzje o losach zbadanych dzieci, skierowanych przez publiczne szkoły powszechne, Oddział Obowiązku Szkolnego, przedszkola i Opiekę Społeczną (razem 751 dzieci) zapadają na specjalnych konferencjach kwalifikacyjnych. W konferencjach tych biorą udział: p. Inspektor szkolny m. Łodzi, wychowawca każdego zbadanego dziecka, przedstawiciele szkół specjalnych, przedstawiciel Oddziału Obowiązku Szkolnego oraz przedstawiciele Miejskiej Pracowni Psychologicznej. Przy decyzji bierze się pod uwagę stopień rozwoju umysłowego, wykazany przez dziecko przy badaniu, wyniki obserwacji w czasie badania, arkusz obserwacyjny, wypełniony przez nauczyciela-wychowawcę oraz ustne informacje uzupełniające, udzielane przez wychowawcę na konferencji. W okresie sprawozdawczym odbyło się w Pracowni 16 konferencji kwalifikacyjnych.

Na ogólną liczbę 751 omawianych dzieci zakwalifikowano do szkół specjalnych dla dzieci trudnych do nauczania 343 dzieci, co stanowi 45,9 %; resztę postanowiono pozostawić w szkole normalnej. Z liczby 343 dzieci zakwalifikowanych postanowiono:

umieścić w szkole specjalnej dla trudnych do nauczania	312	dzieci
zwolnić z obowiązku szkolnego na 1 rok	10	„
zwolnić z obowiązku szkolnego na 2 lata	2	„
zwolnić z obowiązku szkolnego całkowicie	18	„
pozostawić w przedszkolu	1	„
	343	dzieci

Co się tyczy dzieci, kierowanych przez instytucje prywatno-społeczne, szkoły specjalne i osoby prywatne, to decyzje o nich zapadają na konferencjach wewnętrznych personelu Pracowni Psychologicznej; wynik badania podany zostaje do wiadomości odnośnych instytucji.

Oddział Obowiązku Szkolnego oprócz dzieci, których stopień rozwoju umysłowego można było badać metodą Binet-Termana, kieruje rok rocznie do Pracowni Psychologicznej pewną liczbę dzieci — pozaszkolnych, których nie można poddać systematycznemu badaniu z powodu braków fizycznych (ciężkie upośledzenie mowy lub słuchu) lub psychicznych (objawy choroby umysłowej i t. p.). W wypadkach, gdy zachodzi tego potrzeba lekarz Pracowni Psychologicznej kieruje te dzieci do lekarza-specjalisty. Decyzje co do dalszych losów powyższych dzieci zapadają na konferencjach kwalifikacyjnych. Przy decyzji bierze się pod uwagę dane z wywiadu z rodzicami, obserwacje badającego dotyczące zachowania się dziecka przy próbach nawiązania z nim kontaktu, wyniki badania lekarskiego. W okresie sprawozdawczym dzieci takich było 53. Co do nich postanowiono:

zakwalifikować na obserwację do szkoły dla trudnych do nauczania	1 dziecko
zakwalifikować na obserwację do szkoły dla głuchoniemych	2 dzieci
zwolnić z obowiązku szkolnego na 1 rok	7 „
zwolnić z obowiązku szkolnego na 2 lata	15 „
zwolnić z obowiązku szkolnego całkowicie	10 „
	35 dzieci

O zapadłej na konferencjach decyzji, dotyczącej każdego z omawianych dzieci, zawiadamia się pisemnie Oddział Obowiązku Szkolnego.

W okresie sprawozdawczym skierowano do Miejskiej Pracowni Psychologicznej 12 dzieci głuchoniemych, które zostały zbadane metodą Herderschêe, przeznaczoną specjalnie do badania tych dzieci. Wyniki badania były omówione na konferencji z wychowawcą szkolnym zbadanych dzieci.

Dział II (Poradnia Wychowawcza).

Poradnia Wychowawcza czynna jest 18 godzin tygodniowo. Działalność Poradni Wychowawczej obejmowała jak i w latach poprzednich:

1. Badania psychologiczne dzieci moralnie zaniedbanych i trudnych do prowadzenia.
2. Badanie środowiska rodzinnego zgłaszanych dzieci.
3. Udzielanie porad i wskazówek rodzicom i wychowawcom.
4. Bezpośrednie oddziaływanie pedagogiczno-Psychologiczne na dzieci.

W okresie sprawozdawczym rozszerzono zakres pracy przez:

1. Zorganizowanie świetlicy obserwacyjnej, czynnej raz w tygodniu. (Poradnia Wychowawcza odczuwała konieczność założenia takiej świetlicy, ponieważ świetlica nie tylko pozwala na gruntowniejsze poznanie jakości i przyczyn defektów charakteru dziecka, ale umożliwia pewną opiekę nad dalszym rozwojem dziecka. Wzrost liczby dzieci, kierowanych do świetlicy, skłonił Poradnię do pozyskania współpracy p. A. Majewskiej, kierowniczkę Miejskiej Wzorowej Świetlicy. Pozytywne rezultaty pracy świetlicowej ujawniają palącą potrzebę rozszerzenia tego zakresu działalności Poradni, przede wszystkim przez zmianę świetlicy obserwacyjnej, czynnej raz w tygodniu, na świetlicę wychowawczą dla dzieci moralnie zaniedbanych, czynną codziennie. Świetlica taka, prowadzona w ścisłym kontakcie z Poradnią Wychowawczą, umożliwiłaby profilaktyczne roztoczenie opieki nad psychicznym i społecznym zdrowiem dzieci naszego miasta).

2. Założenie małej biblioteki, zbioru pomocy naukowych i gier dla dzieci, z którymi Poradnia utrzymuje stały kontakt.

3. Zorganizowanie sekcji korepetytorów bezpłatnych (uczniowie i uczenice szkół średnich).

4. Pozyskanie współpracy specjalisty-neurologa (kpt. dr. Jeżewski).

W okresie sprawozdawczym Miejska Poradnia Wychowawcza przyjęła nowych zgłoszeń dzieci moralnie zaniedbanych i trudnych do prowadzenia 89, w tym chłopców 69, dziewcząt 20. Z 31 z nich Poradnia nawiązała na dłuższy czas kontakt (w celu bezpośredniego oddziaływania pedagogiczno-psychologicznego), 25 skierowała do świetlicy obserwacyjnej, dwoje umieściła w zakładzie leczniczo-wychowawczym, jedno po dłuższej obserwacji za pośrednictwem konferencji kwalifikacyjnej w szkole specjalnej dla umysłowo-upośledzonych, jedno na kolonjach letnich, 3 dzieci skierowała do Poradni Zawodowej, 6 oddała pod opiekę odpowiednich nauczycieli, będących w stałym kontakcie z Poradnią. W pozostałych wypadkach po przeprowadzeniu badań, udzielono wychowawcom w rodzinie i szkole wskazówek pedagogicznych.

Dnia 23. XII. 35 r. odbyła się w lokalu Pracowni „Choinka” dla dzieci świetlicowych. Dzieci otrzymały podwieczorek, upominki i paczki żywnościowe.

W miesiącach maju i czerwcu przeprowadziła Poradnia Wychowawcza kilkadziesiąt badań próbnych w celu opracowania badania dojrzałości moralnej dzieci. Badania te służyły jako materiał do referatu, zgłoszonego przez p. dr. Wandę Jakobson na III Ogólnopolską Konferencję Psychotechniczną w Warszawie. Tytuł referatu „Przyczynek do zagadnienia badań poczuć moralnych”.

Dział III (Badania psychotechniczne).

W okresie sprawozdawczym zbadano psychotechnicznie 491 osób, w tem:

- 1) kandydatów do Miejskiej Szkoły Handlowej,
- 2) wychowanków Wydziału Opieki Społecznej,
- 3) absolwentów szkół specjalnych dla umysłowo-upośledzonych,
- 4) absolwentów szkół powszechnych.

1. W czerwcu i wrześniu roku sprawozdawczego przeprowadzono wstępny egzamin psychotechniczny kandydatów do Miejskiej Szkoły Handlowej Męskiej, w celu selekcji uczniów najbardziej nadających się do tej szkoły. Na całokształt egzaminu złożyło się: a) badanie inteligencji przy pomocy następujących testów: test Ebblinghausa, analogje, układanie historyjek z podanych 3-ch wyrazów oraz b) badanie uzdolnienia biurowo-handlowego testami: szeregi matematyczne, test pamięci logicznej, zadania handlowe, test wykreślenia cyfr — Baley'a, test substytucji. Ogółem zbadano 78 kandydatów.

Delegatki Pracowni Psychologicznej wzięły udział w Radzie Pedagogicznej Miejskiej Szkoły Handlowej, decydującej o przyjęciu kandydatów do tej szkoły oraz przedstawiły i omówiły wyniki badania każdego kandydata, uwzględniając również obserwacje wychowawcy szkoły powszechnej.

2. Zgodnie z uchwałą konferencji z ubiegłego roku z przedstawicielami Wydziału Opieki Społecznej, Wydziału Oświaty i Kultury i Poradni Zawodowej Pracownia rozciąga psychologiczną opiekę nad młodzieżą będącą na utrzymaniu Wydziału Opieki Społecznej. Realizując tę opiekę przystępuje przede wszystkim do poznania właściwości umysłowych, cech charakterologicznych oraz dążeń

i zamilowań młodzieży. Pracownia poznaje młodzież opierając się z jednej strony na wynikach własnych badań, z drugiej — na wynikach dłuższej obserwacji zarówno wychowawców szkolnych jak i Wychowawców Opieki Społecznej.

Na specjalnej konferencji z przedstawicielami Wydziału Opieki Społecznej, kierownikami Miejskich Domów Wychowawczych i wychowawcami Opieki Prywatnej, która odbyła się w maju roku sprawozdawczego, przedstawiono arkusze obserwacyjne, stosowane przez Pracownię Psychologiczną, omówiono ich poszczególne przeznaczenie, oraz wyjaśniono kolejne punkty każdego arkusza i sposób ich wypełniania.

Wszystkich wychowanków Opieki Społecznej, mających przystąpić do nauki lub pracy zawodowej, bada Pracownia Psychologiczna psychotechnicznie: indywidualnie i zbiorowo. Badania te obejmują badania inteligencji i uzdolnień zawodowych. Dla poznania zamilowań i skłonności tych wychowanków oraz zorientowania się w usposobieniu i charakterze dziecka, przeprowadza się indywidualnie wywiad z każdym wychowankiem oraz kartę skłonnościową. Dla każdego wychowanka wypełniają wychowawcy Opieki Społecznej arkusze obserwacyjne. W wypadkach, kiedy wychowanek Opieki Społecznej uczęszcza do szkoły, wychowawca szkolny również wypełnia kwestionariusz. W ten sposób Pracownia uzupełnia wyniki swoich badań i obserwacji, dotyczących właściwości umysłowych, uzdolnień specjalnych cech charakteru i woli, danemi — w oświetleniu wychowawcy szkolnego i wychowawcy Opieki Społecznej.

Każdy wychowanek Opieki Społecznej jest dokładnie badany przez lekarza Pracowni, a w razie potrzeby kierowany również do specjalistów. Lekarz Pracowni wydaje opinie o rozwoju fizycznym badanego, jego stanie zdrowia, właściwościach zmysłów oraz orzeczenie przydatności do zawodu z punktu widzenia zdrowia.

Na specjalnych konferencjach, w których bierze udział psychotechnik Miejskiej Pracowni Psychologicznej, wychowawcy Opieki Społecznej oraz doradca zawodowy Poradni Zawodowej, rozpatruje się sprawę każdego badanego, biorąc za podstawę wyniki badania psychotechnicznego i lekarskiego, cechy charakterologiczne oraz życzenia i skłonności kandydata, decyduje się o jego kierunku zawodowym i sposobie nauki (rodzaj szkoły, termin i t. p.). Ogółem dzieci tych zbadano 49 (36 chłopców i 13 dziewcząt). Pracownia Psychologiczna wydaje o każdym badanym dla Wydziału Opieki Społecznej Zarządu Miejskiego w Łodzi opinię pisemną.

3. Kierownictwo Szkół Specjalnych dla dzieci umysłowo-upośledzonych kieruje niektórych absolwentów tych szkół do Pracowni w celu zbadania psychotechnicznego. Wychowawcy szkolni wypełniają dla tych absolwentów karty indywidualne; Pracownia przeprowadza badania inteligencji indywidualnie metodą Termana, badania sprawności ręcznej, oraz wywiad indywidualny. Dzieci te są badane przez lekarza Pracowni oraz w razie potrzeby kierowane do lekarzy specjalistów. W okresie sprawozdawczym zbadano 24 absolwentów szkół specjalnych, w tem 9 chłopców i 15 dziewcząt.

4. W okresie sprawozdawczym zbadano absolwentów ze szkół powszechnych 340, w tem 181 chłopców i 159 dziewcząt. Badania te obejmują zawsze badania inteligencji i uzdolnień zawodowych: inteligencję bada się testami zbiorowymi, uzdolnienie zawodowe zarówno testami zbiorowymi jak i indywidualnymi przy pomocy prób pracy i przyrządów.

Młodzież o bardziej niskim poziomie inteligencji bada się dodatkowo metodą Binet-Termana dla ustalenia stopnia upośledzenia umysłowego.

Dział IV (Badania lekarskie).

W roku sprawozdawczym zbadano 197 chłopców i 108 dziewcząt — razem 305 osób.

Badanie, zgodnie z własnym schematem, obejmuje: a) zebranie wywiadu, b) właściwe badanie lekarskie, poprzedzone pomiarami i oceną właściwości zmysłów, w pewnych wypadkach badania przez specjalistów, c) orzeczenie odnośnie przydatności do zawodu z punktu widzenia zdrowia.

Wywiad uwzględnia wiek, warunki mieszkaniowe, liczebność rodziny i stan zdrowia rodziny badanego, przebyte przez niego choroby, samopoczucie, uprawiane sporty.

Wiek dzieci waha się od 10—16 lat.

Mieszkanie. Dla oceny warunków bytowania wspomnieć należy, iż przeciętnie na jedną izbę przypada 3—4 mieszkańców, a 14% młodzieży mieszka łącznie z 5—9 współmieszkańcami w jednoizbowych lokalach; nie też dziwnego, że 44% młodzieży podaje, iż sypia z kimś — nie mając własnego łóżka.

Choroby zakaźne. Z wywiadu i danych nadesłanych przez lekarzy szkolnych dowiadujemy się, że choroby zakaźne przechodziło:

plonicę	39 dzieci	—	14 ‰ dzieci
blonicę	28 „	—	9,8 ‰ „
odrę	67 „	—	23,4 ‰ „
koklusz	17 „	—	5,9 ‰ „
tyfus brzuszny . . .	15 „	—	5,0 ‰ „
kiłę dziedziczną . .	2 „	—	0,7 ‰ „

Znajomość tych danych ma dla oceny zdrowia i przydatności do pracy duże znaczenie. Wśród badanych 22 dzieci (18 ‰) skarży się na dolegliwości, które mają charakter skarg natury ogólnej — rzadko stoją z właściwem, stwierdzonem przy badaniu cierpieniem.

Dane o ewentualnem zwolnieniu z ćwiczeń cielesnych w szkole oraz uprawianych sportów, dostarczają nam często wskazówek do oceny wydolności fizycznej i usposobienia młodzieży. Właściwe badanie lekarskie poprzedzają pomiary: a) wzrostu, wagi, obwodu klatki piersiowej, pojemności życiowej płuc (mierzonej spirometrem), siły mięśniowej rąk i kręgosłupa. Wzrost i waga zostały klasyfikowane według pięciu grup właściwych dla każdego rocznika na podstawie własnych danych wyliczonych w latach poprzednich przy pomocy percentylowania.

Materiały z pozostałych pomiarów zestawiono statystycznie i w przyszłości służyć one będą dla szczegółowej oceny rozwoju fizycznego zgłaszającej się dziatwy.

Klasyfikacja typów konstytucjonalnych wykazuje wśród badanych:

	chłopcy		dziewczeta	
	Ilość	‰	Ilość	‰
typ brzuszny	45	23,5 ‰	34	33 ‰
typ oddechowy	54	29,5 ‰	21	20 ‰
typ mięśniowy	10	5,5 ‰	1	1 ‰
typ nerwowy	1	0,5 ‰	—	—
Nie klasyfikowano	75	41 ‰	47	45,6 ‰

Nieliczne i poraz pierwszy zestawiane dane o typach konstytucjonalnych nie upoważniają do wniosków ogólnych; nakazują jednak w każdym poszczególnym przypadku liczyć się ze strukturą psychiczną dziecka.

Ogłędziny zewnętrzne, łącznie z wywiadem pozwalają ocenić fazę rozwoju młodzieży.

Ocena postawy: według wzorów amerykańskich wypadła następująco:

P o s t a w a	chłopcy		dziewczeta	
	Ilość	%	Ilość	%
Bardzo dobra	20	10,9	—	—
Dobra	71	38,8	55	54
Zła	59	32,2	28	27,0
Bardzo zła	10	5,5	1	1
Nie klasyfikowano	25	12,6	19	18,0

Wadliwy sposób „trzymania się” naszej młodzieży, stwierdzany u 28 — 37 % badanych, ma duże znaczenie dla przyszłej pracy zawodowej, toteż podkreśla się to dobitnie każdemu z nich w czasie badania. Obok wadliwej postawy, na całokształt braków budowy fizycznej składają się:

słaby rozwój kośćca	12,2 %	młodzieży
ślady krzywicy	11,5 %	„
wady kręgosłupa	3,9 %	„
kalectwa i następstwa urazów	2,2 %	„
płaska stopa	4,2 %	„
przepuklina	1,0 %	„

Przy oględzinach zewnętrznych zwracano baczną uwagę na wygląd badanego, zwłaszcza na czystość ubrania, bielizny i ciała. Większe zaniedbanie stwierdzono u 25 % chłopców i 10 % dziewcząt; 18,5 % młodzieży wykazuje potliwość rąk, a 4 % schorzenia skóry.

Badanie zmysłów. Siłę wzroku oceniano orjentacyjnie przy pomocy tablic Snelena, stwierdzono bystrość wzroku poniżej 0,5 u 31 chłopców (17 %) i 20 dziewcząt (19,4 %) — kierując te przypadki do badania przez specjalistę.

Schorzenia narządu wzroku (choroby gałki ocznej, nieżyt spojówek, zez) notowano u 23 chłopców (12,6 %) i 19 dziewcząt (18,4 %).

Schorzenia uszu — osłabiony słuch, ropotok, wykazało 12 badanych — (4,2 %).

Wady wymowy stwierdzono u 25 badanych — (8,7 %).

W zestawieniu stanu zdrowia uderzają swą liczbą schorzenia układu nerwowego, zwłaszcza wśród dziewcząt — 29 %, a stanowią je: wzmożona pobudliwość, powiększenie tarczycy, zaburzenia wydzielania wewnętrznego, niedorozwój umysłowy, niedowład kończyn

dolnych (choroba Little'a); 13 % chłopców wykazuje cierpienia układu nerwowego.

Ilustracją stanu narządów wewnętrznych młodzieży jest poniższe zestawienie braków, wad i chorób narządów:

	chłopcy		dziewczeta	
	Ilość	%	Ilość	%
Próchnica zębów	54	31,1	30	29,1
Górne drogi oddechowe	75	40,9	49	47,5
Gruźlica gruczołów nieczynna	15	8,2	17	16,5
„ „ czynna	1	0,6	—	—
Gruźlica płuc	1	0,6	2	1,9
Gruźlica kości	3	1,0	—	—
Serce — wada organiczna i nerwowa	19	10,5	22	21,5
Narządy trawienia	2	1,0	1	0,9
Narząd moczowy	—	—	2	1,9

Reasumując powyższe dane, podkreślić należy, iż naogół stan zdrowia dziewcząt we wszystkich rubrykach naszych zestawień wypada gorzej, niż chłopców, co zresztą odpowiada zarówno ogólnemu wrażeniu, jak i publikowanym zestawieniom.

Dla całokształtu wreszcie badania należy zaznaczyć, iż lekarz Pracowni uciekał się często do porad lekarzy specjalistów, kierując do

	chłopcy	dziewczeta
Przychodni Przeciwgruźliczej	26	13
Przychodni Przeciwjagliczej	1	—
Okulisty	9	11
Neurologa	16	7
Laryngologa	1	—
Miejskiej Pracowni Bakterjologicznej	2	—
razem	55	31

Dział V (Różne).

Miejska Pracownia Psychologiczna organizuje pokazy zbiorowe oraz zapoznaje indywidualnie z metodami badań osoby, pracujące w dziedzinach pokrewnych.

Pokazy zbiorowe poprzedzane są zwykle krótkim referatem o zadaniach i działalności instytucji.

W okresie sprawozdawczym Pracownię Psychologiczną zwiedziło 237 osób w następujących grupach:

1. Kurs Higieny dla Nauczycieli Publicznych Szkół Powszechnych	80 osób
2. Męskie Seminarjum Nauczycielskie w Łodzi (IV kurs)	20 „
3. Żeńskie Seminarjum Nauczycielskie w Łodzi (IV kurs)	42 „
4. VIII-me klasy 6-ciu gimnazjów w Łodzi	95 „
	237 osób

Pracownię zwiedziło 8 osób, między niemi psycholog szkolny szkół powszechnych m. Warszawy, psycholog Instytutu Psychotechnicznego w Krakowie, przedstawiciel Izb Rzemieślniczych w Warszawie.

Z metodami i techniką badań Pracownia zapoznała, wydelegowanego w tym celu przez Zarząd m. Pabjanic lekarza szkół specjalnych oraz kierownika jednego z Miejskich Domów Wychowawczych w Łodzi.

Pracownia Psychologiczna wzięła w roku sprawozdawczym czynny udział w wystawie „Opieka nad Dzieckiem i Młodzieżą w Łodzi i Województwie Łódzkim“. Na wystawie tej Pracownia demonstrowała specjalnie w tym celu sporządzone tablice statystyczne, ilustrujące wszystkie działy pracy Miejskiej Pracowni Psychologicznej w ciągu jej 16-letniego istnienia, oraz albumy seryj testowych badania inteligencji, a mianowicie: metoda Klüvera, Herderschêego, Rossolima. Zademonstrowano aparaty i pomoce do badań psychotechnicznych i wszelkiego rodzaju kwestonariusze i arkusze obserwacyjne, stosowane przez Pracownię Psychologiczną i Poradnię Wychowawczą.

Kierowniczką Miejskiej Pracowni Psychologicznej bierze udział w Komisji dla Spraw Psychotechnicznych i Poradnictwa Zawodowego przy Kuratorjum Okręgu Warszawskiego, będącej pod kierownictwem prof. Baley'a. Dnia 19 grudnia 1935 roku kierowniczką Pracowni zreferowała na Komisji działalność Miejskiej Pracowni Psychologicznej w Łodzi i przedstawiła następujące wnioski:

I. w n i o s e k.

Konieczność tworzenia klas pomocniczych dla dzieci o ilorazach inteligencji powyżej 0,7, a nie radzących sobie w normalnej szkole.

Pracownia Psychologiczna w ciągu swej 16-letniej pracy stale stwierdza, że wśród dzieci, kierowanych przez publiczne szkoły po-

wszechne jako umysłowo niedorozwinięte, ogromny procent (55 %) posiada ilorazy inteligencji w granicach 0,71—0,80. Dzieci te stanowią duży odsetek stałych repetentów (wśród repetentów badanych w Pracowni Psychologicznej stanowią one 38 %) i mimo kilkakrotnych powtarzań klasy zupełnie sobie nie radzą z programem pierwszych klas szkół powszechnych oraz w znacznym stopniu obniżają poziom całej klasy. Zapewnienie tym dzieciom nauki w klasach mniej licznych pod opieką pedagoga specjalisty umożliwiłoby im: 1-o zdobycie koniecznych wiadomości, których nie mogą uzyskać w warunkach dla nich nieodpowiednich, 2-o powrót do normalnej klasy po okresowym pobycie w klasie pomocniczej, 3-o wpłynęłoby w dużym stopniu na zmniejszenie ilości repetentów.

II. w n i o s e k.

Konieczność organizowania klas artykulacyjnych względnie nauki poprawy wymowy dla dzieci z wadami wymowy (jąkanie się, seplenienie, niewymawianie zgłosek).

Klasy takie są niezmiernie ważne, 1-o gdyż wady wymowy łatwo udzielają się, 2-o ponieważ we wczesnym wieku braki wymowy znacznie łatwiej usunąć.

III. w n i o s e k.

Miejska Poradnia Wychowawcza, opierając się na swoim doświadczeniu w świetlicy obserwacyjnej, wysuwa wniosek zakładania przy Poradniach Wychowawczych świetlic dla dzieci moralnie zaniedbanych. Świetlice takie, czynne codziennie, prowadzone w ścisłym kontakcie z Poradniami, umożliwiłyby profilaktyczne roztoczenie opieki nad psychicznym i społecznym zdrowiem dzieci, kierowanych do Poradni, co choć w części mogłoby zastąpić dotkliwy brak zakładów leczniczo-wychowawczych

PROTOKUŁ
8 POSIEDZENIA RADY PRZYBOCZNEJ
PRZY TYMCZASOWYM PREZYDENCIE MIASTA ŁODZI

Łódź, dnia 12 marca 1956 roku.

Komplet członków Rady 25. Obecnych członków Rady 18.

I. Członkowie Rady Przybocznej:

- a) obecni: 1. Chodakowski Leon, 2. Cyrański Adam, 3. Dobranc Bertold, 4. Fiedler Zygmunt, 5. Geyer Robert, 6. Jaworowski Kazimierz, 7. Klocman Jerzy, 8. Kubasiewicz Stanisław, 9. Lewandowski Andrzej, 10. Liberman Fiszel, 11. dr. Mogilnicki Tadeusz, 12. Peterman Stanisław, 13. Raabe Zygmunt, 14. Tomczyk Józef, 15. Waszkiewicz Franciszek, 16. Walczak Walenty, 17. Wasilewski Tomasz, 18. Zajączkiewicz Józef;
- b) nieobecni usprawiedliwieni: 1. Algajer Karol, 2. Biłyk Alfred, 3. Pawłowski Stanisław, 4. Rybicka Apolonja, 5. Socha Józef.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

- a) obecni: 1. Prezydent inż. Głazek Wacław, 2. Wiceprezydent Godlewski Mikołaj, 3. Wiceprezydent Kozłowski Kazimierz;
- b) nieobecny usprawiedliwiony — Wiceprezydent Pączek Antoni.

III. Członkowie Komisji Rewizyjnej: 1. Pierwocha Andrzej, 2. Pfeiffer Seweryn.

IV. Urzędnicy miejscy: 1. Barczewski Jan, 2. inż. Berliner Edward, 3. inż. Brzozowski Julian, 4. Chwałbiński Leon, 5. dr. Grabowski Albin, 6. inż. Gundlach Stanisław, 7. Jaworski Władysław, 8. Kalinowski Mieczysław, 9. Kempner Stanisław, 10. Konopka Heljodor, 11. inż. Kopeć Karol, 12. Köhler Brunon, 13. Librach Ignacy, 14. Purlal Antoni, 15. Rogowicz Stefan, 16. Rosset Edward, 17. Rutkowski Jan, 18. inż. Rybołowicz Jan, 19. Waltratus Jan, 20. Wisławski Tadeusz, 21. inż. Wojewódzki Wacław, 22. Wysocki Adam, 23. Zalewski Józef.

Przewodniczący: Prezydent Miasta inż. Głazek Wacław.

Sekretarz: Barczewski Jan, kierownik Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydjalnego.

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofja.

Porządek obrad.

I. **Zagajenie** (stwierdzenie quorum, przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia, przyjęcie porządku dziennego obrad, komunikaty).

II. Sprawozdania Komisji Radzieckich:

a) Komisji Rewizyjnej w przedmiocie

1. wykonania budżetu Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1954/55 oraz bilansu Zarządu Miejskiego na dzień 1 kwietnia 1955 roku.

— referat p. J. Klocmana —

b) Komisji Finansowo-Budżetowej w przedmiocie

1. zmian w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1955/56.

— referat p. L. Chodakowskiego —

c) Regulaminowo-Prawnej w przedmiocie:

1. zatwierdzenia Statutu Nagrody m. Łodzi dla Polskiej Nauki, Literatury Pięknej i Sztuk Plastycznych.

— referat p. T. Wasilewskiego —

2. zatwierdzenia Regulaminu Porządkowego Rzeźni Miejskiej w Łodzi.

— referat p. K. Jaworowskiego —

3. zatwierdzenia Przepisów Miejsowych, dotyczących budowy poszczególnych elementów elewacji budynków i urządzeń, związanych z budynkami, wpływających na ich zewnętrzny wygląd w mieście Łodzi.

— referat p. K. Jaworowskiego —

4. zatwierdzenia Statutu organizacyjnego Przedsiębiorstwa Miejskiego p. n. „Gazownia Miejska w Łodzi”.

— referat p. K. Jaworowskiego —

d) Komisji do spraw ogólnych w przedmiocie:

1. nadania nazwy będącemu w budowie parkowi ludowemu na Polesiu Konstantynowskim.

— referat p. J. Zajączkiewicza —

2. zwiększenia ruchu tramwajowego w porze wieczornej i nocnej.

— referat p. B. Dobranca —

III. Wybór:

- a) Rady Nadzorczej Gazowni Miejskiej.
- b) Rady Zarządzającej przedsiębiorstwa miejskiego p. n. „Kanalizacja i Wodociągi“.

— referat p. Prezydenta inż. W. Głazka —

IV. Wolne wnioski.

I. Zagajenie:

Posiedzenie otwiera o godz. 19 min. 40 Prezydent Miasta inż. Głazek Wacław oświadczając, iż jest ono prawomocne. Na 23 członków Rady obecnych jest 18. Członkowie Rady: Algajer Karol, Biłyk Alfred, Pawłowski Stanisław, Rybicka Apolonja i Socha Józef nieobecność swą usprawiedliwili.

Protokół 7 posiedzenia Rady Przybocznej z dnia 20 lutego 1936 roku uważa się za przyjęty wobec niezgłoszenia poprawek przez członków Rady, którym wyłożony on był do przeglądu.

Z porządku obrad zdejmuje się punkt II c/2 — Sprawozdanie Komisji Regulaminowo-Prawnej w przedmiocie zatwierdzenia Regulaminu Porządkowego Rzeźni Miejskiej w Łodzi — referat p. K. Jaworowskiego. Punkt II d/1 porządku obrad — Sprawozdanie Komisji do Spraw Ogólnych w przedmiocie nadania nazwy będącemu w budowie parkowi ludowemu na Połęsiu Konstantynowskim — referat p. J. Zajączkiewicza — zostanie rozpatrzony na samym początku posiedzenia.

II. W sprawie nadania nazwy będącemu w budowie parkowi ludowemu na Połęsiu Konstantynowskim:

Po wysłuchaniu w skupieniu krótkiego referatu p. J. Zajączkiewicza, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, postanowiono bez dyskusji jednomyślnie (przez powstanie) powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 57.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta w zastępstwie Rady Miejskiej wniosku Wydziału Plantacyj Nr. VIII 10a/4-36 z dnia 24 lutego 1936 roku w sprawie nadania będącemu w budowie parkowi ludowemu na Połęsiu Konstantynowskim nazwy Parku Ludowego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Po wysłuchaniu w związku z tem przemówienia okolicznościowego Prezydenta Miasta inż. W. Głazka, wszyscy obecni uczcili pamięć Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego jednogminutową ciszą.

III. W sprawie komunikatów Tymczasowego Prezydenta Miasta:

Przyjęto do wiadomości:

a) następujące postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta, powzięte w zastępstwie Magistratu:

1. Nr. 225/M z dnia 19 lutego 1936 roku w sprawie wyłączenia z zakresu czynności Inspekcji Budowlanej załatwiania spraw, dotyczących pozwoleń na budowę, przebudowę i zmianę budynków, przeznaczonych na zakłady przemysłowe, i wydawania zezwoleń na użytkowanie tychże oraz przekazania tych czynności z dniem 1 kwietnia 1936 roku Urzędowi Przemysłowemu I Instancji;
2. Nr. 228 z dnia 22 lutego 1936 roku w sprawie zaprzestania subwencjonowania z funduszków miejskich Teatrów Popularnych w Łodzi, prowadzonych przez M. Winklera;
3. Nr. 246/M z dnia 11 marca 1936 roku w sprawie przyznania Zrzeszeniu Artystów Teatrów Popularnych w Łodzi subwencji z funduszków miejskich na prowadzenie tych Teatrów do końca sezonu teatralnego 1935/36 w kwocie zł. 11.353.—;
4. Nr. 231/M z dnia 26 lutego 1936 roku w sprawie obniżenia o 10—20 % z dniem 1 kwietnia 1936 roku wysokości opłat za świadczenia Sekcji do Walki z Gruźlicą;
5. Nr. 232/M z dnia 26 lutego 1936 roku w sprawie obniżenia o 10—20 % z dniem 1 kwietnia 1936 roku wysokości opłat za świadczenia Miejskiej Pracowni Bakterjologicznej;
6. Nr. 233/M z dnia 26 lutego 1936 roku w sprawie obniżenia o 10—20 % z dniem 1 kwietnia 1936 roku wysokości opłat za świadczenia Prosektorjum Miejskiego;
7. Nr. 236/M z dnia 26 lutego 1936 roku w sprawie zatwierdzenia Instrukcji, dotyczącej przyjmowania przez Wydział Finansowy Zarządu Miejskiego w Łodzi depozytów wartościowych;
8. Nr. 237/M z dnia 26 lutego 1936 roku w sprawie zlikwidowania z dniem 1 kwietnia 1936 roku Inspekcji Mieszkaniowej Wydziału Zdrowia Publicznego oraz przekazania z tymże dniem czynności tej Inspekcji Oddziałowi Sanitarnemu Wydziału Zdrowia Publicznego, jeśli chodzi o załatwianie spraw,

dotyczących higieny mieszkań oraz zdrowia publicznego, oraz Inspekcji Budowlanej Wydziału Technicznego, jeśli chodzi o załatwianie spraw, dotyczących budynków, zagrażających bezpieczeństwu publicznemu (ze względów budowlanych):

9. Nr. 240/M z dnia 4 marca 1936 roku w sprawie obniżenia o 10 % z dniem 1 kwietnia 1936 roku wysokości opłat, pobieranych od pracowników miejskich, szpitali i zakładów wychowawczych tytułem zwrotu kosztów wyżywienia:
- b) uchwałę Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, uznającą za bezprzedmiotowy wniosek p. St. Petermana w sprawie zabrukowania ulic: Teodora i Kazimierza na Widzewie, złożony na posiedzeniu Rady Przybocznej, odbytem w dniu 20 lutego 1936 roku.

Zgodnie z Regulaminem Obrad Rady Przybocznej — na wniosek Prezydenta Miasta inż. W. Głazka — uchwalono powołać na przewodniczącego Rady na czas rozpatrywania wniosku Komisji Rewizyjnej członka Rady p. Z. Fiedlera.

IV. W sprawie wykonania budżetu Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1934/35 oraz bilansu Zarządu Miejskiego na dzień 1 kwietnia 1935 roku:

Po wysłuchaniu referatu uzupełniającego członka Rady p. Fr. Waszkiewicza, jako wiceprzewodniczącego Komisji Rewizyjnej, oraz po krótkiej dyskusji, w której głos zabierają członkowie Rady: pp. B. Dobranc, L. Chodakowski i inż. J. Klocman, przyjęto jednogłośnie — w związku z uchwałą Rady Przybocznej z dnia 20 lutego 1936 roku — uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 58.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Rewizyjnej z dnia 24 stycznia 1936 roku, postanawia:

- I. wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta w zastępstwie Rady Miejskiej:
 - 1) sprawozdania z wykonania budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1934/35, wykazującego:
 - a) iż budżet administracyjny został zamknięty po stronie wydatków zwyczajnych sumą zł. 21.741.724,29, po stronie wydatków nadzwyczajnych sumą złotych 7.549.961,95, po stronie dochodów zwyczajnych sumą zł. 24.666.891,05, po stronie dochodów nadzwyczaj-

nych sumą zł. 4.624.795.21, czyli ogółem we wpływach i wydatkach sumą zł. 29.291.686.24;

- b) iż na pokrycie niedoboru budżetowego z ubiegłego okresu budżetowego przeznaczono sumę złotych 392.662.40;
 - c) iż budżet szpitali został zamknięty po stronie wpływów i wydatków sumą zł. 1.509.613.43;
 - d) iż budżet zakładów opiekuńczych został zamknięty po stronie wpływów i wydatków sumą zł. 760.935.67;
 - e) iż budżet przedsiębiorstw komunalnych został zamknięty po stronie wydatków i dochodów zwyczajnych sumą zł. 6.568.623.52, po stronie wydatków i dochodów nadzwyczajnych sumą zł. 4.517.548.89;
- 2) inwentarza stanu majątkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi na dzień 1 kwietnia 1935 roku, zamykającego się po stronie aktywów i pasywów sumą złotych 180.539.440.04 i wykazującego czysty majątek Zarządu Miejskiego w Łodzi w sumie zł. 110.087.431.64;

II. uznać sprawozdanie z wykonania budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1934/35 za rzetelne i udzielić Zarządowi Miejskiemu pokwitowania;

III. wezwać Zarząd Miejski do wzięcia pod uwagę uwag i założeń, wyłuszczonych w sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej z dnia 24 stycznia 1936 roku, z wyjątkiem zalecenia, dotyczącego zaniechania projektu otwierania w Łodzi miejskiego gimnazjum żeńskiego (punkt II 2 g).

Przewodnictwo obejmuje spowrotem po członku Rady Z. Fiedlerze — Prezydent Miasta inż. W. Głazek.

V. W sprawie zmian w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1935/36:

Po wysłuchaniu referatu p. L. Chodakowskiego, sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 59.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 12 marca 1936 roku, postanawia — w związku z uchwałą swą Nr. 55 z dnia 20 lutego 1936 roku — wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta w zastępstwie Rady Miejskiej wniosku Wy-

działu Finansowego Nr. II R 1b/36 z dnia 12 lutego 1936 roku w sprawie poczynienia w budżecie Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1935/36 zmian (virement), przewidujących w budżecie administracyjnym zwyczajnym zwiększenie wydatków i zmniejszenie wydatków o zł. 47.624.—.

VI. W sprawie zatwierdzenia Statutu Nagrody m. Łodzi dla Polskiej Nauki, Literatury Pięknej i Sztuk Plastycznych:

Po referacie członka Rady p. T. Wasilewskiego, sprawozdawcy Komisji Regulaminowo-Prawnej, zdecydowano jednomyślnie bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 60.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Regulaminowo-Prawnej z dnia 11 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta w zastępstwie Rady Miejskiej na skutek wniosku Wydziału Oświaty i Kultury Nr. IV Kult. 15/1/36 z dnia 24-go stycznia 1936 roku „Statutu Nagrody m. Łodzi dla Polskiej Nauki, Literatury Pięknej i Sztuk Plastycznych” (patrz str. 248).

VII. W sprawie zatwierdzenia Przepisów Miejsowych, dotyczących budowy poszczególnych elementów elewacyj budynków i urządzeń, związanych z budynkami, wpływających na ich zewnętrzny wygląd w mieście Łodzi:

Po wysłuchaniu referatu członka Rady p. K. Jaworowskiego, sprawozdawcy Komisji Regulaminowo-Prawnej, postanowiono — po dyskusji, w której głos zabierają członkowie Rady: pp. B. Dobranc, J. Zajączkiewicz, J. Tomezyk, Fr. Waszkiewicz i L. Chodakowski, oraz po wyjaśnieniach p. inż. J. Rybólowicza, naczelnika Wydziału Technicznego — powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 61.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Regulaminowo-Prawnej z dnia 11 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta w zastępstwie Rady Miejskiej — na skutek wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII R/6-36 z dnia 22 lutego 1936 roku — „Przepisów Miejsowych, dotyczących budowy poszczególnych elementów elewacyj budynków i urządzeń, związanych z budynkami, wpływających na ich zewnętrzny wygląd w mieście Łodzi” (patrz str. 251).

VIII. W sprawie zatwierdzenia Statutu Organizacyjnego Przedsiębiorstwa Miejskiego p. n. „Gazownia Miejska w Łodzi“:

Po referacie członka Rady p. K. Jaworowskiego, sprawozdawcy Komisji Regulaminowo-Prawnej, oraz po udzieleniu przez p. M. Kalinowskiego, dyrektora Zarządu Miejskiego, wyjaśnień na zapytanie członka Rady Fr. Waszkiewicza, przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 62.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Regulaminowo-Prawnej z dnia 11 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta w zastępstwie Rady Miejskiej — na skutek wniosku Wydziału Prezydjalnego Nr. I Og. 1/5-36 z dnia 4-go marca 1936 roku — Statutu Organizacyjnego Przedsiębiorstwa Miejskiego p. n. „Gazownia Miejska w Łodzi“ (patrz str. 264).

O godz. 21 min. 30 przewodniczący zarządza przerwę, wznowiając obrady o godz. 21 min. 50.

IX. W sprawie zwiększenia ruchu tramwajowego w porze wieczornej i nocnej:

Po wysłuchaniu referatu p. B. Dobranca, sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, oraz po udzieleniu przez p. inż. J. Brzozowskiego, naczelnika Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, wyjaśnień na zapytanie członka Rady p. K. Jaworowskiego, powzięto uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 63.

Rada Przyboczna, po zapoznaniu się z wnioskiem pp. K. Jaworowskiego, J. Tomczyka, St. Kubasiewicza i J. Sochy w sprawie uruchomienia przez Dyрекcję Kolei Elektrycznej Łódzkiej nocnych pociągów na szlakach linii tramwajowych Nr. Nr. 3, 4, 5, 8, 10 i 15, złożonym na posiedzeniu Rady Przybocznej, odbytem w dniu 20 lutego 1936 roku, postanawia, zgodnie z wnioskiem Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, wezwać Zarząd Miejski do poczynienia w Dyrekcji Kolei Elektrycznej Łódzkiej starań, mających na celu:

- a) przedłużenie nocnej linii tramwajowej lit. A do stacji krańcowej na Chojnach oraz nocnej linii tramwajowej B do stacji krańcowej na Widzewie,

- b) przesunięcie jak najbliżej północy czasu odjazdu z krańców miasta ostatnich pociągów tramwajowych.

X. W sprawie wyboru Rady Nadzorczej Gazowni Miejskiej oraz Rady Zarządzającej przedsiębiorstwa miejskiego p. n. „Kanalizacja i Wodociągi“:

Na wniosek Prezydenta Miasta inż. W. Głazka postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 64.

Opierając się na § 15 Statutów Przedsiębiorstw Miejskich p. n. „Gazownia Miejska w Łodzi” i „Kanalizacja i Wodociągi m. Łodzi” Rada Przyboczna postanawia proponować:

1. powołanie do życia Rady Nadzorczej Gazowni Miejskiej w następującym składzie:
 - a) z ramienia Zarządu Miejskiego:
 1. Wiceprezydent Godlewski Mikołaj
 2. Dyrektor Kalinowski Mieczysław
 3. Naczelnik inż. Brzozowski Julian.
 - b) z ramienia Rady Przybocznej:
 1. inż. Holcgreber Jan
 2. Chodakowski Leon
 3. Liberman Fiszel
 4. Tomczyk Józef
 5. inż. Bajer Karol
 6. inż. Gross Oskar.
2. powołanie do życia Rady Zarządzającej „Kanalizacji i Wodociągów” w następującym składzie:
 - a) z ramienia Zarządu Miejskiego:
 1. Wiceprezydent Godlewski Mikołaj
 2. Wiceprezydent Kozłowski Kazimierz
 3. Naczelnik inż. Rybołowicz Jan.
 - b) z ramienia Rady Przybocznej:
 1. Fiedler Zygmunt
 2. inż. Klocman Jerzy
 3. Hejwowski Antoni Tadeusz
 4. inż. Wrede Stanisław
 5. inż. Michelis Bronisław
 6. dr. Chodaczek Józef.

XI. Wolne wnioski:

Przewodniczący zawiadamia członków Rady, iż wpłynęły następujące wnioski:

1. członka Rady p. Fr. Waszkiewicza w sprawie uporządkowania przez Zarząd Miejski ulicy Józefa Piłsudskiego;
2. członka Rady p. K. Jaworowskiego w sprawie przedłużenia nocnej linii tramwajowej litera A do stacji krańcowej na ulicy Łagiewnickiej;
3. członka Rady p. K. Jaworowskiego w sprawie przedłużenia przez Dyрекcję Kolei Elektrycznej Łódzkiej czasu kursowania dziennych pociągów tramwajowych;
4. członków Rady pp.: St. Kubasiewicza, K. Jaworowskiego, J. Tomczyka i T. Wasilewskiego w sprawie przedłużenia linii tramwajowej na ulicy Napiórkowskiego do toru kolejowego oraz w sprawie ułożenia chodników i zadrzewienia tejże ulicy;
5. członków Rady pp.: J. Tomczyka, W. Walczaka, F. Libermana, St. Petermana, A. Cyrańskiego, K. Jaworowskiego, J. Zajączkiewicza i St. Kubasiewicza w sprawie poczynienia przez Zarząd Miejski starań, mających na celu zaniechanie przez Łódzkie Towarzystwo Elektryczne pobierania opłat za dzierżawę liczników.

Wnioski Nr. Nr. 1 i 2 zdecydowano przekazać do wykonania Wydziałowi Technicznemu oraz Wydziałowi Przedsiębiorstw Miejskich Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Wnioski Nr. Nr. 3, 4 i 5 zdecydowano przekazać do rozpatrzenia Komisji do Spraw Ogólnych.

Wobec wyczerpania porządku obrad przewodniczący o godzinie 22 min. 25 posiedzenie zamyka.

Sekretarz
(—) *J. Barczewski*
(JAN BARCZEWSKI)
Kierownik Oddziału Ogólnego
Wydziału Prezydyjnego

Przewodniczący
(—) *W. Głazek*
(Inż. WACŁAW GŁAZEK)
Tymczasowy Prezydent Miasta

S T A T U T

NAGRODY M. ŁODZI DLA POLSKIEJ NAUKI, LITERATURY PIĘKNEJ I SZTUK PLASTYCZNYCH

Art. 1.

(1) Ustanawia się nagrodę m. Łodzi dla Polskiej Nauki, Literatury Pięknej i Sztuk Plastycznych w wysokości zł. 5.000.— (pięć tysięcy złotych) rocznie.

(2) Nagroda ta jest niepodzielna.

Art. 2.

(1) Nagroda przyznawana będzie naprzemian uczonym z dziedziny nauk humanistycznych, uczonym z dziedziny nauk przyrodniczo-matematycznych, literatom i artystom plastynom.

(2) W pierwszym roku otrzyma ją jeden z wybitnych przedstawicieli polskiej nauki z dziedziny nauk humanistycznych za całokształt pracy naukowej, w roku drugim — jeden z wybitnych przedstawicieli polskich sztuk plastycznych (malarz, rzeźbiarz lub grafik) za całokształt pracy artystycznej, w roku trzecim — jeden z wybitnych przedstawicieli polskiej literatury pięknej (poeta-liryk, powieściopisarz lub dramaturg) za całokształt pracy literackiej, a w roku czwartym — jeden z wybitnych przedstawicieli nauk przyrodniczo-matematycznych za całokształt pracy naukowej.

(3) Porządek ten będzie stale utrzymywany w przyszłości.

Art. 3.

Nagrodę przyznaje powoływany corocznie przez Zarząd Miejski Komitet, do którego prócz fachowych znawców współczesnej polskiej nauki albo literatury pięknej, albo sztuk plastycznych (patrz art. 4, 5, 6 i 7) wchodzi stale z urzędu w charakterze przedstawicieli Zarządu Miejskiego w Łodzi: Prezydent miasta, resortowy wiceprezydent miasta, przedstawiciel Rady Miejskiej i naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury.

Art. 4.

W roku, w którym w myśl określonego w art. 2 porządku, Nagroda przypada przedstawicielowi nauki z dziedziny nauk humanistycznych,

do Komitetu wchodzić prócz przedstawicieli Zarządu Miejskiego w Łodzi (patrz art. 3): delegat Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, delegaci uniwersytetów: Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Jagiellońskiego w Krakowie, Jana Kazimierza we Lwowie, Stefana Batorego w Wilnie, w Poznaniu i Katolickiego w Lublinie oraz delegaci Wolnej Wszechnicy Polskiej, Polskiej Akademji Umiejętności w Krakowie i Kasy imienia Mianowskiego w Warszawie.

Art. 5.

W roku, w którym w myśl określonego w art. 2 porządku, Nagroda przypada przedstawicielowi sztuk plastycznych, w skład Komitetu wchodzić, prócz przedstawicieli Zarządu Miejskiego w Łodzi (patrz art. 3): trzech zaproszeni przez Zarząd Miejski historycy sztuki z pośród wybitnych krytyków albo z pośród profesorów lub docentów uniwersytetów polskich, delegaci: Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Polskiej Akademji Umiejętności w Krakowie, Wydziału Sztuki Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, Akademji Sztuk Pięknych w Krakowie, Akademji Sztuk Pięknych w Warszawie i Instytutu Propagandy Sztuki w Warszawie oraz kierownik Miejskiego Muzeum Historji i Sztuki im. J. i K. Bartoszewiczów w Łodzi.

Art. 6.

W roku, w którym w myśl określonego w art. 2 porządku, Nagroda przypada przedstawicielowi literatury pięknej, do Komitetu wchodzić, prócz przedstawicieli Zarządu Miejskiego w Łodzi (patrz art. 3): dwaj zaproszeni przez Zarząd Miejski krytycy literaccy z pośród wybitnych krytyków albo z pośród profesorów lub docentów uniwersytetów polskich, delegaci Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Polskiej Akademji Umiejętności w Krakowie i Polskiej Akademji Literatury, po jednym delegacie istniejących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej zrzeszeń literackich, a mianowicie: Peenklubu, Związku Zawodowego Literatów Polskich, Towarzystwa Dziennikarzy i Literatów Polskich i Związku Polskich Autorów Dramatycznych oraz delegat Syndykatu Dziennikarzy Łódzkich.

Art. 7.

W roku, w którym w myśl określonego w art. 2 porządku, Nagroda przypada przedstawicielowi nauki z dziedziny nauk przyrodniczo-matematycznych, do Komitetu wchodzić, prócz przedstawicieli Zarzą-

du Miejskiego w Łodzi (patrz art. 5): delegat Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, delegaci uniwersytetów: Józefa Piłsudskiego w Warszawie, Jagiellońskiego w Krakowie, Jana Kazimierza we Lwowie, Stefana Batorego w Wilnie i w Poznaniu oraz delegaci: Politechniki Warszawskiej, Politechniki Lwowskiej, Akademji Umiejętności w Krakowie, Kasy im. Miapowskiego w Warszawie i Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Art. 8.

W razie odmowy wzięcia udziału w pracach Komitetu przez którekolwiek z członków, delegowanych przez zaproszone instytucje lub stowarzyszenia, Zarząd Miejski w Łodzi ma prawo uzupełnić skład Komitetu drogą zaproszenia innego z profesorów lub docentów uniwersytetów polskich, względnie innego z krytyków sztuk plastycznych, czy też literackich.

Art. 9.

- (1) Siedzibą Komitetu jest m. Łódź.
- (2) Komitet rządzi się regulaminem, uchwalonym przez Zarząd Miejski w Łodzi.
- (3) Komitet wydaje swe orzeczenia w ciągu miesiąca kwietnia każdego roku.

Art. 10.

Ogłoszenie nazwiska laureata Nagrody następuje w dniu wyboru albo dnia następnego, wręczenie zaś dyplomu i Nagrody laureatowi odbywa się w ciągu miesiąca maja każdego roku na uroczystem posiedzeniu Rady Miejskiej.

Art. 11.

Kwotę zł. 5.000.-- na wypłatę Nagrody wstawia się corocznie do budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi w dziale Kultury.

Art. 12.

Czynności, związane z wykonywaniem niniejszego statutu, porucza się Prezydentowi miasta.

PRZEPISY MIEJSCOWE

DOTYCZĄCE BUDOWY POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW ELEWACYJ
BUDYNKÓW i URZĄDZEŃ, ZWIĄZANYCH Z BUDYNKAMI, WPŁYWAJĄ-
CYCH NA ICH ZEWNĘTRZNY WYGLĄD W MIEŚCIE ŁODZI

Lica frontowe, dachy i boczne ściany budynków.

§ 1.

Lica frontowe budynków mają być otynkowane lub wykonane z kamienia, obrobionego po kamieniarsku, albo z cegły licówki. Licowanie cegłą jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy licówka jest trwała, regularnie wiązana i stanowi motyw architektoniczny. Zastosowanie licówki na całej fasadzie dopuszcza się tylko wtedy, gdy budynek odmiennym swym wyglądem nie przyczyni się do zszpecenia ulicy, placu lub miejscowości.

§ 2.

(1) Zabrania się malowania lic frontowych budynków na kolor jaskrawy farbą olejną albo z połyskiem lub w sposób, zacierający ostryść profili architektonicznych.

(2) Sposób i kolor tynkowania i malowania lic frontowych władza budowlana może określić na podstawie opinii Rady Budowlanej w każdym poszczególnym wypadku.

Ścian, wykonanych z kamienia naturalnego, jak z piaskowca, granitu i t. p., a także z cegły licówki, malować nie wolno.

§ 3.

Boczne ściany budynków frontowych, tudzież wszelkie powierzchnie murów, widoczne z ulic, dróg, placów, z kolei żelaznej i wogóle z wszelkich dróg komunikacji publicznej albo z miejsc, uczęszczanych przez publiczność, jak parki, cmentarze, miejsca przechadzkowe i t. p., należy wykonać w podobny sposób, do ustalonego w §§ 1 i 2.

§ 4.

Części budynku, podпадаjące pod postanowienia §§ 1, 2 i 3, należy doprowadzić do stanu, wymaganego w myśl tych paragrafów, w okre-

się co najwyżej trzech lat od dnia udzielenia pozwolenia na użytkowanie budynku.

§ 5.

(1) W razie, gdy dach nowowznoszonego lub przebudowanego budynku jest widoczny z ulicy, dróg, placów, kolei żelaznej i wogóle z jakichkolwiek dróg komunikacji publicznej, albo z miejsc, uczęszczanych przez publiczność, władza budowlana może zażądać stosowania określonych pochyleń dachu i wykonania dachu z materiału, dostosowanego do pokrycia dachów sąsiednich.

(2) Dachy o pochyleniu, przekraczającym 35° , mają być kryte dachówką, eternitem i t. p. szlachetniejszego materiału.

§ 6.

Budynki w nowopowstających dzielnicach, zwarto zabudowanych, należy pod względem położenia gzymsów, cokółów i otworów okiennych dostosowywać do sąsiednich budynków istniejących, gdy odpowiadają one postanowieniom przepisów obowiązujących i planu zabudowania, o ile taki istnieje, i nie powodują z jakichkolwiek powodów zeszpecenia wyglądu ulicy lub placu.

§ 7.

W razie, gdy jakakolwiek projektowana częściowa zmiana zewnętrznego wyglądu budynku odbiega od charakteru architektury całości lub świeżością wykonania może podkreślić zaniedbany stan pozostałej części budynku, władza budowlana może zażądać rozwiązania architektonicznego w innych zewnętrznych częściach budynku dla zapobieżenia zeszpecenia, jakie mogłoby nastąpić wskutek wykonania zamierzonych robót.

Bramy, drzwi i okna.

§ 8.

(1) Bramy i drzwi w nowowznoszonych domach, umieszczone w ścianach, przylegających bezpośrednio do linii regulacyjnej, względnie linii ulicy, mają być tak urządzone, ażeby skrzydła przy otwieraniu nie występowały poza lico muru.

(2) Bramy wjazdowe, prowadzące na podwórza i drzwi, prowadzące z ulicy do sieni i klatek schodowych, mają być cofnięte od lica muru co najmniej o 0,60 mtr.

§ 9.

(1) Okna w ścianach, przylegających bezpośrednio do linii regulacyjnej i położonej na wysokości mniejszej jak 2,00 mtr. od poziomu chodnika, względnie linii ulicy, nie powinny otwierać się nazewnątrz.

(2) Okiennice zewnętrzne należy umieszczać na wysokości co najmniej 2,00 mtr. nad poziomem chodnika lub jezdni, mierząc od najwyższego punktu chodnika do dolnej krawędzi okiennicy.

(5) Otwory okienne na piętrach, nieposiadające parapetu lub posiadające parapet o wysokości mniejszej niż 0,75 mtr., należy zaopatrzyć w urządzenie ochronne, sięgające do powyższej wysokości.

Balkony i wykusze.

§ 10.

(1) Urządzanie balkonów, wiszących od ulicy, jest dozwolone, gdy odległość pomiędzy ścianami przeciwległych budynków wynosi co najmniej 12,00 mtr., a względy architektoniczne nie stoją temu na przeszkodzie.

§ 11.

(1) Balkony, wiszące w domach, stawianych w linii regulacyjnej względnie w linii ulicy, mogą wystawać przed lico muru co najwyżej na 1,00 mtr., w domach zaś, cofniętych od tej linii, co najwyżej na 1,50 mtr.

(2) Balkony, wiszące w podwórzach, mogą wystawać przed lico co najwyżej na 1,50 mtr.

§ 12.

(1) Balkony należy zaopatrzyć w balustradę o wysokości co najmniej 0,90 mtr.

(2) Odległość balkonów od granic sąsiadów ma wynosić co najmniej półtorej szerokości występu balkonu przed licem muru.

(3) Balkony w budynkach ogniotrwałych mają być wykonane całkowicie z materiałów niezapalnych.

§ 13.

Urządzanie wykuszy od ulicy jest dozwolone, gdy odległość pomiędzy ścianami przeciwległych budynków wynosi co najmniej 18,00 mtr., a względy architektoniczne nie stoją temu na przeszkodzie.

§ 14.

(1) Łączna szerokość wszystkich wykuszy jednego piętra od ulicy przy zwartem zabudowaniu nie może przekraczać jednej czwartej długości frontu.

(2) Wykusze od ulicy mogą wystawać przed lico muru co najwyżej na 1.00 mtr.

(3) Zabrania się urządzania wykuszy na wysokości mniejszej niż 4.00 mtr. nad poziomem chodnika w budynkach, wznoszonych w linii regulacyjnej ulicy.

§ 15.

(1) Odległość wykuszy od granic sąsiadów ma wynosić co najmniej 2.00 mtr.

(2) W budynkach ogniotrwałych wykusze mają być wykonane całkowicie z materiałów niezapalnych.

Ryzality, kolumny, wysoki przed licem frontowym budynków.

§ 16.

Wysunięcie przed linię regulacyjną względnie linię ulicy ryzalitów, kolumn, filarów, stopni, urządzeń ochronnych przy oknach wystawowych i tem podobnych części budynków jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy nie mogą wpływać ujemnie na bezpieczeństwo ruchu publicznego, a względy architektoniczne nie stoją temu na przeszkodzie.

§ 17.

(1) Ryzality mogą być wysunięte przed linię regulacyjną ulicy lub frontową linię zabudowania działek:

- a) przy szerokości chodnika mniejszej niż 2.00 mtr. o 0.15 mtr.,
- b) przy szerokości chodnika wynoszącej 2 lub więcej metrów o 0.27 mtr.

(2) Całkowita szerokość ryzalitów nie może przekraczać jednej trzeciej długości frontu budynku.

§ 18.

Urządzanie stopni wejściowych przed linią regulacyjną względnie linią ulicy jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy szerokość chodnika wynosi co najmniej 3.00 mtr. Występ stopni przed linią regulacyjną względnie linią ulicy nie może przekraczać 0.50 mtr.

§ 19.

(1) Urządzenia ochronne przy oknach w postaci prętów (antab) i stałych krat i urządzenia, służące do umieszczenia roślin, mogą być wysunięte przed linię regulacyjną względnie linię ulicy, co najwyżej:

- a) przy szerokości chodnika mniejszej niż 2,00 mtr. o 0,10 mtr.,
- b) przy szerokości chodnika wynoszącej 2 lub więcej metrów o 0,20 mtr.

(2) Urządzenia ochronne w postaci żaluzji zwijanych, krat rozsuwanych i t. p. należy urządzać w ten sposób, ażeby nie wystawały one przed lico muru.

(3) Zabrania się zabezpieczenia okien i wystaw w sposób, mogący narazić na niebezpieczeństwo życie i zdrowie ludzkie, w szczególności zapomocą gwoździ, zwróconych ostrzem do góry, umieszczanych przy dolnej krawędzi okien, wystaw lub wnęk, mieszczących okna.

§ 20.

Gzymsy i okapy dachów budynków o wysokości, nieprzekraczającej 3 kondygnacji, mogą być wysunięte przed linię regulacyjną względnie linię ulicy co najwyżej o 0,75 mtr. przy zachowaniu najmniejszej wysokości 3 mtr. od poziomu chodnika, budynków zaś wyższych o 1,00 mtr.

§ 21.

(1) Wysoki części budynków, nie wymienionych w §§ 17, 18, 19 i 20, jak kolumn, filarów i t. p., mogą być urządzone przed linią regulacyjną względnie linią ulicy tylko przy szerokości chodnika, wynoszącej więcej niż 2,50 mtr. i mogą być wysunięte przed wspomnianą linią o $\frac{1}{10}$ szerokości chodnika, nie więcej jednak jak o 0,55 mtr.

(2) Okno wystawowe sklepu i drzwi wejściowe sklepowe nie mogą być wysunięte przed linię regulacyjną względnie linię ulicy.

Urządzenia poniżej poziomu chodnika i na chodniku.

§ 22.

(1) Świetliki do oświetlania piwnic winny być przykryte szczelnym materiałem, przepuszczającym światło i urządzone w poziomie chodnika przed linią regulacyjną względnie linią ulicy. Nie mogą one być wysunięte na chodnik dalej niż o 0,50 mtr. w światło.

(2) Urządzanie przed domami przed linią regulacyjną względnie linią ulicy wjazdów, wejść do piwnic i nieprzykrytych studzienek okiennych dla oświetlenia piwnic jest wzbronione.

§ 23.

(1) Urządzanie stopni wejściowych poniżej poziomu chodnika przed linią regulacyjną względnie linią ulicy jest wzbronione.

(2) Odległość od tej linii pierwszego stopnia schodów, znajdującą się poniżej poziomu chodnika, prowadzących na poziom niższy, ma wynosić co najmniej 0,60 mtr., o ile w linii regulacyjnej nie ma ogrodzenia.

§ 24.

Urządzanie odboi (słupów), żelaznych wycieraczek do obuwia i t. p. urządzeń przed bramami i wejściami i wogóle na chodnikach przed licem budynku jest wzbronione.

Szyldy, reklamy świetlne i t. p. urządzenia.

§ 25.

Szyldy i reklamy (tablice firmowe, godła, wszelkiego rodzaju znaki kupieckie i przemysłowe, tablice i napisy reklamowe i t. p.), reklamy świetlne (lampy, latarnie, szyldy transparentowe, reflektory i t. p.), witryny (szafki wystawowe, gablotki i t. p.), daszki ochronne nad wejściami do hoteli, teatrów, kinematografów i wogóle wszelkie przedmioty, wystające przed licem budynku lub ponad budynkiem albo znajdujące się na poziomie terenu lub ponad terenem ulicznym, bądź w przejściach, w pasażach, w podwórzach i w bramach wejściowych, należy wykonywać i umieszczać w sposób, odpowiadający wymaganiom bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego i nie powodujący zniekształcenia lub zeszpecenia wyglądu budynku ulicy, placu lub miejscowości.

§ 26.

(1) Szyldy i reklamy z napisami i rysunkami należy umieszczać nad otworami drzwiowymi i okiennymi.

(2) W razie, gdy na licu budynku istnieją specjalne miejsca na umieszczanie napisów bądź zawieszanie szyldów, zabrania się umieszczania napisów lub zawieszanie szyldów poza temi miejscami.

(3) Władza budowlana może zażądać, by szyldy i reklamy z napisami i rysunkami były dostosowane pod względem konstrukcji

materiału i koloru do podobnych urządzeń, istniejących już przy danej ulicy lub przy pewnym jej odcinku.

(4) Zabrania się zawieszania szyldów i reklam z napisami i rysunkami obok okien i witryn sklepowych oraz na skrzydłach okiennic. Nie dotyczy to napisów, wykonanych zapomocą liter nakładanych lub wycinanych bezpośrednio na materiale, stanowiącym integralną część elewacji.

§ 27.

(1) Szyldy i reklamy z napisami i rysunkami należy tak umieszczać, by nie odstawały od muru, nie były nachylone ukośnie do lica budynku, nie przerywały całości pewnych kompozycji lub fragmentów architektonicznych, jak pilastrów, balkonów, gzymsów, wnęk, boniowań i t. p., wreszcie nie zakrywały elementów architektonicznych portali oraz otworów okiennych i drzwiowych.

(2) Zewnętrzna powierzchnia szyldów i reklam we wszystkich swych częściach ma znajdować się co najwyżej w odległości 0,05 mtr. liter nakładanych — 0,15 mtr., reklam świetlnych — 0,25 mtr. od powierzchni licu budynku.

§ 28.

Bezpośrednio na murze, dookoła okien i witryn sklepowych albo na skrzydłach drzwiowych lub okiennicach stałych, bądź przenośnych (zabezpieczeniach witryn), mogą być wykonane plastycznie tylko napisy, określające firmę i rodzaj przedsiębiorstwa. Napisy te należy wykonać w sposób i w barwach, dostosowanych do tła elewacji. Malowanie farbą olejną lub inną farbą trwałą bezpośrednio na murze, na skrzydłach drzwiowych lub okiennic napisów, obramowań lub rysunków jest wzbronione.

§ 29.

Stale napisy na szybach okien i wystaw należy wykonywać z liter nakładanych, zabrania się natomiast wykonywania takich napisów farbą olejną lub inną farbą trwałą.

§ 30.

(1) Reklamy świetlne, szkodliwe dla oka (np. czerwone światło neonowe), należy umieszczać co najmniej na wysokości 6,00 mtr. od poziomu chodnika.

(2) Reklamy świetlne mają tak być wykonane, ażeby swym wyglądem nie szpeciły budynków lub ulic w dzień ani w nocy.

Umieszczanie reklam świetlnych, niefachowo i nieestetycznie skonstruowanych i umocowanych, jest zabronione.

§ 31.

(1) Sklepowe witryny i szafki reklamowe nie mogą mieć podstaw, opartych bezpośrednio na chodniku, nie mogą wystawać przed lico muru więcej niż o 0,15 mtr. i nie mogą być umieszczane przy chodnikach węższych niż 2,00 mtr.

(2) Przy umieszczaniu witryn i szafek reklamowych w pasażach, przejazdach, bramach i tem podobnych miejscach należy pozostawić wolną przestrzeń przed witrynami, wynoszącą co najmniej 2,30 mtr.

§ 32.

Na ścianach frontowych kondygnacyj piętrowych wolno umieszczać tylko reklamy świetlne i napisy z liter nakładanych. Umieszczanie innych stałych szyldów i napisów na tych częściach ścian jest zabronione.

§ 33.

Umieszczanie reklam świetlnych i napisów reklamowych na dachach i płaszczyznach ścian bocznych i tylnych budynków, widocznych z ulic, placów i innych miejsc, dostępnych dla publiczności, może być zezwolone po uzyskaniu zatwierdzenia projektu przez władzę budowlaną.

§ 34.

(1) Zabrania się wywieszania szyldów, lamp i innych wywieszek, jak szyldy koliste, płaskie godła i t. p., prostopadle do lica budynku. Zakaz powyższy nie dotyczy latarni, umieszczonych przez zarząd gminy na ścianach domów, bądź przez właścicieli, w razie udowodnienia przez nich potrzeby zawieszania tych latarni.

(2) Neonowe reklamy świetlne można umieszczać prostopadle do lica budynku z tem, że wystawać one mogą przed lico budynku nie więcej, niż o 0,30 mtr.

§ 35.

(1) Zabrania się umieszczania jakichkolwiek szyldów, reklam świetlnych, witryn, napisów i rysunków na ogrodzeniach z siatki lub ze sztachet żelaznych oraz na balkonach.

(2) Umieszczone na ogrodzeniach z muru lub z drzewa reklamy z napisami i rysunkami mają czynić zadość wymaganiom §§ 25 i 27, szafki zaś reklamowe wymaganiom §§ 25 i 31. Ponadto władza może żądać, by takie reklamy i szafki, umieszczone na jednym lub na kilku sąsiednich ogrodzeniach, pod względem konstrukcji, materiału i koloru miały jednolity charakter.

§ 36.

Wolnostojące szafki reklamowe, gablotki, reklamy świetlne i t. p. urządzenia mają odpowiadać wymogom należytego wyglądu, nie powinny narażać na szkodę bezpieczeństwa ruchu publicznego i nie powinny wyglądem swym przypominać tablic orjentacyjnych ruchu publicznego.

§ 37.

Postanowienia, zawarte w §§ 26—36, nie dotyczą szyldów, napisów, figur reklamowych i t. p. urządzeń o charakterze prowizorycznym, umieszczanych czasowo na okres nie dłuższy, niż 3 tygodnie, jako też dekoracyj, transparentów, chorągwi i t. p., wywieszanych z powodu świąt narodowych, obchodów religijnych i t. d.

Tablice, anteny i t. p. urządzenia.

§ 38.

(1) Tablice, zawierające nazwy ulic, znaki wysokościowe i t. p. nie powinny powodować zeszpecenia budynków bądź ulicy.

(2) Tablice, służące do oznaczania zawodu, należy umieszczać w gładach (wnękach) otworów bramowych lub wejściowych. Umieszczanie tych tablic na ścianach frontowych budynków jest zabronione.

§ 39.

(1) Umieszczanie na dachach frontowych i wogóle w miejscach widocznych anteny radjowe i t. p. urządzenia nie powinny powodować zeszpecenia wyglądu budynku, ulicy, placu lub miejscowości.

(2) Władza budowlana może zażądać, ażeby urządzenia, o których mowa w ustępie pierwszym, były wykonane w sposób, przez nią określony.

Markizy.

§ 40.

(1) Markizy należy umieszczać na wysokości, wynoszącej co najmniej 2,50 mtr. od poziomu chodnika.

(2) Markizy w stanie rozwartym nie mogą sięgać od lica budynku na odległość większą, niż szerokość chodnika, zmniejszona o 0,80 mtr., jednakowoż nie większa jak 2,50 mtr.

(3) Władza budowlana może żądać, by markizy co do konstrukcji, wysokości zawieszania i szerokości w stanie rozwartym były zastosowane do markiz, istniejących przy danej ulicy lub przy pewnym odcinku ulicy.

Ogrodzenia.

§ 41.

(1) Poszczególne nieruchomości, położone na ulicach, przy których w myśl prawomocnego planu zabudowania mają być założone ogródki przed domami, należy odgraniczać od ulicy ogrodzeniem o jednolitym charakterze dla całej ulicy, odpowiadającym jej charakterowi i sposobem zabudowania.

(2) Przy zabudowaniu luźnem wysokość ogrodzenia, o którym mowa wyżej w ustępie pierwszym, ma wynosić co najmniej 1,50 mtr. i nie może przekraczać 2,50 mtr., a nieprzezroczystej jego części od 50 cm. do 1,60 mtr. w zależności od otoczenia.

§ 42.

(1) Niezabudowane place budowlane, położone przy ulicach w przeważającej mierze już zabudowanych, należy odgraniczyć od ulicy pełnem ogrodzeniem z cegły lub drzewa o wysokości 2,50 mtr. Ponad ogrodzeniem może być urządzony zabezpieczenie z drutu.

(2) Ogrodzenia, o których mowa wyżej w ustępie pierwszym, mają posiadać od ulicy gładką powierzchnię, przyczem ogrodzenie z cegły winno posiadać izolację fundamentu, być otynkowane, ogrodzenia zaś z drzewa winne być wykonane z desek heblowanych i olejno malowane na kolor, odpowiadający kolorowi otaczających budynków.

(3) Kolor ogrodzenia władza budowlana może określić w każdym poszczególnym wypadku.

§ 43.

(1) Parki prywatne, ogrody, sady i wogóle tereny zadrzewione, położone w dzielnicach w przeważającej mierze zabudowanych, przy ulicach, posiadających trwałą nawierzchnię i chodniki, powinny być odgraniczone od ulic ogrodzeniem z muru, z prętów żelaznych, sztachet lub siatki o wysokości co najmniej 1,50 mtr. Wysokość tego

ogrodzenia nie może przekraczać 2,50 mtr. a nieprzezroczystej jego części — 1,80 mtr.

(2) Przepis powyższy nie dotyczy terenów, przeznaczonych w myśl prawomocnego planu zabudowania na cele użytku publicznego, albo na cele budowlane.

(3) W wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza budowlana może zezwolić na odgraniczenie obszarów, określonych w ustępie pierwszym, zapomocą ogrodzenia z drzewa, przyczem może określić warunki, jakim ogrodzenie takie ma uczynić zadość.

§ 44.

(1) Wysokość ogrodzeń pomiędzy poszczególnymi nieruchomościami bądź działkami nie powinna przekraczać 2,50 mtr. Nad ogrodzeniem ponadto może być umieszczone zabezpieczenie z drutu kolczastego.

(2) Części ogrodzeń, widoczne z ulic i placów, powinny być dostosowane pod względem konstrukcji i wyglądu do ogrodzeń przy ulicy lub przy placu.

§ 45.

(1) O ile przepisy niniejsze nie stanowią inaczej ogrodzenia, zarówno od ulic, jak i przy granicach nieruchomości, mogą być wykonane z dowolnego materiału i w sposób dowolny, zabrania się jednak stawiania takich ogrodzeń, które mogłyby narażać na szkodę życie i zdrowie ludzkie, jak np. ogrodzenia z drutu kolczastego lub też zeszpecić widok ulicy, placu lub miejscowości.

(2) Zabrania się pozostawienia od ulicy ogrodzenia z muru surowego bez otynkowania oraz urządzania w ogrodzeniu przy ulicy bram i furtek, otwieranych nazewnątrz.

Roboty, wymagające pozwolenia.

§ 46.

(1) Wykonanie urządzeń, wymienionych w §§ 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36 i 40 niniejszych przepisów, wymaga uprzedniego uzyskania pozwolenia Zarządu Miejskiego w drodze zatwierdzenia projektu w myśl art. 353 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202), a przedmiotów, wymienionych w § 38, uzyskania pozwolenia bez zatwierdzenia projektu w myśl art. 354 tego rozporządzenia.

(2) Umieszczenie tabliczek z numerami domów, numerami latarni, służących do oznaczania ulic i domów, poziomu wodociągów i kanalizacji, oddziałów straży pożarnej, innych urządzeń porządku i bezpieczeństwa publicznego, jakoteż tablic, służących do oznaczenia zawodu o rozmiarach, nieprzekraczających 15×35 cm., nie wymaga pozwolenia.

§ 47.

(1) Wszystkie budynki ogniotrwałe mieszkalne winny być podpiwniczone, zaś podłoga pomieszczeń mieszkalnych lub handlowych na parterze winna być wzniesiona co najmniej 15 cm. ponad poziom chodnika.

(2) Mieszkań w suterrenach urządzać nie wolno.

(3) Cokoły w budynkach, stojących bezpośrednio przy ulicy, winny być wykonane z trwałego materiału (kamień naturalny lub sztuczny).

Dostosowanie urządzeń istniejących.

§ 48.

(1) Ściany i powierzchnie murów, o których mowa w § 3, nie czyniące zadość postanowieniom §§ 1 i 2 i nieotynkowane, należy otynkować w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszych przepisów. Władza budowlana może zażądać pomalowania tych ścian w określonym przez nią kolorze.

(2) Urządzenia, wymienione w §§ 25—26, 38—40 i 42, należy doprowadzić do stanu, wymaganego w myśl tych przepisów w okresie rocznym od dnia wejścia w życie niniejszych przepisów.

(3) W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza budowlana może odroczyć termin dostosowania urządzeń, o których mowa wyżej w ustępach 1 i 2, do postanowień niniejszych przepisów, bądź zwolnić od obowiązku takiego dostosowania.

Stosowanie ulg.

§ 49.

(1) W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, władza budowlana może zezwolić na odstępstwa od przepisów, zawartych w §§ 1, 2, 3 i 4, w § 10, ust. 2, w §§ 13, 14, 21, ust. 2, § 22, ust. 1, § 26, ust. 1 i 4, § 27, ust. 2, § 32 i §§ 41 i 42.

(2) Przy wznoszeniu budynków, przeznaczonych do użytku publicznego i wogóle budynków o charakterze monumentalnym, wła-

dza powołana do udzielania pozwoleń, może zezwolić na większe wysunięcie poszczególnych części budynku, niż przewidziano w §§ 17, 18, 19 ust. 1 i §§ 20, 21 lub też zezwolić na umieszczenie na chodniku, o którym mowa w §§ 23 i 24, gdy względy architektoniczne za tem przemawiają, a względy bezpieczeństwa ruchu publicznego nie stoją na przeszkodzie.

§ 50.

Przepisy niniejsze nie dotyczą obiektów państwowych i wchodzi w życie w 50 dni od dnia ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim.

S T A T U T

PRZEDSIĘBIORSTWA MIEJSKIEGO POD NAZWĄ „GAZOWNIA MIEJSKA W ŁODZI“

I. Postanowienia ogólne.

§ 1.

Przedsiębiorstwo miejskie pod nazwą „Gazownia Miejska w Łodzi“ jest własnością Gminy Miejskiej Łódź i ma na celu zaopatrywanie mieszkańców miasta w gaz do użytku domowego i dla celów przemysłowych, jak również dostarczanie gazu dla potrzeb miasta do oświetlenia miejskiego.

§ 2.

Przedsiębiorstwo jest prowadzone na zasadach handlowych i rządzi się autonomicznie w granicach niniejszego statutu; odrębnej osobowości prawnej jednak nie posiada i podlega władzom Gminy Miejskiej. Przedsiębiorstwo posiada własny zarząd i ma odrębny ustrój finansowy.

§ 3.

Wszelkie świadczenia Gminy Miejskiej na rzecz przedsiębiorstwa i odwrotnie — przedsiębiorstwa na rzecz Gminy Miejskiej są odpłatne.

§ 4.

Zasady wewnętrznej organizacji i podział czynności przedsiębiorstwa ustali regulamin porządku wewnętrznego.

II. Władze przedsiębiorstwa.

§ 5.

Władzami przedsiębiorstwa są: 1) władze Gminy Miejskiej, jako władze naczelne, 2) Rada Nadzorcza i 3) Dyrektor.

§ 6.

Władzom Gminy Miejskiej do decyzji zastrzeżone są następujące sprawy:

- 1) założenie i zamknięcie przedsiębiorstwa oraz jego sprzedaż lub wydzierżawienie osobom trzecim;
- 2) zatwierdzanie programu robót inwestycyjnych i coroczne uchwalanie budżetu przedsiębiorstwa;
- 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań z działalności i bilansów przedsiębiorstwa;
- 4) uchwalanie warunków dostawy gazu dla konsumentów;
- 5) nabywanie, pozbywanie lub obciążanie majątku nieruchomości przedsiębiorstwa;
- 6) sposób lokowania i administrowania funduszami przedsiębiorstwa;
- 7) zatwierdzanie taryf za gaz i opłaty dodatkowe;
- 8) uchwalanie zmian niniejszego statutu;
- 9) ustalanie zasad angażowania, zwalniania i wynagradzania personelu przedsiębiorstwa;
- 10) zatwierdzanie liczby etatów stałego personelu przedsiębiorstwa i ustalanie wysokości jego uposażenia;
- 11) angażowanie i zwalnianie dyrektora i jego zastępcy;
- 12) zatwierdzanie regulaminu obrad Rady Nadzorczej;
- 13) rozstrzyganie w innych sprawach, przedkładanych przez Radę Nadzorczą.

§ 7.

Rada Nadzorcza składa się z 9-ciu członków, a mianowicie:

- a) 3-ch członków, powołanych przez Zarząd Miejski ze swego składu, w tem: jednego w charakterze przewodniczącego, drugiego w charakterze zastępcy tegoż;
- b) 6-ciu członków, powołanych przez Radę Miejską ze swego składu lub spośród innych obywateli miasta.

W posiedzeniach Rady Nadzorczej biorą również udział Dyrektor i jego zastępca z głosem doradczym.

§ 8.

Mandat członków Rady Nadzorczej, wymienionych w § 7 pod a) i b) trwa do końca kadencji odpowiednich władz miejskich, względnie do czasu odwołania ich przez władze Gminy Miejskiej, które ich wybrały.

W razie wcześniejszego ustąpienia członka Rady Nadzorczej, uzupełnia się jej skład w trybie przewidzianym w § 7.

Nieobecność członka bez usprawiedliwienia na trzech kolejnych posiedzeniach Rady Nadzorczej, jest równoznaczne ze zrzeczeniem się przez niego mandatu i powoduje powołanie nowego członka.

§ 9.

Rada Nadzorcza decyduje w sprawach, co do których prawo decyzji nie jest zastrzeżone niniejszym statutem dla innej władzy. W szczególności Rada Nadzorcza:

- 1) sprawuje ogólny nadzór nad przedsiębiorstwem;
- 2) uchwała wnioski lub wydaje opinie we wszystkich wypadkach, przewidzianych w § 6;
- 3) zatwierdza regulamin porządku wewnętrznego i organizacji przedsiębiorstwa;
- 4) zatwierdza projekty i kosztorysy, dotyczące się nowych budowli i renowacji;
- 5) uchwała zasadnicze normy, co do sposobu nabywania materiałów dla Gazowni i warunki umów na wszelkie kontraktowe dostawy, w szczególności na dostawy węgla, na mocy których Dyrekcja będzie miała prawo zawierać kontrakty;
- 6) rozstrzyga o umarzaniu względnie obniżaniu opłat za usługi przedsiębiorstwa;
- 7) zarządza w miarę potrzeby — lecz conajmniej raz do roku, rewizję magazynów, urzędzeń, ksiąg rachunkowych i kasy przedsiębiorstwa;
- 8) przyjmuje i zwalnia stały personel przedsiębiorstwa na zasadach, ustalonych przez władze Gminy Miejskiej;
- 9) ustala zasady udzielania pracownikom zapomóg, jak również wszelkiego rodzaju pomocy.

We wszystkich sprawach sobie podległych, Rada Nadzorcza może zasięgnąć opinii rzeczoznawców.

§ 10.

Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia w miarę potrzeby, lecz conajmniej raz na 2 miesiące. Posiedzenia są prawomocne, o ile jest obecnych conajmniej 5-ciu członków, w tem przewodniczący lub jego zastępca. Uchwały zapadają większością głosów; przy równości głosów przeważa głos przewodniczącego. Każdy członek Rady Nadzorczej ma prawo umieszczenia w protokole swych sprzeciwów i oświadczeń.

Przewodniczący, dyrektor lub 2-ch członków Rady Nadzorczej mają prawo odwołania się od uchwał Rady Nadzorczej do Zarządu Miejskiego.

Nad wykonaniem uchwał Rady Nadzorczej czuwa jej przewodniczący, który ma prawo wglądu we wszystkie czynności przedsiębior-

stwa i żądania wszelkich wyjaśnień. Rada Nadzorcza może przekazać czynności, wymienione w § 9-tym niniejszego statutu, przewodniczącemu Rady względnie specjalnie wybranym Komisjom.

Na porządku dziennym jednego z pierwszych posiedzeń każdego miesiąca powinno figurować sprawozdanie techniczne i finansowe za poprzedni miesiąc, jak również sprawozdanie o ruchu gazomierzy i postępu robót inwestycyjnych.

§ 11.

Za udział w posiedzeniach Rady Nadzorczej, członkowie otrzymują odszkodowanie z funduszków Gazowni, w wysokości ustalonej przez Zarząd Miejski w Łodzi.

§ 12.

Dyrektor zarządza sprawami przedsiębiorstwa bezpośrednio, jest przedstawicielem przedsiębiorstwa nazewnątrz, odpowiedzialnym kierownikiem przedsiębiorstwa oraz zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników przedsiębiorstwa.

Dyrektor:

- 1) kieruje budową i eksploatacją przedsiębiorstwa;
- 2) układa budżety i sprawozdania;
- 3) podaje wnioski we wszystkich sprawach, podległych decyzji Rady Nadzorczej;
- 4) zawiera umowy z dostawcami i przedsiębiorcami oraz podpisuje wynikające z tego zobowiązania;
- 5) podpisuje wszelką korespondencję przedsiębiorstwa, wynikającą z zakresu jego czynności;
- 6) żyruje weksle, wpływające od odbiorców za uskutecznione dostawy;
- 7) asygnuje potrzebne sumy w granicach zatwierdzonego budżetu;
- 8) angażuje i zwalnia pracowników tymczasowych;
- 9) stawia wnioski w sprawie dodatkowych wynagrodzeń pracowników;
- 10) wyznacza kary porządkowe za przekroczenia służbowe pracowników według zasad, przewidzianych w regulaminie służbowym pracowników przedsiębiorstwa;
- 11) ma prawo inicjatywy w sprawie zwoływania posiedzeń Rady Nadzorczej w nagłych wypadkach;
- 12) z upoważnienia przewodniczącego Rady Nadzorczej stawia i referuje wnioski na posiedzeniach Zarządu Miejskiego i Rady Miejskiej.

W czasie nieobecności Dyrektora, funkcje jego pełni zastępca.

Dyrektorowi i jego zastępcy udziela urlopów Prezydent Miasta.

Dokumenty, przez które Gazownia zaciąga zobowiązania, muszą być opatrzone urzędową pieczęcią Zarządu Miejskiego oraz własnoręcznym podpisem Prezydenta Miasta i jednego z członków Zarządu Miejskiego.

III. Kontrola.

§ 13.

Przedsiębiorstwo podlega we wszystkich przejawach swej działalności kontroli Zarządu Miejskiego w Łodzi. Sposób wykonywania tej kontroli i osoby kontrolującego ustala Zarząd Miejski względnie Prezydent Miasta z upoważnienia Zarządu Miejskiego na stałe lub w każdym poszczególnym wypadku.

Dla kontroli całokształtu operacyj przedsiębiorstwa, a zwłaszcza dla kontroli remanentów oraz rewizji rachunkowości, kasy i zamknięcia rocznego ksiąg — Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona Komisję Rewizyjną w składzie 3-ch osób.

IV. Ustrój finansowy.

§ 14.

Środkami założenia i prowadzenia przedsiębiorstwa są: a) majątek miejski, przekazany przez Gminę Miejską przedsiębiorstwu do stałego administrowania i eksploataowania, b) sumy, przekazane przez Gminę Miejską na rozszerzenia urządzeń przedsiębiorstwa i sieci rur oraz na fundusz obrotowy i c) dochody własne przedsiębiorstwa w szczególności opłaty za gaz i produkty uboczne, jak koks, smoła etc.

§ 15.

Środki, powierzone przedsiębiorstwu, ujęte są w następujące fundusze:

- 1) kapitał zakładowy,
- 2) fundusz inwestycyjny,
- 3) fundusz odnowienia,
- 4) fundusz obrotowy,
- 5) fundusz zapasowy,
- 6) fundusze specjalne, tworzenie których uchwałą władze Gminy Miejskiej.

§ 16.

Za kapitał zakładowy uważa się wartość nieruchomości i urządzeń do wytwarzania gazu, przekazanych przedsiębiorstwu przez Gminę Miejską do stałego administrowania i eksploatacji. Kapitał ten zwiększa się o koszt własny budowli i urządzeń wykonanych i oddanych do eksploatacji.

§ 17.

Fundusz inwestycyjny jest przeznaczony na nowe budowle i urządzenia techniczne, mające na celu rozszerzenie przedsiębiorstwa i sieci rur. Fundusz ten tworzy się ze źródeł, uchwalonych przez władze Gminy Miejskiej oraz z pożyczek, zaciąganych przez Gminę Miejską na cele rozbudowy urządzeń przedsiębiorstwa.

§ 18.

Fundusz odnowienia służy na pokrycie kosztów urządzeń, zastępujących urządzenia istniejące, które są usuwane wskutek zniszczenia lub uznania ich za nieodpowiednie.

Fundusz odnowienia tworzy się:

- 1) z corocznych odpisów amortyzacyjnych według zasad przyjętych w gazowniach,
- 2) z sum osiągniętych ze sprzedaży urządzeń i przedmiotów zużytych lub nieodpowiednich.

§ 19.

Fundusz Obrotowy jest przeznaczony na prowadzenie i eksploatację przedsiębiorstwa i jest lokowany w zapasach magazynowanych, gotówce i należnościach.

Fundusz obrotowy stanowią:

- 1) dochody własne przedsiębiorstwa, a w szczególności opłaty za gaz i produkty uboczne;
- 2) sumy, specjalnie na ten cel przeznaczone przez władze Gminy Miejskiej;
- 3) odsetki, nie mające specjalnego przeznaczenia.

§ 20.

Fundusz zapasowy jest przeznaczony na pokrycie strat przedsiębiorstwa i tworzy się z corocznych jednoprocentowych potrąceń od

zysku, t. j. przewyżki dochodów nad wydatkami budżetu zwyczajnego, dopóki wysokość tego funduszu nie osiągnie 10% kapitału zakładowego.

§ 21.

Kapitały i fundusze, powierzone przedsiębiorstwu przez Gminę Miejską, a pochodzące z pożyczek, zaciągniętych na rozszerzenie urządzeń przedsiębiorstwa, podlegają oprocentowaniu na rzecz Gminy Miejskiej według rzeczywistej stopy, jaką opłaca Gmina Miejska.

§ 22.

Przedsiębiorstwo prowadzi własną kasowość i rachunkowość. Kasa wypłaca pieniądze jedynie na mocy asygnat kasowych, podpisanych przez kierownika danego działu, podcyfrowanych przez buchalterję przedsiębiorstwa oraz podpisanych przez Dyrektora. Kasa przyjmuje pieniądze na mocy asygnat, podpisanych przez kierownika danego działu. Rachunkowość przedsiębiorstwa winna być prowadzona według zasad księgowości podwójnej.

Szczegółowe przepisy, dotyczące księgowości i rachunkowości, wyda Zarząd Miejski na podstawie dz. III rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 roku o kasowości i rachunkowości związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 11/33, poz. 72).

§ 23.

Okresem obrachunkowym przedsiębiorstwa jest rok budżetowy Gminy Miejskiej. Za tenże czas sporządzane jest roczne sprawozdanie rachunkowe przedsiębiorstwa. Roczne sprawozdanie rachunkowe składa się:

- 1) ze szczegółowego sprawozdania z wykonania budżetu zwyczajnego (rachunek strat i zysków);
- 2) ze szczegółowego sprawozdania rachunkowego z wykonania budżetu nadzwyczajnego;
- 3) z inwentarza stanu majątkowego przedsiębiorstwa (bilans zamknięcia).

§ 24.

Wszystkie wpływy i wydatki przedsiębiorstwa są ujęte w budżet wyodrębniony z budżetu Gminy Miejskiej. Budżet dzieli się na dwie części, z których jedna zawiera sumy, związane z eksploatacją i kon-

serwacją urządzeń (budżet zwyczajny), druga — sumy, przeznaczone na rozbudowę przedsiębiorstwa i renowację oraz na rozszerzenie urządzeń (budżet nadzwyczajny).

V. Postanowienia końcowe.

§ 25.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego statutu traci moc obowiązującą Instrukcja dla zarządzania Gazownią Miejską, uchwalona przez Radę Miejską w dniu 13 kwietnia 1920 roku.

Wszelkie zmiany niniejszego statutu muszą uzyskać zatwierdzenie Rady Miejskiej na wniosek Zarządu Miejskiego, oparty na opinii Rady Nadzorczej przedsiębiorstwa.

WYKONANIE BUDŻETU ZARZĄDU

(Tymczasowe zamknięcie na dzień

Dział	Nazwa działu	Wydatki zwyczajne		Stosunek %/o
		preliminowano na okres roczny	wydatkowano na 31 III. 1936 r.	
I	Zarząd ogólny	3,700,296.—	3,708 231.93	100.21
II	Majątek komunalny	164,389.—	152,820.93	92.96
III	Przedsiębiorstwa komunalne	638,682.—	—	—
IV	Splata długów	3,547,403.—	2,273,087.97	64.07
V	Drogi i place publiczne*)	1,429,166.—	1,284,777.86	89.89
Va	Pomiary i plany zabudowy miasta .	223,234.—	223,269.29	100.01
VI	Oświata	3,008,030.—	2,854,198.59	94.88
VII	Kultura i sztuka	564,589.—	552 056.31	97.78
VIII	Zdrowie publiczne	4,044,557.—	3,650,391.79	90.25
IX	Opieka społeczna	2,515,914.—	2,221,601.90	88.30
X	Popieranie rolnictwa	164,797.—	164 831.84	100.02
XI	Popieranie przemysłu i handlu . . .	456,791.—	414,318.76	90.70
XII	Bezpieczeństwo publiczne	1,335,672.—	1,237,666.02	92.66
XIII	Różne	1,130,188.—	984,626.80	87.12
		22,923,708.—	19,721,879.99	86.03
	Wydatki nadzwyczajne	9,016,957.—	8,173,112.57	90.64
	Ogółem wydatki administracyjne . .	31,940,665.—	27,894,992.56	87.33

UWAGA: *) Zmniejszenie nastąpiło z powodu przeniesienia na wydatki nadzwyczajne sumy zł. 133,860.28.

MIEJSKIEGO W ŁODZI ZA ROK 1935/36

31 marca 1936 r. bez rozrachunków).

Dział	Nazwa działu	Dochody zwyczajne		Stosunek 0/0
		preliminowano na okres roczny	wpłynęło na 31 III. 1936 r.	
I	Majątek komunalny	173,797.—	193,195.51	111.16
II	Przedsiębiorstwa komunalne	2,851,420.—	2,729,224.04	95.71
III	Subwencje i dotacje	384,637.—	380,170.46	98.83
IV	Zwroty	2,627,951.—	1,624,306.95	61.80
V	Opłaty administracyjne	508,216 —	507,671.73	99.89
VI	Opłaty z urządzeń dobra publicznego	511,131.—	476,785 87	93.28
VII	Dopłaty	—	—	—
VIII	Udział w podatkach państwowych*) .	3,750,000.—	3,108,294.31	82.88
IX	Dodatki do podatków państwowych*)	11,555,133.—	11,206,058.13	96.97
X	Podatki samoistne	1,450,000.—	1,426,657.16	98.39
XI	Różne	200,006.—	229,849.28	114.92
		24,012,291.—	21,882,212.44	91.12
	Dochody nadzwyczajne	7,928,374.—	6,534,506.46	82.41
	Ogółem dochody administracyjne . .	31,940,665.—	28,416,718.90	88.96

UWAGA: *) Sumy te nie obejmują wpływów podatkowych za m-c marzec 1936 r. z powodu przekazywania tych należności przez Izbę Skarbową dopiero w następnym miesiącu.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

za czas od 1 kwietnia 1935 r. do 31 marca 1936 r.

NAZWA RACHUNKU	Bilans otwarcia na dzień 1. IV. 1935 r.		Obroty od 1. IV. 1935 — 29. II. 1936 roku		Obroty w miesiącu marchu 1936 r.		Ogólne obroty od początku roku do końca marca 1936 roku	
	Winien zł.	Ma zł.	Winien zł.	Ma zł.	Winien zł.	Ma zł.	Winien zł.	Ma zł.
Kasa	71,945.47	—	18,955,868.87	18,970,638.14	1,340,651.09	1,397,827.29	20,368,465.43	20,368,465.43
Wydatki budżetowe	—	—	26,436,833.41	2,159,679.83	2,310,420.93	278,612.41	28,747,254.34	2,438,292.24
Dochody budżetowe	—	—	2,105,851.55	27,538,015.30	71,652.67	1,905,563.96	2,177,504.22	29,443,579.26
Zakłady miejskie	—	—	2,047,790.63	1,121,559.98	292,541.47	249,348.83	2,340,332.10	1,370,908.81
Instytucje kredytowe	18,402.07	—	21,650,492.41	21,594,637.70	1,198,560.03	1,272,816.81	22,867,454.51	22,867,454.51
Zobowiązania z tyt. wyk. budżetu	—	9,522,640.17	20,712,589.80	18,181,071.72	1,405,167.69	1,628,136.66	22,117,757.49	29,331,848.55
Sumy przechodnie	443,047.15	2,869,721.94	29,277,233.18	28,872,903.53	1,817,014.72	2,082,073.09	31,537,295.05	33,824,698.56
Weksle obce	—	—	413,900.—	413,900.—	—	—	413,900.—	413,900.—
Zaliczki	10,420,165.68	82,609.27	5,010,279.06	5,670,354.20	225,262.96	280,184.08	15,655,707.70	6,033,147.55
Dłużnicy i wierzyciele	1,997,697.13	216,286.12	170,833.77	1,886,277.65	316,730.09	—	2,485,260.99	2,102,563.77
Akcepty	—	10,000.—	501,401.69	680,092.10	141,460.06	12,540.—	642,861.75	702,632.10
Depozyty walorowe obce	1,345,282.08	—	204,639.29	1,137,474.10	8,558.35	10,168.70	1,558,479.72	1,147,642.80
Deponenci	—	1,345,282.08	1,137,474.10	204,639.29	10,168.70	8,558.35	1,147,642.80	1,558,479.72
Pożyczki krótkoterminowe	—	250,000.—	450,000.—	589,816.78	—	—	450,000.—	839,816.78
Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	2,600,015.58	2,654,143.02	130,539.12	223,684.65	2,730,554.70	2,877,827.67
Papiery wartościowe własne	15,889,299.01	—	7,160,081.59	5,840,964.46	—	148,700.—	23,049,380.60	5,989,664.46
Różne rachunki	—	15,889,299.01	36,026,803.05	37,345,920.18	229,486.95	—	36,256,290.—	53,235,219.19
	<u>30,185,838.59</u>	<u>30,185,838.59</u>	<u>174,862,087.98</u>	<u>174,862,087.98</u>	<u>9,498,214.83</u>	<u>9,498,214.83</u>	<u>214,546,141.40</u>	<u>214,546,141.40</u>

KRONIKA.

I. OGÓLNA.

O subwencję na leczenie umysłowo-chorych w Łodzi.

Gmina m. Łodzi pokrywa koszt utrzymania i leczenia umysłowo-chorych na sumę ogólną, wynoszącą około 1 miliona rocznie. Na rachunek Gminy m. Łodzi leczy się w chwili obecnej przeszło 1.500 umysłowo-chorych. Sądzić można, że liczba tych chorych stale wzrastała, tendencja taka przejawia się bowiem od szeregu już lat.

Równocześnie zaznacza się wzrost sum, jakie miasto zmuszone jestłożyć na utrzymanie i leczenie umysłowo-chorych. Blisko 30 % budżetu Wydziału Zdrowia Publicznego pochłania opieka szpitalna nad umysłowo-chorymi. Na rok administracyjny 1933/34 preliminowano na ten cel kwotę zł. 956.557 przy budżecie, wyrażającym się w wydatkach sumą zł. 3.356.523, następnie zaś preliminowano: na rok administracyjny 1934/35 — 896.173 zł. i na rok administracyjny 1935/36 — 897.906 zł.

Systematyczny wzrost liczby chorych jest wynikiem następujących przyczyn:

W okresie ostatnich czterech lat liczba mieszkańców m. Łodzi zwiększyła się o przeszło 28.000 (w roku 1931 — 605.467, a w roku zaś 1935 — 633.641 mieszkańców). Jest to ciąg dalszy przejawiającego się od dłuższego czasu wzrostu ludności miasta. Wpłynął na to w dużym stopniu napływ poszukujących pracy mieszkańców innych gmin, a w pewnej części — przybywanie do Łodzi chorych również z gmin obcych, gdyż miasta niewydzielone i gminy wiejskie ze względu na swą ciężką sytuację finansową starają się naogół uchylać od wykonywania opieki nad chorymi, zwłaszcza nad chorymi psychicznie. Przyrost tych chorych wynosi około 10 % rocznie.

Chorzy miejscowi są przeważnie ubogo-gminni w rozumieniu ustawy o pokrywaniu kosztów leczenia, to też obowiązek utrzymywania tychże w zakładach zamkniętych spada na Gminę. Skoro się zważy, iż pobyt umysłowo-chorych w szpitalach trwa zazwyczaj całe lata, a liczba ich rokrocznie wzrasta, to staje się zrozumiałe, jak wielkie obciążenie budżetu m. Łodzi powoduje koszt leczenia tych chorych.

Sytuacja m. Łodzi znacznie pogarsza się jeszcze wskutek tego, że miasto nie posiada własnego szpitala psychiatrycznego i zmuszone jest umieszczać chorych na swój koszt w szpitalach społecznych, komunalnych i państwowych (w Kochanówce, Warcie i Tworkach).

Zadłużenie Gminy m. Łodzi wynosi obecnie około 60 milionów złotych przy systematycznym spadku dochodów miejskich, przez co wykonywanie zadań opiekuńczych, jakie nakładają na miasto przepisy ustawowe, z konieczności doznaje daleko idących ograniczeń. W związku z tem Zarząd Miejski w Łodzi, powołując się na art. 17 ust. 2 ustawy z dnia 16. VIII. 1923 roku o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 726), zwrócił się do Ministerstwa Opieki Społecznej o wyjednanie dla Gminy m. Łodzi na rok administracyjny 1936/37 subwencji w kwocie zł. 80.000.—, stanowiącej zaledwie 10 % wydatków rocznych Gminy na utrzymanie umysłowo-chorych.

Szpitalom łódzkim grozi redukcja łóżek.

Oddłużenie samorządów — oto jedno z najbardziej aktualnych dziś hasła naprawy gospodarki gmin miejskich zwłaszcza większych skupisk ludności. Niewątpliwie kwestja oddłużenia jest rzeczą bardzo poważną, rzeczą konieczną i godną szybkiego wprowadzenia jej w życie i zrealizowanie.

Ale realizacja oddłużenia samorządów winna być przeprowadzona po głębokim namyśle po rozpatrzeniu wszystkich pro i contra, a co najważniejsza oddłużenie w jakiejś specjalnej dziedzinie nie może być przeprowadzone z wyraźną szkodą innego niemniej zadłużonego samorządu.

A jednak taki fakt istnieje.

Otóż Zarząd Miejski miasta Łodzi na zasadzie odpowiednich rozporządzeń umorzył różnym gminom, zobowiązanym około 2 miliony złotych, należności za leczenie w swoich szpitalach ubogich obywateli innych gmin. Jednocześnie władze nadzorcze umorzyły należności innych gmin z tytułu tego samego działu, również około 1 miliona złotych. Łącznie więc Łódź poniosła strat na sumę około 3 milionów złotych, co bardzo wydatnie przyczyniło się do zwiększenia i tak dostatecznie wielkiego już zadłużenia.

Godzi się zaznaczyć, że Zarząd Miejski nie może skorzystać z identycznych przywilejów akcji oddłużeniowej w dziale lecznictwa, bowiem wszelkie należności szpitalne regularnie spłacał niezwłocznie po ich powsianiu.

Tymczasem Centralna Komisja Oszczędnościowo-Oddłużeniowa, opierając się na rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej w ca-

łym szeregu wypadków umorzyła zaległe koszty leczenia, należne szpitalom miejskim w Łodzi. I co ciekawe zostały umorzone koszty leczenia nie tylko bieżące, lecz i koszty zaległe powstałe w okresie dawniejszym, a nawet koszty, co do których właściwe władze nadzorcze wydały swoje orzeczenie.

W związku z tem powstała sytuacja taka, że Zarząd Miejski w Łodzi w dalszym ciągu będzie ponosić ciężary za leczenie ubogich mieszkańców gmin obcych, do czego ze względu na własny krytyczny stan finansowy nie jest zupełnie przygotowany. Może więc nadejść chwila, że gmina m. Łodzi zmuszona będzie powstrzymać się z regulowaniem należności za leczenie biednych mieszkańców Łodzi szpitalom obcym, a ponadto — znacznie ograniczyć liczbę łóżek w swoich szpitalach, chociaż liczba ta nawet w przybliżeniu nie zaspakaja rzeczywistych potrzeb mieszkańców miasta.

W perspektywie tej ewentualności Zarząd Miejski zwrócił się za pośrednictwem Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z odpowiednim memorjałem, w którym przedstawia omówioną powyżej sytuację i prosi o wydanie zarządzeń, któreby sprawę tę uregulowały w sposób nie krzywdzący samorządu łódzkiego.

Dru ga ser ja pomiarów.

W dniach od 10 do 15 marca r. b. odbyła się na terenie miasta II-ga serja pomiarów ruchu kołowego, jako ciąg dalszy cyklu pomiarów zapoczątkowanych przez Zarząd Miejski w Łodzi w styczniu b. r. Pomiary trwały 3 pełne doby na 25 ulicach miasta, na których czynne były 63 posterunki.

Ogółem zaobserwowano 88,805 pojazdy w tem 65,267 konnych i 23,536 mechanicznych. Jak z powyższego zestawienia wynika stosunek ilości pojazdów konnych do mechanicznych wyraża się w przybliżeniu liczbą 3 : 1. Ponadto zanotowano 34,020 wozów tramwajowych, 17,739 rowerów oraz 4321 wózków ręcznych.

Przeciętna ilość jednostek ruchu w ciągu 1 doby wynosi 29,601 pojazdów, w tem 21,756 konnych i 7,845 mechanicznych, 11,540 tramwajowych, 5,915 rowerów oraz 1,440 wózków ręcznych.

Największe godzinowe nasilenie ruchu zaobserwowano w dniu 11. III. 1936 r. o godz. 12—13 na odcinku ul. Piotrkowskiej pomiędzy ul. 6-go Sierpnia a ul. Andrzeja w ilości 278 pojazdów i 133 wozów tramwajowych. Największe nasilenie dobowe zaobserwowano na punkcie obserwacyjnym przy ul. Piotrkowskiej pomiędzy ul. Legjo-

nów a Śródmiejską, gdzie zanotowano 3,169 pojazdów oraz 2,220 wozów tramwajowych.

Następna serja pomiarów odbędzie się w czasie od 13 do 18 maja r. b.

Inwestycje Gazowni Miejskiej w roku 1955/56.

W roku 1955/56 Gazownia Miejska dokonała następujące inwestycje, dotyczące sieci przewodów gazowych:

Ułożono nowe rurociągi na następujących ulicach: Gwiazdowej, Rekińskiej, Wileńskiej, Lubelskiej, Radomskiej, Warszawskiej, Łęczyckiej, Siedleckiej, Siemiradzkiego, Chełmońskiego, Celnej, Norwida, Nowej, Przędzalnianej i Wólczańskiej.

Ogółem więc ułożono 6,485 mtr. bież. rur i ustawiono 183 latarni.

Dokonano wymiany cienkich rur gazowych na grubsze na prześtrzeni 3,185 mtr. bież. na następujących ulicach: Gdańskiej, Magistrackiej, Wólczańskiej, Żeromskiego, Al. Kościuszki, Wigury, Południowej, Kątnej, Nawrot i Zagajnikowej.

W tymże czasie kontynuowano rozpoczętą w 1954 roku modernizację gazowni oraz przystąpiono do budowy nowej aparatuwni do chłodzenia i czyszczenia gazu od smoły i amoniaku. W tym celu nadbudowano i dostosowano budynek po starych piecach oraz zakupiono szereg niezbędnych aparatów.

II. Z ŻYCIA SAMORZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI.

Postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta. W marcu 1956 roku Tymczasowy Prezydent Miasta powziął w zastępstwie Rady Miejskiej 7 postanowień, w zastępstwie zaś Magistratu 45 postanowień.

Dla powzięcia postanowień zgłosił Wydział Prezydjalny 7 wniosków. Wydział Finansowy — 2, Wydział Podatkowy — 5, Wydział Oświaty i Kultury — 4, Wydział Zdrowotności Publicznej — 7, Wydział Techniczny — 8, Wydział Gospodarczy — 12, Wydział Plantacyj Miejskich — 1, Wydział Przedsiębiorstw Miejskich — 4, Kanalizacja i Wodociągi — 1, Gazownia Miejska — 1 wniosek.

1 postanowienie dotyczy spraw personalnych, 4 — organizacyjnych, 2 — budżetowych, 2 — subwenyj, 4 — finansowych, 5 — podatkowych, 7 — opłat wszelkiego

rodzaju, 9 — gospodarczych, 1 — inwestycyjnych, 6 — przetargów, 5 — gruntowych, 2 — statutów, 1 — przepisów, regulaminów i t. p., 5 — różnych.

Z ważniejszych postanowień powziętych przez Tymczasowego Prezydenta Miasta należy wymienić:

1. Powołanie Rady Zarządzającej Kanalizacji i Wodociągów.
2. Powołanie Rady Nadzorczej Gazowni Miejskiej.
3. Nadanie parkowi ludowemu na Polesiu Konstantynowskim nazwy Parku Ludowego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego.
4. Zatwierdzenie sprawozdania z wykonania budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1954/55.

5. Zatwierdzenie inwentarza stanu majątkowego Zarządu Miejskiego w Łodzi na dzień 1 kwietnia 1955 roku.
6. Zatwierdzenie Przepisów Miejskowych, dotyczących budowy poszczególnych elementów elewacyj budynków i urządzeń, związanych z budynkami, wpływających na ich zewnętrzny wygląd w mieście Łodzi.
7. Zatwierdzenie Statutu Nagrody m. Łodzi dla Polskiej Nauki, Literatury Pięknej i Sztuk Plastycznych.
8. Zatwierdzenie Statutu Organizacyjnego Przedsiębiorstwa Miejskiego p. n. „Gazownia Miejska w Łodzi”.
9. Obniżenie o 100% wysokości opłat, pobieranych od pracowników miejskich szpitali i zakładów wychowawczych tytułem zwrotu kosztów wyżywienia.
10. Obniżenie o 10—200% z dniem 1-y kwietnia 1956 roku wysokości stawek, płaconych za biednych mieszkańców miasta, chorych na raka, a leczonych przez Łódzkie Towarzystwo Zwalczania Raka.
11. Obniżenie o 10—200% z dniem 1-y kwietnia 1956 roku wysokości opłat, pobieranych za prześwietlania i zdjęcia roentgenowskie, dokonywane w miejskich gabinetach roentgenowskich.
12. Obniżenie z dniem 1 kwietnia 1956 roku ceny gazu, zużywanego w urzędach i zakładach miejskich, z 22 na 16 groszy.
13. Obniżenie z dniem 1 kwietnia 1956 roku o 100% stawek, płaconych za chore dzieci, umieszczane przez Zarząd Miejski w Szpitalu „Anny-Marji”.
14. Obniżenie z dniem 1 kwietnia 1956 roku o 100% stawek, płaconych za biedne chore, umieszczane przez Zarząd Miejski w prywatnych zakładach położniczych.
15. Ogłoszenie V przymusu kanalizacyjnego.

16. Zlikwidowanie z dniem 1 kwietnia 1956 roku Urzędu Rozjemczego do Spraw Najmu.

Nadzór nad dźwigami. Wydział Przedsiębiorstw Miejskich Zarządu Miejskiego w Łodzi zajmuje się obecnie gorąco sprawą zorganizowania dozoru nad dźwigami. Na ostatnim posiedzeniu kolegium Zarządu Miejskiego Wydział Przedsiębiorstw Miejskich wyraził opinię, iż najlepszym rozwiązaniem sprawy będzie powierzenie dozoru dźwigów Stowarzyszeniu Dozoru Kocioł w Warszawie — Oddział w Łodzi z tym zastrzeżeniem, iż Zarząd Miejski w Łodzi na zasadzie projektowanych przepisów zatrzymuje przy sobie ogólną kompetencję w sprawach dozoru nad dźwigami oraz sprawuje zwierzchni nadzór nad czynnościami Stowarzyszenia w zakresie dozoru nad dźwigami. W identyczny sposób został załatwiony ten problem w Warszawie.

Ubezpieczenie ruchomości miejskich. Ze względu na zalecenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie ubezpieczenia mienia instytucji państwowych i samorządowych w publicznych zakładach ubezpieczeń oraz wobec udzielenia przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych specjalnego rabatu za długolecie, Zarząd Miejski na wniosek Wydziału Gospodarczego postanowił powierzyć z dniem 1 kwietnia 1956 roku ubezpieczenie miejskiego inwentarza ruchomego od ognia, kradzieży i gradobicia Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Wzajemnych na okres 10-ciu lat.

100% obniżka opłat za leczenie ubogich.

Zarząd Miejski w Łodzi na wniosek Wydziału Zdrowia Publicznego postanowił za biedne chore, umieszczone przez Zarząd Miejski w zakładach położniczych św. Elżbiety, „Linus Hacholim” i Łódzkiego Żydowskiego Stowarzyszenia Niesienia Pomocy Położnicom i Niemowlętom płacić z dniem 1 kwietnia 1956 roku za osobodniówkę następujące stawki: za chorą położnicę — zł. 4.50, za chorą septycznie —

zł. 6.50. Również Wydział Zdrowia Publicznego zawarł umowę, na podstawie której szpital Anny Marji zgodził się na obniżkę stawki za leczenie dzieci na oddziale chirurgicznym o 100/0. Na oddziale wewnętrznym, gdzie stawka zł. 4.50 odpowiada stawce, jaka obowiązuje w szpitalach miejskich, obniżki nie stosowano. Stawki jakie weszły w życie z dniem 1 kwietnia 1936 r. wynoszą: za dziecko na oddziale wewnętrznym zł. 4.50, za dziecko na oddziale chirurgicznym — zł. 5.—.

Przyjęcie zapomogi od Komunalnego Funduszu Zapomogowego. Zarząd Miejski m. Łodzi postanowił przyjąć na wniosek Wydziału Finansowego zł. 43.781 tytułem reszty rocznej bezzwrotnej zapomogi, przyznanej uchwałą Komisji Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego. Wpływ z podatku komunalnego od towarów przywożonych kolejami na rzecz Gminy Miejskiej Łódź w roku 1934/35 wy-

niósł zł. 504.243.85. Wobec tego, że równocześnie Zarząd Miejski w Łodzi został zwolniony z obowiązku wnoszenia opłat na rzecz Funduszu Pracy, wynoszących za tenże rok zł. 225.462.67, strata faktyczna stanowi zł. 278.781.16. Na częściowe pokrycie wykazanej straty Komisja Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego decyzją z dnia 15 maja 1935 roku przyznała Gminie Miejskiej Łódź zapomogę zł. 135.000, zaś decyzją z dnia 14 grudnia 1935 roku — zł. 100.000, co łącznie z obecną zapomogą w wysokości zł. 43.781 stanowi całkowite pokrycie strat faktycznych w wysokości zł. 278.781.16.

Umorzenie kosztów leczenia i utrzymania. Zarząd Miejski w Łodzi po stwierdzeniu niemożności zapłacenia kosztów leczenia przez 1.450 ubogich chorych umorzył należną od tych osób za leczenie i utrzymanie w miesiącu styczniu r. b. kwotę w wysokości zł. 425.018.77.

NEKROLOGI

Dnia 11 marca 1936 roku zmarł, przeżywszy lat 61

ś.†p.

JÓZEF JAKUBIAK

dozorca dzienny Wydziału Gospodarczego

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI.

Dnia 16 marca 1936 roku zmarł, przeżywszy lat 56

ś.†p.

ANDRZEJ BŁASZCZYK

referent Wydziału Wojskowego

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI.

Dnia 16 marca 1936 roku zmarła, przeżywszy lat 65

ś.†p.

APOLONJA BERLIŃSKA

emerytka miejska

Cześć Jej pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI.

Dnia 31 marca 1936 roku zmarł, przeżywszy lat 50

Ś.†P.

ANTONI GRAJCAR

emeryt miejski

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI.

Dnia 6 kwietnia 1936 roku zmarł, przeżywszy lat 64

Ś.†P.

LEON KULAMOWICZ

pracownik Wydziału Podatkowego

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI.

RUCH SŁUŻBOWY PRACOWNIKÓW ETATOWYCH ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI

ZA MIESIĄC MARZEC 1936 ROKU

A. ZWOLNIENIA:

urzędnicy:

1. inż. Serwin Józef, okręgowy inspektor budowlany Inspekcji Budowlanej z dniem 1. III. 1936 roku.

B. PRZENIESIENIA:

urzędnicy:

1. Zalewski Józef, naczelnik Urzędu Kontroli Miejskiej — przeniesiony z dniem 16. III. 1936 roku na stanowisko kierownika Oddziału Prawnego z dotychczasowym uposażeniem.
2. dr. Grabowski Albin, kierownik Oddziału Prawnego — przeniesiony z dniem 16. III. 1936 roku na stanowisko naczelnika Urzędu Kontroli Miejskiej z dotychczasowym uposażeniem.
3. Rączkowska Eugenia, maszynistka Urzędu Przemysłowego I Instancji — przeniesiona z dniem 1 marca 1936 roku na równorzędne stanowisko do Wydziału Zdrowia Publicznego z dotychczasowym uposażeniem.
4. Milewska Janina, maszynistka Wydziału Zdrowia Publicznego — przeniesiona z dniem 1. III. 1936 roku na równorzędne stanowisko do Urzędu Przemysłowego I Instancji z dotychczasowym uposażeniem.

C. PRZENIESIENIA W STAN SPOCZYNKU:

urzędnicy:

1. Kotowiczówna Jadwiga, sekretarz I Miejskiej Wypożyczalni Książek z dniem 1. III. 1936 roku.

D. SKREŚLENIA Z POWODU ŚMIERCI:

urzędnicy:

1. Błaszczyk Andrzej, referent Wydziału Wojskowego z dniem 16. III. 1936 roku.

niżsi funkcjonariusze:

2. Dzieciuchowicz Józef, sanitariusz Miejskiego Pogotowia Ratunkowego z dniem 9. III. 1936 roku.
-

OKÓLNİK NR. 7.

DO

WSZYSTKICH WYDZIAŁÓW, URZĘDÓW i PRZED-
SIĘBIORSTW ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

PRZEDMIOT:

INSTRUKCJA O ZAKRESIE CZYNNOŚCI
I ODPOWIEDZIALNOŚCI CZŁONKÓW
I URZĘDNIKÓW ZARZĄDU MIEJSKIE-
GO W ŁODZI.

W załączeniu przesyłam zatwierdzoną przeze mnie postanowieniem Nr. 191/M z dnia 29 stycznia 1936 roku, powziętem w zastępstwie Magistratu, Instrukcję o zakresie czynności i odpowiedzialności członków i urzędników Zarządu Miejskiego w Łodzi z poleceniem wprowadzenia jej w życie.

Jednocześnie — w związku z postanowieniem §§ 20, 25 i 27 tejże Instrukcji, wzywam wszystkie Wydziały i Urzędy Zarządu Miejskiego:

1. do unormowania sprawy podziału kompetencji pomiędzy naczelnikiem wydziału i kierownikami oddziałów;
2. do skorygowania kart przydziałowych pracowników, zatrudnionych przez Wydział (Urząd);
3. do nadesłania Oddziałowi Ogólnemu Wydziału Prezydjalnego w terminie do dnia 15 marca 1936 roku wykazu pracowników miejskich, uprawnionych do podpisywania poszczególnych rodzajów korespondencji urzędowej.

Na podstawie materiałów, dostarczonych przez Wydziały i Urzędy Zarządu Miejskiego, Oddział Ogólny Wydziału Prezydjalnego wyda okólnik, normujący sprawę podpisywania korespondencji urzędowej w Zarządzie Miejskim.

W związku z tem traci moc obowiązującą okólnik Nr. 7 — L. dz. 152/32 I A z dnia 12 kwietnia 1932 roku.

Wszelkich bliższych wyjaśnień udzieli na żądanie p. M. Kalinowski, dyrektor Zarządu Miejskiego w Łodzi.

Łódź, dnia 29 lutego 1936 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) W. Głazek

(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OKÓLNİK NR. 8.

DO

WSZYSTKICH WYDZIAŁÓW i URZĘDÓW
ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

PRZEDMIOT:

KOMISJA DLA ROZSZERZENIA
GRANIC MIASTA ŁODZI.

Postanowieniem Nr. 211/M z dnia 5 lutego 1936 roku, powziętem w zastępstwie Magistratu, powołałem do życia Komisję dla rozszerzenia granic m. Łodzi w składzie następującym:

- Przewodniczący — Wiceprezydent Kazimierz Kozłowski.
Zastępca przewodniczącego — Wiceprezydent Mikołaj Godlewski.
Członkowie: 1. Dyrektor Mieczysław Kalinowski.
2. Radca Prawny Dr. Albin Grabowski.
3. Naczelnik Heljodor Konopka.

4. Naczelnik inż. Jan Rybołowicz.
5. Naczelnik Edward Rosset.
6. Naczelnik Józef Zalewski.

Komisja jest czynna przy Oddziale Ogólnym Wydziału Prezydjalnego; sekretarzem Komisji jest referent Jerzy Knothe.

Kompetencje Komisji są następujące:

- 1) opinjowanie wszelkich wniosków wydziałowych w sprawach, wynikających z rozszerzenia granic miasta;
- 2) prawo zgłaszania wniosków we wszelkich sprawach, związanych z rozszerzeniem granic miasta.

W szczególności pieczy Komisji zleciłem m. in. następujące sprawy:

- a) przejęcie agend — akt, dokumentów i wykazów — od gmin i od Starostwa Powiatowego Łódzkiego.
- b) porozumienie się z władzami administracyjnymi w sprawie nowego podziału miasta na dzielnice policyjne.
- c) wprowadzenie zmian do istniejącego podziału miasta na dzielnice policyjno-budowlane, sanitarne, weterynaryjne, plantacyjne i t. d. i dążenie do zharmonizowania tych dzielnic.
- d) kwestje prawne, wynikające z inkorporacji terenów podmiejskich (sprawa rzeźni chojeńskiej, rozrachunki z gminami, przejęcie tytułów własności i t. d.).
- e) ulgi w podatkach i opłatach administracyjnych dla mieszkańców terenów inkorporowanych.
- f) wprowadzenie zmian do budżetu Zarządu Miejskiego w związku ze zmianą granic miasta.
- g) rozpatrywanie i opinjowanie dezyderatów ludności terenów inkorporowanych.
- h) sprawy komunikacyjne na terenach inkorporowanych.

Polecam Wydziałom i Urzędowi Zarządu Miejskiego, aby sprawy, wynikające z inkorporacji terenów podmiejskich do Łodzi, załatwiali w ścisłym porozumieniu z wymienioną wyżej Komisją.

Łódź, dnia 15 marca 1956 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) W. Głazek

(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

INSTRUKCJA

o zakresie czynności i odpowiedzialności członków oraz urzędników Zarządu Miejskiego w Łodzi

zatwierdzona przez Tymczasowego Prezydenta Miasta postanowieniem Nr. 191/M, powziętem w dniu 29 stycznia 1956 roku w zastępstwie Magistratu na podstawie art. 46, 47, 48, 52, 61, 72 i 73 ustawy z dnia 25 marca 1935 roku o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294).

I. Postanowienia wstępne.

§ 1.

(1) Instrukcja niniejsza ma na celu określenie zakresu czynności i odpowiedzialności członków Zarządu Miejskiego oraz urzędników poszczególnych kategorii i stanowisk, zarówno kierowniczych, jak i podwładnych, ze specjalnym uwzględnieniem urzędników fachowych.

(2) Odpowiedzialność, która w myśl niniejszej instrukcji ciąży na urzędnikach podwładnych, nie zwalnia urzędników nad nimi przełożonych od czuwania nad należytem spełnianiem obowiązków przez podległych im urzędników i perjodycznego rewidowania spraw, których aprobatą została odnośnym urzędnikom przekazana, a w sprawach, mających wyjątkową wagę, ze stanowiska interesu publicznego, wykonywania szczegółowego nadzoru nad całokształtem spraw.

II. Prezydent miasta.

§ 2.

Prezydent miasta:

- 1) jest wyłącznym reprezentantem Gminy Miejskiej oraz Zarządu Miejskiego nazewnątrz,
- 2) łączy wszystkie funkcje przełożonego Gminy Miejskiej oraz kierownika Zarządu Miejskiego,
- 3) kieruje całą administracją i gospodarką Gminy Miejskiej sam lub przy pomocy Wiceprezydentów miasta i urzędników Zarządu Miejskiego,
- 4) jest przewodniczącym Magistratu i Rady Miejskiej,
- 5) jest zwierzchnikiem członków i pracowników Zarządu Miejskiego oraz sprawuje nadzór nad czynnościami członków Rady Miejskiej,
- 6) załatwia jednoosobowo i pod osobistą odpowiedzialnością czynności Zarządu Miejskiego, działającego jako organ wykonawczy władz rządowych oraz jako władza administracji ogólnej,
- 7) przewodniczy w radach, komitetach, komisjach i innych kolegiach, przewidzianych w obowiązujących przepisach prawnych, o ile w granicach tych przepisów nie przekaze przewodnictwa Wiceprezydentom miasta lub urzędnikom Zarządu Miejskiego,
- 8) aprobuje projekty załatwień spraw miejskich, nie należących do kompetencji Rady Miejskiej i Magistratu, które sobie do aprobaty zastrzeże,
- 9) podpisuje jednoosobowo korespondencję i wszelkie urzędowe dokumenty Zarządu Miejskiego względnie upoważnia do podpisywania w swoim zastępstwie Wiceprezydentów miasta oraz poszczególnych urzędników Zarządu Miejskiego, z wyjątkiem dokumentów, obciążających Gminę Miejską zobowiązaniami, które to dokumenty wymagają dodatkowego podpisu jednego z członków Zarządu Miejskiego i przyłożenia pieczęci urzędowej,
- 10) sprawuje bezpośrednio kontrolę nad czynnościami urzędów, instytucyj, zakładów i przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego.

§ 3.

Następujące sprawy są aprobowane przez Prezydenta miasta względnie zastrzeżone do jego decyzji:

- 1) sprawy, wynikające z uprawnień i obowiązków Prezydenta miasta, jako reprezentanta Gminy Miejskiej,
- 2) sprawy, dotyczące działalności Rady Miejskiej i jej komisyj,
- 3) sprawy, dotyczące organizacji i zakresu działania organów kolegjalnych, funkcjonujących przy Zarządzie Miejskim,
- 4) sprawy, należące do kompetencji Magistratu i Rady Miejskiej,
- 5) sprawy, dotyczące poruczonego zakresu działania Gminy Miejskiej,
- 6) sprawy zasadnicze, dotyczące organizacji i trybu urzędowania Zarządu Miejskiego,

- 7) sprawy, dotyczące zamierzeń skarbowych, budżetów oraz zamknięć rachunkowych i bilansów Zarządu Miejskiego,
- 8) sprawy zasadnicze, dotyczące ogólnych interesów oraz polityki gospodarczej Gminy Miejskiej,
- 9) sprawy, w których władze nadzorcze wystosowały pisma do rąk własnych Prezydenta miasta,
- 10) sprawy, które były poruszane w prasie w oświeceniu ujemnem dla administracji miejskiej lub w których stawiane są zarzuty funkcjonariuszom miejskim,
- 11) opinie o nadsyłanych przez władze nadzorcze projektach ustaw, rozporządzeń i zarządzeń o charakterze ogólnym,
- 12) sprawozdania, składane władzom nadzorczym, dotyczące spraw ogólnych lub większego znaczenia oraz wszelkie wnioski natury zasadniczej,
- 13) ważniejsza korespondencja z władzami II instancji lub z władzami centralnymi oraz wnioski o skierowanie sprawy na drogę sądową,
- 14) zatwierdzenie planów lustracji poszczególnych agend Zarządu Miejskiego oraz wydawanie zarządzeń polustracyjnych,
- 15) projekty rozporządzeń i obwieszczeń Zarządu Miejskiego,
- 16) instrukcje, okólniki i pisma okólne wewnętrzne,
- 17) decyzje we wszystkich sprawach osobowych pracowników miejskich,
- 18) sprawy załatwiane w porozumieniu przez dwa lub więcej wydziałów, o ile takiego porozumienia nie osiągnięto,
- 19) inne sprawy, które sobie Prezydent miasta zastrzeże do swojej aprobaty na stałe lub czasowo.

§ 4.

(1) Wyszczególnione w §§ 2 i 5 niniejszej instrukcji uprawnienia i kompetencje Prezydenta miasta przysługują automatycznie Tymczasowemu Prezydentowi Miasta, powołanemu na skutek rozwiązania organów ustrojowych Gminy Miejskiej (Rady Miejskiej i Magistratu).

(2) Tymczasowy Prezydent Miasta uzyskuje ponadto uprawnienia, wpływające z art. art. 72 i 75 ustawy samorządowej, a zwłaszcza podejmuje samodzielnie i pod osobistą odpowiedzialnością postanowienia w sprawach, należących do kompetencji Magistratu i Rady Miejskiej.

(3) Przy podejmowaniu postanowień w sprawach należących do kompetencji Rady Miejskiej Tymczasowy Prezydent Miasta opiera się na opiniach Rady Przystępnej, o ile ta została przy nim powołana przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

III. Wiceprezydenci miasta.

§ 5.

Wiceprezydenci miasta:

- 1) są z urzędu zastępcami i pomocnikami Prezydenta Miasta,
- 2) sprawują w zakresie, oznaczonym przez Prezydenta Miasta, jako swego zwierzchnika, nadzór nad przydzielonemi im wydziałami Zarządu Miejskiego,

§ 6.

(1) Wiceprezydentom Miasta zastrzeżone są do aprobaty wszystkie sprawy, dotyczące działalności wydziałów, nad którymi sprawują nadzór, a nie należące do kompetencji Prezydenta Miasta.

(2) Wszystkie sprawy w zakresie działania nadzorowanych wydziałów, które są zastrzeżone do aprobaty Prezydenta Miasta, powinny posiadać przedaprobatę Wiceprezydentów Miasta.

(5) Niezależnie od spraw, wchodzących w zakres praw i obowiązków Wiceprezydentów miasta, stosownie do postanowienia niniejszej instrukcji, Prezydent miasta obowiązany jest zapewnić Wiceprezydentom miasta wgląd w całokształt załatwień administracji miejskiej, nie wyłączając funkcji swych jako reprezentanta i przełożonego Gminy Miejskiej oraz kierownika Zarządu Miejskiego.

§ 7.

W szczególności Wiceprezydenci miasta:

- 1) biorą udział w posiedzeniach Magistratu i Rady Miejskiej oraz w posiedzeniach innych kolegów, funkcjonujących przy Zarządzie Miejskim,
- 2) sprawują ogólny nadzór nad działalnością wydziałów oraz podległych im zakładów i instytucji oraz składają Prezydentowi miasta periodyczne sprawozdania o stanie prac przez te agendy prowadzonych,
- 5) opinują wszelkie wnioski wydziałowe w sprawach, należących do kompetencji Rady Miejskiej i Magistratu,
- 4) rozpatrują wydziałowe projekty preliminarzy budżetowych oraz wnioski w sprawie kredytów dodatkowych i w sprawie wyzyskania kredytów budżetowych,
- 5) rozpatrują wnioski w sprawie organizacji wydziałów oraz podległych im zakładów i instytucji,
- 6) opinują wnioski w ważniejszych sprawach osobowych pracowników, zajmujących stanowiska kierownicze względnie referendarskie w wydziałach,
- 7) decydują we wszystkich sprawach, w których: a) decyzję przekazał im Prezydent miasta, b) decyzję zastrzegli sobie oraz c) decyzji ostatecznej zażądają naczelnicy wydziałów.

§ 8.

(1) I Wiceprezydent miasta jest z urzędu zastępcą Prezydenta miasta.

(2) Jeśli I Wiceprezydent miasta nie pełni obowiązków z powodu urlopu lub choroby, zastępuje go II względnie III Wiceprezydent miasta.

(3) O starszeństwie służbowym i zastępstwie Wiceprezydentów miasta decyduje Prezydent miasta i on też ustala szczegółowy zakres ich kompetencji.

§ 9.

(1) Jeżeli Prezydent miasta nie pełni obowiązków urzędowych z powodu urlopu lub choroby, zakres zastępstwa, sprawowanego przez jego zastępcę, rozciąga się na wszystkie czynności, spełniane przez Prezydenta miasta.

(2) Jeżeli Prezydent miasta opuszcza siedzibę Zarządu Miejskiego, nie przestając jednak pełnić obowiązków urzędowych, zastępcą jego zastępuje go służbowo w kierownictwie administracji miejskiej, nie wchodzi jednak w jego uprawnienia jako reprezentanta i przełożonego Gminy Miejskiej.

(5) Prezydent miasta, przerywając urzędowanie, może zastrzec, że decyzje w pewnych sprawach powinny być odłożone do czasu wznowienia przezeń urzędowania.

(4) W wypadkach nie cierpiących zwłoki w razie czasowej nieobecności Prezydenta miasta, jego zastępca może wydawać decyzje we wszystkich sprawach zastrzeżonych Prezydentowi miasta, zawiadamiając go o tem bezzwłocznie.

§ 10.

Wyszczególnione w §§ 5, 6, 7, 8 i 9 niniejszej instrukcji uprawnienia i kompetencje Wiceprezydentów miasta przysługują automatycznie Tymczasowym Wiceprezydentom miasta, powołanym w wypadku rozwiązania organów ustrojowych Gminy Miejskiej (Rady Miejskiej i Magistratu).

IV. Dyrektor Zarządu Miejskiego.

§ 11.

(1) Dyrektor Zarządu Miejskiego jest: 1) pierwszym z pośród równouprawnionych naczelników wydziałów Zarządu Miejskiego i 2) naczelnikiem Wydziału Prezydjalnego Zarządu Miejskiego.

(2) Zakres czynności i odpowiedzialności Dyrektora Zarządu Miejskiego jako Naczelnika Wydziału Prezydjalnego jest określony w §§ 15, 16, 17 i 18 niniejszej instrukcji.

(3) Ponadto do czynności Dyrektora Zarządu Miejskiego należy branie udziału w posiedzeniach Magistratu i Rady Miejskiej oraz czuwanie nad wykonywaniem postanowień tych organów.

§ 12.

(1) Dyrektor Zarządu Miejskiego jest odpowiedzialny za stan organizacji Zarządu Miejskiego i czuwa nad tem, ażeby sprawność działania administracji w każdym czasie odpowiadała wymaganiom służby.

(2) W zakresie spraw organizacyjnych Dyrektor Zarządu Miejskiego jest:

- a) odpowiedzialnym wykonawcą zleceń Prezydenta miasta,
- b) organem koordynującym, informującym i stawiającym wnioski Prezydentowi miasta.

§ 13.

Sprawami organizacyjnymi, któremi zajmuje się Dyrektor Zarządu Miejskiego są:

- 1) projektowanie i stosowanie norm, określających strukturę wewnętrzną wszystkich agend Zarządu Miejskiego,
- 2) regulowanie trybu urzędowania ze stanowiska sprawności i oszczędności,
- 3) nadzór nad racjonalnem zaspakajaniem gospodarczych i biurowych potrzeb agend Zarządu Miejskiego,
- 4) projektowanie i stosowanie przepisów, regulujących stosunki służbowe pracowników Zarządu Miejskiego,
- 5) koordynowanie działalności poszczególnych agend Zarządu Miejskiego oraz załatwianie sporów kompetencyjnych,
- 6) czuwanie nad działalnością normatywną Zarządu Miejskiego,
- 7) współudział w kontrolowaniu działalności poszczególnych agend Zarządu Miejskiego przez Urząd Kontroli.

§ 14.

Zastępowanie Dyrektora Zarządu Miejskiego w sprawach należących do jego zakresu działania należy do kierownika Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydjalnego (Wicedyrektora Zarządu Miejskiego).

V. Naczelnik Wydziału.

§ 15.

(1) Na czele poszczególnych wydziałów Zarządu Miejskiego stoją naczelnicy wydziałów.

(2) Gdy naczelnik wydziału nie pełni obowiązków urzędowych z powodu urlopu lub choroby, zastępuje go z reguły wyznaczony na stałe przez Prezydenta miasta zastępca naczelnika wydziału lub jeden z kierowników oddziałów.

(5) W wypadku, gdy stalego zastępcy naczelnika nie ma, lub gdy i on nie pełni obowiązków urzędowych spowodu urlopu lub choroby, Wiceprezydent miasta sprawujący nadzór nad danym wydziałem może powierzyć zastępstwo jednemu z kierowników oddziałów lub najstarszemu służbowo urzędnikowi referendarskiemu. Wiceprezydent miasta może wyjątkowo w tym wypadku ograniczyć zakres działania czasowego zastępcy do spraw porządkowo-służbowych, przekazując prawo aprobaty i podpisywania korespondencji kierownikom oddziałów względnie samodzielnyim urzędnikom referendarskim, każdemu w jego zakresie działania.

(4) Naczelnik wydziału, przerywając urzędowanie, może zastrzec, że decyzje w pewnych sprawach natury zasadniczej powinny być odłożone, o ile nie stoi temu na przeszkodzie dobro służby, do czasu wznowienia przezeń urzędowania.

§ 16.

(1) W wypadku, gdy decyzja Wiceprezydenta miasta, sprawującego ogólny nadzór nad wydziałem, zdaniem naczelnika wydziału nie jest zgodną z obowiązującymi przepisami prawnymi lub interesami Gminy Miejskiej, obowiązany on jest zakomunikować aprobantowi swoje spostrzeżenia.

(2) W razie potwierdzenia na piśmie przez Wiceprezydenta miasta swej pierwotnej decyzji, naczelnik wydziału obowiązany jest wydane mu polecenie wykonać, zawiadamiając o tem wraz z uzasadnieniem swego odmiennego zdania Prezydenta miasta.

§ 17.

(1) Naczelnik wydziału jest zwierzchnikiem służbowym wszystkich funkcjonariuszów miejskich, zatrudnionych w wydziale, i sprawuje ogólne kierownictwo powierzonego mu wydziału zgodnie z przepisami prawa, interesem publicznym oraz dyrektywami Prezydenta miasta.

(2) W szczególności naczelnik wydziału jest odpowiedzialny:

- a) za należyte zorganizowanie pracy w wydziale, jakoteż za nadzór ogólny nad jego funkcjonowaniem,
- b) za nadzór nad należytem spełnianiem obowiązków przez kierowników oddziałów (zakładów i instytucji) i innych urzędników bezpośrednio mu podległych,
- c) za koordynowanie działalności oddziałów w obrębie wydziału oraz wydziału z innemi wydziałami pod względem prawnym i rzeczowym,
- d) za zgodność aprobowanych przez niego załatwień z ogólnemi instrukcjami Zarządu Miejskiego oraz z ogólnym interesem publicznym i za zachowanie jednolitości w traktowaniu załatwień,

- e) za celowość aprobowanych przez niego załatwień w ramach obowiązujących ustaw i rozporządzeń oraz instrukcyj i regulaminów,
- f) za przestrzeganie zasad oszczędności w urzędowaniu,
- g) za ściśle informowanie właściwego Wiceprezydenta miasta o stanie tych spraw, które winne być podane do jego wiadomości i dopilnowanie wykonania jego wskazań,
- h) za podjęcie inicjatywy wobec Zarządu Miejskiego co do wydania niezbędnych zarządzeń, wynikających czy to z przepisów prawnych, czy też ze stosunków faktycznych, związanych z zakresem działania wydziału,
- i) za należyte preliminowanie i wykonanie budżetu wydziału.

§ 18.

W celu spełnienia zadań, wymienionych w § 15 niniejszej instrukcji, naczelnik wydziału:

- 1) przegląda akta, wpływające do wydziału i w miarę potrzeby zamieszcza na nich krótkie dyrektywy o sposobie ich załatwienia, przyczem czynności te przekazać może kierownikom właściwych oddziałów,
- 2) udziela kierownikom oddziałów ogólnych instrukcyj co do kierunku załatwiania spraw, pozostawionych do ich decyzji,
- 3) aprobuje ostatecznie załatwienia, które kierownicy oddziałów obowiązani są mu przedkładać, z wyjątkiem spraw, których ostateczna aprobata jest zastrzeżona Wiceprezydentowi wzgl. Prezydentowi miasta: swoje prawo aprobaty może przelać częściowo na kierowników oddziałów,
- 4) aprobuje załatwienia, w których ostateczna aprobata jest zastrzeżona Wiceprezydentowi względnie Prezydentowi miasta,
- 5) może zastrzec sobie do aprobaty inne sprawy lub kategorie spraw, należące z reguły do podległych mu urzędników lub też może zastrzec, iż pewne kategorie spraw lub pewne sprawy konkretne mają mu być przedkładane do wglądu po ekspedycji,
- 6) stawia wnioski w sprawach osobowych funkcjonariuszów wydziału,
- 7) odbywa w miarę potrzeby konferencje z kierownikami oddziałów i referentami,
- 8) dokonywa lustracji czynności oddziałów, tudzież co najmniej raz w miesiącu kontroli kasy wydziałowej,
- 9) przewodniczy w zastępstwie Prezydenta względnie Wiceprezydenta miasta na posiedzeniach i konferencjach wydziałowych,
- 10) podpisuje zarządzenia rachunkowe do sumy zł. 10.000.— każdorazowo,
- 11) aprobuje ostatecznie zakupy do zł. 2.000.— jednorazowo (jeżeli taki zakup może w myśl instrukcji być dokonany z wolnej ręki),
- 12) utrzymuje stały kontakt z Dyrektorem Zarządu Miejskiego oraz naczelnikami innych wydziałów.

VI. Kierownik oddziału (zakładu, instytucji).

§ 19.

(1) Na czele oddziału (zakładu, instytucji) stoi kierownik oddziału (zakładu, instytucji), który jest odpowiedzialny:

- a) za należyte urzędowanie oddziału (zakładu, instytucji), odpowiednie zatrudnienie urzędników i ich obeznanie się z przepisami, obowiązującymi w zakresie danego działu,

- b) za bezpośredni nadzór nad należytem spełnianiem obowiązków przez podległych mu urzędników,
 - c) za stronę prawną aprobowanych załatwień i zgodność ich z ogólnymi wskazaniami przełożonych oraz celowość w ramach przepisów prawnych i dyrektyw przełożonych,
 - d) za przestrzeganie zasad oszczędności oraz za upraszczanie trybu załatwiania spraw,
 - e) za należyte preliminowanie i wykonywanie budżetu oddziału (zakładu, instytucji),
 - f) za podjęcie inicjatywy wobec naczelnika wydziału co do wydania niezbędnych zarządzeń, wynikających, czy to z przepisów prawnych, czy też ze stosunków faktycznych, związanych z zakresem działalności oddziału (zakładu, instytucji),
 - g) za nadzór nad stanem składów i magazynów.
- (2) Niezależnie od powyższych funkcji kierownik oddziału (zakładu, instytucji) pełni z reguły czynności referenta w oddziale.

§ 20.

(1) Prezydent miasta określa zakres samodzielnej aprobaty każdego z kierowników oddziałów (zakładów, instytucji), na wniosek naczelnika wydziału.

(2) Kierownikom oddziałów pozostawia się aprobatę względnie bezpośrednie załatwianie, a zarazem prawo samodzielnego podpisywania spraw, powtarzających się i załatwianych stale w ten sam sposób, załatwień o charakterze informacyjnym lub porządkowym, załatwień, które nie przesądzają ostatecznego załatwienia spraw ani pod względem prawnym, ani rzeczowym, tudzież aprobatę załatwień spraw, przekazanych im przez naczelnika wydziału.

§ 21.

(1) W wydziałach, które nie są podzielone na oddziały, odpowiedzialność naczelników wydziałów obejmuje również sprawy, wyszczególnione w § 19 niniejszego regulaminu.

(2) Naczelnik wydziału może upoważnić poszczególnych urzędników w takim wydziale do samodzielnego podpisywania załatwień w zakresie, odpowiadającym uprawnieniom kierowników oddziałów i z zastrzeżeniem odpowiedzialności, o której mowa w § 19 niniejszej instrukcji punkt c), d) i f).

(3) Gdy kierownik oddziału nie pełni obowiązków urzędowych powodu urlopu lub choroby zastępuje go jeden z referentów w zakresie, wyznaczonym przez naczelnika wydziału.

§ 22.

(1) W wypadku, gdy decyzja naczelnika wydziału, zdaniem kierownika oddziału, nie jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawnymi lub interesami Gminy Miejskiej, obowiązany on jest zakomunikować aprobantowi swoje spostrzeżenia.

(2) W razie potwierdzenia na piśmie przez naczelnika wydziału swej pierwotnej decyzji kierownik oddziału obowiązany jest wydane mu polecenie wykonać, zawiadamiając o tem wraz z uzasadnieniem swego odmiennego zdania, Wiceprezydenta miasta, sprawującego nadzór nad wydziałem.

VII. Urzędnicy referujący i urzędnicy fachowi.

§ 25.

(1) Na czele referatów w poszczególnych oddziałach (wydziałach) stoją referenci (urzędnicy referujący).

(2) Urzędnicy, referujący w oddziałach (wydziałach), przygotowują załatwienia spraw i ponoszą odpowiedzialność:

- a) za dokładną znajomość przepisów obowiązujących w zakresie danego działu,
- b) za ścisłe stosowanie obowiązujących przepisów o postępowaniu administracyjnym oraz przepisów o biurowości,
- c) za należyte zgromadzenie materiału, potrzebnego do załatwienia sprawy, dokładne ustalenie stanu faktycznego oraz przedstawienie sprawy zgodnie z aktami,
- d) za dokładne i bez błędów przytoczenie w załatwieniu wszelkich dat, nazwisk, nazw, obliczeń cyfrowych i t. p.,
- e) za dopilnowanie terminów, zarówno wynikających z ustaw i rozporządzeń, jak i zakreślonych przez władze przełożone oraz terminów, wynikających z okoliczności sprawy,
- f) za należyte przechowywanie akt, ewidencji i pomocy urzędowych.

(3) Urzędnikiem referującym w rozumieniu niniejszego paragrafu jest także kierownik oddziału względnie naczelnik wydziału, o ile sam daną sprawę referuje.

(4) Każdy z referentów otrzymuje od naczelnika wydziału t. zw. kartę przydziału, która określa zakres jego czynności i odpowiedzialności; odpisy kart przydziałowych referentów posiadają naczelnik wydziału i kierownik oddziału.

§ 24.

(1) Urzędnicy fachowi niezależnie od odpowiedzialności, ciążącej wogóle na urzędnikach odnośnego stanowiska, ponoszą naoko całkowitą odpowiedzialność za załatwienie przez siebie sprawy zgodnie z wymaganiami danej gałęzi wiedzy fachowej.

(2) Naczelnicy wydziałów względnie kierownicy oddziałów fachowych z reguły mają prawo samodzielnej aprobaty w zakresie spraw, których załatwienie oparte jest wyłącznie na ich zawodowej wiedzy fachowej.

(3) Prezydent miasta względnie wiceprezydent miasta jest w każdym razie uprawniony do wydawania naczelnikom wydziałów fachowych, a naczelnik wydziału — kierownikom oddziałów fachowych właściwych wskazań o charakterze ogólnym oraz zastrzegania sobie decyzji co do poszczególnych spraw fachowych.

VIII. Zależność służbowa.

§ 25.

(1) Urzędnicy, zatrudnieni w oddziałach, pozostają w bezpośredniej zależności służbowej od kierowników oddziałów, kierownicy oddziałów — od naczelników wydziałów, naczelnicy wydziałów — od wiceprezydentów miasta i Prezydenta miasta.

(2) W tej kolejności udzielane są z reguły zlecenia służbowe. Urzędnik, który otrzyma zlecenie z pominięciem powyższej kolejności, winien zakomunikować o tem bezzwłocznie swemu bezpośredniemu przełożonemu.

§ 26.

(1) W wypadkach, niecierpiących zwłoki, gdy czy to zachowanie drogi służbowej, czy uzyskanie przepisanej aprobaty nie jest możliwe względnie spowodowałoby zwłokę w załatwieniu sprawy, niedopuszczalną ze stanowiska interesu publicznego lub szczególnie ważnego interesu prywatnego, każdy urzędnik jest obowiązany przedsięwziąć co należy, aby sprawa nie ucierpiała lub terminu prekluzyjnego nie ominięto.

(2) W tym wypadku referent może wydać decyzję zamiast kierownika oddziału, kierownik oddziału zamiast naczelnika wydziału, naczelnik wydziału zamiast Wiceprezydenta miasta względnie Prezydenta miasta, zawiadamiając o tem natychmiast właściwego przełożonego.

IX. Podpisywania załatwień.

§ 27.

(1) Pisma, wysyłane przez Zarząd Miejski, mają nagłówek „Zarząd Miejski w Łodzi” z oznaczeniem wydziału i oddziału (zakładu, instytucji) z którego pochodzą.

(2) Pisma, wysyłane przez Zarząd Miejski, podpisują z reguły jednoosobowo ci członkowie lub urzędnicy Zarządu Miejskiego, do których kompetencji należy ostateczna aprobata danej sprawy.

(3) Dokumenty przez które Gmina Miejska zaciąga zobowiązania podpisują po zaopatrzeniu ich pieczęcią urzędową Prezydent miasta i jeden z członków Zarządu Miejskiego.

(4) Prezydent miasta ustala dla każdego Wydziału Zarządu Miejskiego rodzaje pism, które mają podpisywać Wiceprezydenci miasta, naczelnicy wydziałów, kierownicy oddziałów (zakładów, instytucji) względnie referenci.

§ 28.

(1) Podpis umieszcza się pod stemplem, zawierającym tytuł służbowy względnie określenie stanowiska służbowego osoby podpisującej, natomiast nad stemplem, zawierającym pełne brzmienie imienia i nazwiska tejże osoby, poprzedzone posiadany przez nią tytułem naukowym; nazwa wydziału i oddziału (zakładu, instytucji) nie jest w stemple podawana.

(2) Podpisywać pisma należy własnoręcznie. Obowiązek własnoręcznego podpisywania obejmuje w każdym razie pisma: a) mające charakter dokumentów, b) kierowane do władz wyższych lub równorzędnych, c) mające charakter decyzji.

(3) Na pismach o charakterze porządkowym w przypadkach uzasadnionych względami, praktycznymi można zastąpić podpisy własnoręczne faksymileami.

§ 29.

(1) Pisma wychodzące nazewnątrż Zarządu Miejskiego podpisuje Prezydent miasta pod właściwym stemplem z dodaniem imienia, nazwiska i tytułu naukowego oraz w jego zastępstwie Wiceprezydenci miasta i naczelnicy wydziałów pod stemplem: „Za Prezydenta Miasta”; pod tymże ostatnim stemplem umieszcza się tytuł naukowy, imię i nazwisko osoby podpisującej oraz jej tytuł służbowy.

(2) Nie używa się formuły „Za Prezydenta Miasta” na orzeczeniach i elaboratach fachowo-lekarskich, jakoteż fachowo-technicznych: w tych wypadkach aprobatem ostatecznym jest urzędnik fachowy, który podpisuje te orzeczenia i elaboraty pod właściwym stemplem.

(3) Nie należy również używać formuły „Za Prezydenta Miasta” przy podpisywaniu pism, których treść z uwagi na ich małą ważność oraz wzgląd na autorytet Prezydenta miasta przemawia za pominięciem tej formuły.

§ 30.

(1) Pisma w korespondencji wewnętrznej podpisują naczelnicy wydziałów pod właściwymi stemplami z dodaniem imion, nazwisk i tytułów naukowych oraz w ich zastępstwie kierownicy oddziałów (zakładów, instytucji) pod stemplem „Za Naczelnika Wydziału”; pod tym ostatnim stemplem umieszcza się tytuł naukowy, imię i nazwisko osoby podpisującej oraz jej tytuł służbowy.

(2) W podobny sposób podpisują pisma w korespondencji wewnętrznej referenci w zastępstwie kierowników oddziałów.

(3) Pisma w korespondencji wewnętrznej podpisywać należy bez formuły „Za Prezydenta Miasta”.

(4) Urzędnik, któremu powierzono pełnienie funkcji, związanych z danym stanowiskiem służbowym, kładzie przed swym podpisem litery „p. o.”, używając stempla, zawierającego określenie funkcji, które są związane z danym stanowiskiem służbowym, oraz tytuł naukowy, imię i nazwisko jego.

§ 31.

(1) Projekt załatwienia (bruljon) każdej sprawy winien być podpisany:

1) o ile ostateczna aprobata sprawy należy do Prezydenta miasta — przez urzędnika referującego, kierownika oddziału, naczelnika Wydziału, resortowego Wiceprezydenta miasta i Prezydenta miasta.

2) o ile ostateczna aprobata sprawy należy do Wiceprezydenta miasta — przez urzędnika referującego, kierownika oddziału, naczelnika wydziału i Wiceprezydenta miasta.

3) o ile ostateczna aprobata sprawy należy do naczelnika Wydziału — przez urzędnika referującego, kierownika Oddziału i naczelnika wydziału.

4) o ile ostateczna aprobata należy do kierownika oddziału — przez urzędnika referującego i kierownika Oddziału.

(2) Każda z wymienionych wyżej osób winna umieścić na projekcie załatwienia obok swego podpisu również datę spełnienia odnośnej czynności.

(3) Do ostatecznej względnie najwyższej aprobaty winny być przedkładane aprobatowi czystopisy załatwień łącznie z aktami sprawy.

X. Postanowienia końcowe.

§ 32.

(1) Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 marca 1956 roku i obowiązuje we wszystkich wydziałach Zarządu Miejskiego.

(2) Z dniem tym traci moc obowiązującą dotychczas obowiązujący „Regulamin o zakresie czynności i odpowiedzialności urzędników Magistratu m. Łodzi”, zatwierdzony uchwałą Magistratu Nr. 248 z dnia 17 marca 1952 roku.

(5) Zakres czynności i odpowiedzialności dyrektorów, wicedyrektorów, kierowników działów i urzędników autonomicznych przedsiębiorstw miejskich: Gazowni oraz Kanalizacji i Wodociągów określają statuty organizacyjne tychże przedsiębiorstw.

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 14 z 1936 r., poz. 154) Zarząd Miejski w Łodzi wzywa niżej wymienionych płatników państwowego podatku dochodowego na rok 1935 do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego (ul. Zawadzka 1, II piętro, pok. 12), celem odebrania nakazów płatniczych na wspomniany podatek, nadesłanych przez 7 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nr. ks. b.

6356 Berghole Moszek, Młynarska 9
64 Bekierman Chawet, Dworska 122
1968/D Biderman Estera, Kościelna 6
731 Czapnicki Icek, Zgierska 15
517/D Fajntuch Burech, Żydowska 4
1296 Gasio Stefan, Marysińska 50
5868 Greszel Antoni, Czarneckiego 5
1550 Gerszt Chemja, Pieprzowa 12
1418 Gnat Lajzer, Żydowska 18
1424 Goczał Kazimierz, Jeżów, ul. Łowicka 71
6560 Goldberg Benjamin, Pl. Kościelny Nr. 4
1790 Hanela Wolf, Brzezińska 94
1806 Hauptstein Hania, Żeromskiego 27
1946 Chrzanowicz Zysla, Dolna 14
622/D Herszkowicz Mendel, Żydowska 2
6410 Jabłoński Stanisław, Mianowskiego Nr. 5
1857/D Klajn Cyrla, Bałucki Rynek 1
1964/D Krigsztajn Laja, Kościelna 6
2935 Lewenberg Bajla, Franciszkańska Nr. 58
934/D Lewkowicz Sala ob. Goldsztajn, Żydowska 15
5082 Lubiński Fajwusz, Młynarska 15
6178 Mansdorf Icek Moszek, Brzezińska Nr. 16

Nr. ks. b.

6187 Mut Wilhelm, Zgierska 77
1066/D Minc Fela, Franciszkańska 50
1110/D Neuhaus Ita, Brzezińska 19
5608 Orenbueh Dwojra, Drewnowska 11
1205 Pruszyński Dawid, Pomorska Nr. 158
1802 Rajch Arja, Brzezińska 25/27
4021 Rączka Chaim Szmul, Łagiewnicka 8
4244 Rozentel Sruł Dawid, Brzezińska Nr. 84
4554 Salem Izrael, Piotrkowska 21
6275 Szajnfeld Moszek, Marysińska 42
6461 Szpinrad Aron, Gdańska 64
6289 Tabacznik Frymeta, Pieprzowa 1
4925 Tabaksblatt Chaim, Pieprzowa 15
1646/D Wurcel Frajda, Wolborska 22
5266 Wattenberg Sara, Brzezińska 42
5551 Wilezkowska Gitla, Łagiewnicka 12
5552 Wilezkowska Chana, Bałucki Rynek 6
6451 Włodarczyk Józef, Spacerowa 4
5452 Wolfowicz Rywka, Brzezińska 14
5554 Zalcberg Szaja, Zgierska 49
5564 Zauberg Dawid, Łagiewnicka 2
1909/D Zdeb Henryk, Drewnowska 56
5708 Zylberyng Mendel, Żeromskiego 81

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenie uważa się za skuteczne.

Łódź, dnia 20 marca 1936 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) W. Głazek

(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (D. U. R. P. Nr. 14 z 1956 r., poz. 154) Zarząd Miejski w Łodzi wzywa niżej wymienionych płatników państwowego podatku dochodowego na rok 1955 do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego (ul. Zawadzka 1, II piętro, pok. 12), celem odebrania nakazów płatniczych na wspomniany podatek, nadesłanych przez 5 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nr. ks. b.	Nr. ks. b.
5051 Margules Sura Cyrla, Limanowskiego 14	2912 Litwin Szaja, Limanowskiego 45
9955 Wagnie Oswald, Grabieniec, gm. Ra-bień	944 Feldman Jakób, Drewnowska 15
5694 Grunwald Neech, Teofilów, gm. Ra-dogoszcz	1212 Gersztowicz Moszek, Zgierska 28
484 Bruśłowski Mojsze, Podrzeczna 20	245 Berliński Nachman, Zgierska 126
5788 Grynbaum Abram, Zgierska 42	2266 Klinger Abram, Otwock
5790 Potażnik Hersz, Drukarska 9	2011 Kaliski Berék, Limanowskiego 20
	5965 Budziarek Marja, Przeglów
	5998 Lehman Jerzy, Perła 7
	5062 Warszawski Icek, Zgierska 76.

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódz-kim Dzienniku Wojewódzkim doręczenie uważa się za skuteczne.

Łódź, dnia 26 marca 1956 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) W. Głazek

(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OGŁOSZENIE.

Zarządu Miejskiego w Łodzi z dnia 1 kwietnia 1956 r.
o oddaniu do użytku kanałów miejskich.

Zarząd Miejski w Łodzi podaje do publicznej wiadomości, iż z dniem 1 kwietnia 1956 r. zostają oddane do użytku kanały miejskie na następujących ulicach, lub ich częściach:

1. Przejazd od Dowborezyków do Targowej Nr. pol. 29—35 i 54—58.
2. Dowborezyków od Przejazd do Głównej (cała).
3. Główna od Piotrkowskiej do Sienkiewicza Nr. pol. 1—21 i 2—20.
4. Główna od Dowborezyków do Targowej Nr. pol. 61—69 i 58—62.
5. Nawrot od Kilińskiego do Targowej Nr. pol. 41a—65 i 40—60.
6. Brzeźna od Piotrkowskiej do Sienkiewicza (cała).
7. Piotrkowska od Głównej do Emilji Nr. pol. 165—265 i 162—268.
8. Wodna od Złotej do Parku Źródłiska Nr. pol. 20—44 i 17—do końca.
9. Złota od Wodnej do Wysokiej (cała).
10. Wysoka od toru P. K. P. do Złotej Nr. pol. 1—17 i 2—18.
11. Miedziana od Wodnej do Wysokiej Nr. pol. 2—10 i 1—5.
12. Południowa od Kilińskiego do Sterlinga Nr. pol. 57—49 i 56—56.
13. Sterlinga od Pomorskiej do Cegielnianej Nr. pol. 11—51 i 10—26.

W myśl § 2 Zarządzenia Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Mini-strem Spraw Wewnętrznych z dnia 2 września 1950 r. w sprawie przepisów miej-scowych o skanalizowaniu i połączeniu nieruchomości z kanałami ulicznymi oraz

o warunkach korzystania z tych kanałów w mieście Łodzi (Ł. Dz. Woj. Nr. 28, poz. 335 z 1930 r.), właściciele nieruchomości, położonych na wyżej wymienionych ulicach, lub ich częściach, obowiązani są skanalizować swe nieruchomości i połączyć je z kanałami miejskimi w ciągu jednego roku od daty niniejszego ogłoszenia pod skutkami, przewidzianymi w § 3 powołanego zarządzenia Min. Rob. Publ.

Łódź, dnia 1 kwietnia 1936 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta

(—) W. Głazek

(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OGŁOSZENIE.

Józef Boruch Fileman, zam. w Łodzi przy ul. Cegielnianej Nr. 4 (dawniej ul. Abramowskiego Nr. 42) zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Hersz Hochszpigiel, zam. w Łodzi przy ul. Żydowskiej Nr. 11, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Moszek Feldon, zam. w Łodzi przy ul. Zgierskiej Nr. 17 zagubił potwierdzenie zgłoszenia Nr. 14658/28-3340, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Berysz Szwajcer, zam. w Łodzi przy ul. 11 Listopada Nr. 11, zagubił potwierdzenie zgłoszenia Nr. 14656/28-3341, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Jakub Lewkowicz, zam. w Łodzi przy ul. Żydowskiej Nr. 20, zagubił potwierdzenie zgłoszenia Nr. 14684/28-9809, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Jerzy Jakub Rappeport, zam. w Łodzi przy ul. Narutowicza Nr. 37, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.